Sayı 1 Yıl 2018

samsuneğitim

Eğitim, Öğretmen, Pedagoji Dergisi

SAMSUN İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

Yıl: 1
Sayı: 1

Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü Adına
İmtiyaz Sahibi
Coşkun ESEN

Genel Yayın Yönetmeni
Fatih AKKUŞ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ayhan ERDEN

Yayın Kurulu
Ahmet YILDIZ
Ercan NAR
Gazi AYDENİZ
İsmail UĞUZ
Hatice TUNCER UÇAR
Bülent KOCAMAN

Dizgi ve Grafik Tasarım
Mehmet YAPICI

Redaktör
Mehmet EKİZ
Yılmaz İMANLIK

İletişim
Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Kale Mahallesi Atatürk Bulvarı
Yeni Hükümet Konağı
Kat:3 55030 / SAMSUN

Tel : 03624358063/64
Faks : 03624319376

Basım Yeri
Güven Ofset

Bu dergide yer alan yazı makale ve fotoğrafların elektronik ortamlar dahil olmak üzere çoğaltılma hakları Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğüne aittir. Yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.
Ücretsiz yerel süreli yayın.

SİZİ DE SAYFALARIMIZDA GÖRMEK İSTERİZ

- *Dergimiz öğretmenlere yönelik yayın yapan, eğitim psikolojisi, eğitim araştırmaları, çocuk psikolojisi, öğretmenlik uyguları vb. konularda makalelerin yayınlandığı bir dergidir. Bu nedenle dergimize eğitim içerikli yazılarınızı gönderebilirsiniz.*

- *Yayın kurulu tarafından gönderilen yazılar incelenecek ve kabul edilenler yayınlanacaktır.*

- *Gönderilen yazı daha önce elektronik veya basılı olarak başka bir yerde yayınlanmamış olmalıdır.*

- *Gönderilen makalenin alt bölümüne isim, okul ve iletişim bilgisi yazılmalıdır*

İletişim E-posta: egitimsamsun@gmail.com

İÇİNDEKİLER

Bilgi Yaşayan Bir Süreçtir Osman Kaymak – Samsun Valisi / *Sayfa 6*

Öğretmenlik Bir Sanattır Coşkun Esen – İl Milli Eğitim Müdürü / *Sayfa 7*

"STEM" Etme Ne Olur; Düşün, Araştır, Tasarla, Senin de Olur! Özgür Ermiş / *Sayfa 12*

Kodlama Ve Geleceğin Eğitimi Nurdan ARMAN / *Sayfa 14*

Dijital Eğitimin Pedagojisi İrem FENER / *Sayfa 16*

Z-Kütüphane Yolculuğumuz Levent BEDER / *Sayfa 18*

Anne, Ben Youtuber Olacağın ! Gülizar ATAK / *Sayfa 20*

Dijital Eğitim İçin Cep Telefonu Uygulamaları Belgin TUNÇ / *Sayfa 22*

Sosyal Medyanın Eğitimde Aktif Kullanımı Celalettin TUTKUN / *Sayfa 24*

Sahi Siz Hangi Kuşaksınız Ayşe Vural YILMAZ / *Sayfa 27*

Samsun Eğitimi Üzerine Yapılmış Bilimsel Araştırmalar Hatice Tuncer UÇAR / *Sayfa 30*

Modern Çağın Sendromu "Sosyal Medya Bağımlılığı" Özkan ÖZCAN / *Sayfa 33*

Çocuğun İhmal ve İstismarı Karşısında Eğitimci Olarak Sorumluluklarımız Yasemin ŞENGÖR / *Sayfa 35*

Zeka Oyunları Bülent KOCAMAN / *Sayfa 38*

PİSA2015 Raporuna Göre Üç Ülke, Üç Eğitim Hüseyin ÇELİK / *Sayfa 40*

Mülteci Çocukların Eğitimi İsmail UĞUZ / *Sayfa 42*

Pozitif Disiplin Derya SARI / *Sayfa 45*

Okulda Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Ercan NAR / *Sayfa 47*

Bir Kitap Bir Film Belgin TUNÇ / *Sayfa 51*

Bu Defa Ödevler Ailelere Gazi AYDENİZ / *Sayfa 52*

Sınıf, Okul ve Çocuk Kitaplıkları Hüseyin ÇELİK / *Sayfa 57*

Gençlerin Popülizmle İmtihanı Yılmaz İMANLIK / *Sayfa 59*

Öğrenciler Matematik Dersini Neden Sevmezler? Melike Kasım DEMİR / *Sayfa 62*

Oyun Oynamayı Unutan Çocuklar ve Oyuna Yeniden Dönüş Celalettin TUTKUN / *Sayfa 65*

Kaynaştırma Öğrencilerinin Sınıfa Uyumu Şafak KIRMAN / *Sayfa 67*

2 Filozof 2 Eğitim Görüşü Yusuf TEKTAŞ / *Sayfa 70*

Kitap ANALİZ (Cahil Hoca) Salih NURDAĞ / *Sayfa 72*

"Test Çözeceğine Roman Oku" Yahut Hikayesi Olmayan Yaşamış Sayılır Mı? Prof. Dr. Şaban SAĞLIK / *Sayfa 73*

Bir Alıntı; Gerçeği Bilmek Nurettin TOPÇU / *Sayfa 78*

Bilgi Yaşayan Bir Süreçtir

Eğitim için kişi bilgi ve deneyim dağarcığını her zaman geliştirmelidir. Bilgi yaşayan bir süreçtir. Doğar büyür ve belki de yeni bir bilgiyle karşılaştığında ölür. Doğan yeni bilgiye çabuk ulaşanlar onun getirdiği yenilikleri ilk uygulayan kişiler olmaktadır. Eğitim, bilgiye hızla ulaşması gereken ve bu yeni bilgiyi yeni nesillere analiz, sentez yapmalarını sağlayarak kazandırmak zorundadır. Bunu yapacak kişiler ise hiç kuşkusuz öğretmenlerimizdir. Öğretmenler eğitimin en önemli yapı taşıdır. Ülkemizin kurucusu ***Mustafa Kemal Atatürk***'ün 1924 yılında Öğretmenler Birliği Kongresi üyelerine; ***"Öğretmenler! ... Cumhuriyet, fikren, ilmen, fennen, bedenen kuvvetli ve yüksek seciyeli muhafızlar ister. Yeni nesli bu nitelik ve kabiliyette yetiştirmek sizin elinizdedir."*** diyerek bu mesajı günümüz öğretmenlerine iletmektedir.

Öğretmenin mesleki gücü eğitimin güçlü olmasını desteklemektedir. Yeni dünyaya kendini ilk hazırlaması gereken kişilerde öğretmenlerdir. Çünkü onlar geleceğe yetiştirdikleri çocuklar ile mesaj yollayan kişilerdir. O mesajların netliği, o mesajların geleceğe uyumlu olması geleceğin dünyasını şekillendirir. Çünkü öğretmenlik öğretmenin daha ötesinde farklı bir şeydir. Dünyanın en önemli filozoflarından olan ***Arthur Schopenhauer***'in dediği gibi; ***"Öğretmen, öğretme kabiliyetine sahip olandır. Yani o nefsinde öğrenilmeye değer şeyleri toplamış olmaktan başka ve ona ilave olarak ayrıca öğreteceğini öğrencisinin öğreneceği şekilde açıp açıklama becerisine, verilmiş olmadıkça edinilmesi en güç becerilerden birine sahiptir."***

Bu nedenle eğitim alanında meydana gelen bilimsel yeniliklerden öğretmenlerimizi haberdar etmek, var olan öğretmenlik becerilerini desteklemek ve onların talebi olan yeni bilgiye ulaşmalarını sağlayacak bu dergimizi önemsiyorum. Öğretmenlerimiz ilimizdeki bu eksikliği bazı zamanlarda dile getiriyorlardı. İl genelinde eğitim içeriğine sahip mesleki yenilikler konusunda kendilerini donatacak bir dergi talebinde bulunuyorlardı. Bu isteklerini yerine getirebilmenin mutluluğunu yaşıyoruz. Elinizdeki bu derginin öğretmenler odasında merakla okunan, bir sonraki sayısının heyecanla beklendiği bir dergi olacağını düşünüyorum.

İyi okumalar…

Osman KAYMAK
Samsun Valisi

Öğretmenlik Bir Sanattır

Öğretmenlik bitmeyen bir sevda; karşılık beklemeksizin verilen emek; vatanını, milletini kendinden önce düşünmek; hiç tanımadığın bir hayatın güzelleşmesi için çabalamak ve bir çocuğun gülümsemesiyle, gözlerindeki ışıltı ile mutlu olmaktır.

Her insan doğduğunda bilmek için doğar, bildiklerini öğrenerek hayatı anlam kazanır. İnsanın bilme ihtiyacını karşılayan kişi öğretmendir. Ancak öğretmen sadece öğreten değil; eğiten, terbiye eden, çocuğun içindeki cevheri fark edip gün yüzüne çıkaran kişidir. Öğretmen insan yetiştirir. Yetiştirdiği insan medeniyetler kurar. Kurulan medeniyetler dünyayı değiştirir.

Öğretmenlik, kutsal ve saygın bir meslek olmakla birlikte aynı zamanda bir sanattır. Bireyler, öğretmenin elinde şekillenir, olgunlaşır ve hayata hazırlanır. Bu nedenle öğretmenin kendini geliştirmesi çok önemlidir. ***Mevlana'***nın dediği gibi ***"Kalp denizdir dil de kıyı. Denizde ne varsa kıyıya o vurur."*** Milli Eğitim Bakanımız sayın ***Ziya Selçuk***'unda belirttiği gibi ***"Öğretmenlik sadece öğrencilere bazı bilgileri öğretmek değil daha ziyade öğretmenin kendi kemalatını tamamlama ve olgunlaşma yolculuğudur."*** Dergimiz bu yolcukta sizlere bir arkadaş olabilmeyi amaçlamaktadır.

Günümüz dünyasında bilgi hızla eskimekte. Öğretmenler eskiyen bilginin, deneyimin yerine yenisini inşa ederek gelecek nesilleri şimdinin vizyonuyla geleceğe hazırlamak zorundadır. Özellikle eğitim alanında yapılan bilimsel araştırmalarda son yıllarda önemli bir artış görülmekte. Bundan dolayı Samsun İl Milli Eğitim Müdürlüğü olarak öğretmenlerimizin ihtiyacı olan bilgiye ulaşmasını kolaylaştıracak sistemler kurgulamamız gerektiğini düşünüyoruz.

Çünkü eğitim konusunda dünya standartlarında değişim yapmak istiyorsak bunun okuyan, araştıran ve yeni bilginin peşinden koşan öğretmenler sayesinde ancak yapabiliriz. "Samsun Akademi" projemizin alt akademisi olan "Öğretmen Akademi" bunlardan sadece birisi. Samsun Eğitim dergimiz ile de öğretmenlerimizin aradığı güncel bilgiye, deneyime kaliteli cümleler ile ulaşmasını amaçlıyoruz.

Öğretmenlerimizden eğitim konusunda güncel gelişmeleri okuyabilecekleri bir dergi konusunda zaman zaman talepler alıyorduk. Ayrıca eğitim içeriğine sahip dergilerin sayısı ülkemiz genelinde oldukça yetersiz. Olanların bazıları da işin mutfağı olan okullardan uzak öğretmenlerin ihtiyaçlar ile uyuşmayan içeriklere sahip.

Biz dergimizi hazırlarken sahada çalışan öğretmenlerle beraber bunu yapmayı istedik. Çünkü onların dönütleri sayesinde gerçekten öğretmenlerimizin ihtiyacı olan içeriğe sahip bir dergi oluşturabilirdik. Bunu da başardığımıza inanıyoruz. Dergimizdeki yazıların çoğu öğretmenlerimiz tarafından kaleme alınmıştır. Bundan dolayı öğretmen arkadaşlarıma teşekkür ediyorum ve siz değerli meslektaşlarımızı dergimizle başbaşa bırakıyorum.

Coşkun ESEN
Samsun İl Milli Eğitim Müdürü

SAMSUN İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

Proje kapsamında farklı branşlardan

450 öğretmenimize

“Temel elektronik, algoritma, kodlama ve robotik kodlama

“ eğitimleri düzenlenmiştir.

Ayrıca 17 ilçede yerel imkânlarla kodlama atölyeleri açılmıştır.

KODLASAMprojesi

Samsun’ da Öğretmenler Samsun Öğretmen Akademisi ile KODLA-SAM projesi kapsamında kodlama eğitimleri alıyor. Öğretmenlere verilen Kodlama Eğitimleri, öğretmenlerin mesleki gelişimlerini desteklemek ve gelişen dünyadaki yeni eğitim yöntemleri konusunda öğretmenleri bilgilendirmek amacıyla oluşturulan “Samsun Öğretmen Akademisi Projesi” kapsamında veriliyor.

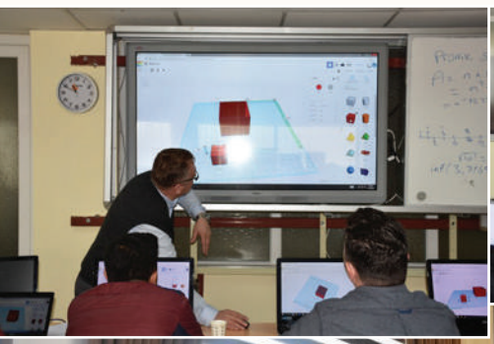

EĞİTİMİN **DİJİTALLEŞMESİ**
EĞİTİMDE DİJİTALLEŞME
NEDİR?

F "STEM" ETME NE OLUR; DÜŞÜN, ARAŞTIR, TASARLA, SENİN DE OLUR! T

21.yüzyıl becerilerinin neler olduğunu biliyor musunuz? Çocuğunuz 21.yy becerilerinin ne kadarına sahip? STEM bunun neresinde? Bu STEM de nereden çıktı böyle?

ABD ve AB ülkelerinde, eğitimin felsefesi, teknik bilgi ve beceriler veren, öğrencileri hayata hazırlayan, modern iş hayatının gereksinimlerine / becerilerine öncelik veren bir eğitim yaklaşımı ortaya koyma yolunda programlar ve projeler başlatılmıştır. Bu uygulamaların en yeni olanı STEM eğitim ve uygulamalarıdır. STEM eğitimi; Bilim (Science),Teknoloji (Technology), Mühendislik (Engineering) ve Matematik (Mathematics) kelimelerinin İngilizce olarak baş harflerinin kısaltmaları ile ortaya çıkmıştır. Ülkemizde Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik kelimelerinin kısaltmaları yapılarak FeTeMM biçiminde adlandırılan STEM eğitimi sayesinde öğrenciler fiziksel, entelektüel ve kültürel dünyalarını zenginleştirmekte ve eleştirel düşünme, problem çözme gibi öz yeterliklerini geliştirmektedir. İş dünyasına girdiğinde de bu üstün becerileri sayesinde iş hayatının istediği niteliklere kolayca uyum sağlayabilmektedir. STEM eğitimi, bu ihtiyaçları karşılayabildiği ve bütüncül bir bakış açısıyla sorunlara yaklaştığı için ortaya çıkmıştır.

STEM kısaca, günlük hayat problemlerine karşı bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik disiplinlerini bütünleşik olarak kullanarak çözüm üretme becerisi kazandırmadır. Farklı bakış açısıyla STEM; teorik bilgilerin pratiğe dönüştürülmesi yeni bir ürün ortaya konulmasıdır.

21.yy becerilerinin başlıcalarını sıralarsak;

- Okuma/Dil Becerileri
- Matematik Okuryazarlığı
- Fen Okuryazarlığı
- Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme
- İletişim ve İşbirliği
- Yaratıcılık ve Yenilikçilik
- İnisiyatif Kullanma ve Kendini Yönlendirme
- Sosyal, Kültürler Arası Beceriler; Liderlik ve Sorumluluk
- Üretkenlik ve Hesap Verebilirlik
- Medya, Enformasyon ve ICT Okuryazarlığı

İçinde STEM ile ilgili geliştirilebilecek becerinin olduğunu rahatlıkla görebiliriz.

Yapılan araştırmaların verilerine göre şu an öğrenci olan çocuklarımızın çoğunun gelecekte keşfedilmemiş mesleklerde çalışacaklarını biliyor musunuz?

M FEN TEKNOLOJİ MÜHENDİSLİK MATEMATİK EĞİTİMDE

Y YENİLİKÇİ YAKLAŞIMLAR

M

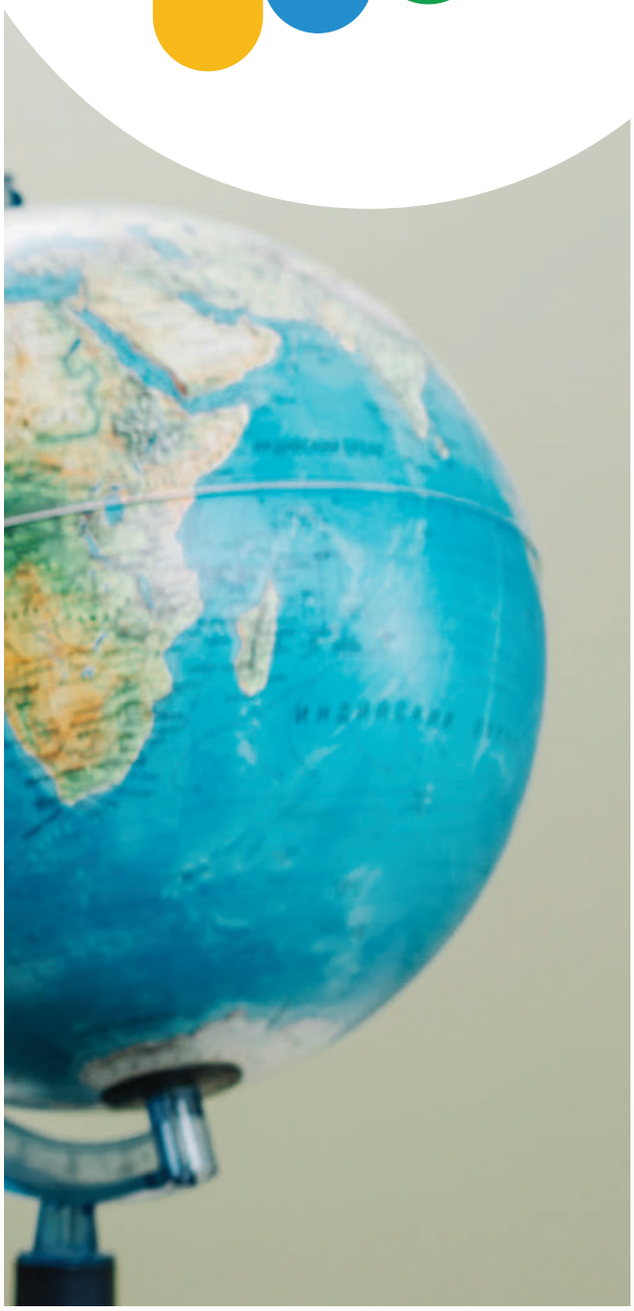

Kullanıcı Arayüzü Tasarımı

Veri Mühendisliği

Dijital ve Online Pazarlama

Oyun Geliştirme

Sanallaştırma

İstatiksel Analiz ve Veri Madenciliği

Ağ ve Bilgi Güvenliği

Mobil Cihazlar İçin Geliştirme

Algoritma Tasarımı

Çocuklarımızı 21.yy becerileriyle donatırken, gelecek yüzyılın ihtiyaçlarını dikkate almalıyız. STEM eğitimi evrensel okuryazarlık becerilerine odaklanmaktadır. Bu beceriler yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, problem çözme ve işbirlikçi çalışmadır. Öğrencilerin bu becerileri kazanması gerekir.

Bu bağlamda, öğretmenlerin rolü öğrencilere Fen, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik derslerinde teorik bilgileri vermek değil, onlara rehberlik ederek öğrencileri üst düzey düşünme, ürün geliştirme, buluş ve inovasyon yapabilme seviyesine ulaştırmaktır. Bunu yaparken de eğitim sisteminin içinde öğrencinin hata yapmaktan korkmamasını sağlayacak ve onların özgüvenlerini geliştirecek ortamlar sağlanması önemlidir.

STEM eğitiminde beklenen tek bir çıktı yoktur. Öğretmen öğrenciyi yapamadığı yerde teşvik etmeli, beklenen çıktıya ulaştığında ise çıktının daha iyisini yapabilmesi için öğrenciye gerekli teşvik ve olanakları sağlamalıdır. Böylece öğrenciye gelişimin sürekli olduğu felsefesi kazandırılmış olacaktır.

EĞİTİMDE YENİLİKÇİ YAKLAŞIMLAR

STEM EĞİTİMİ

PİSA sonuçlarındaki olumsuz durumu STEM ile pozitif hale getirebilir miyiz?

Ülkemizin son açıklanan PİSA sonuçlarına göre PISA 2015 uygulamasında fen okuryazarlığı alanındaki ortalama puanlara ilişkin grafiğe göre fen okuryazarlığı alanında katılımcı tüm ülkelere ilişkin ortalama puan 465 iken, Türkiye ortalaması ise 425'tir. PISA 2015 sonuçlarına göre okuma becerileri alanında Türkiye ortalaması 428 ve tüm ülkelerin ortalaması da 460'tır. PISA 2015 uygulamasına ilişkin matematik okuryazarlığı alanında Türkiye ortalaması 420 ve tüm ülkelerin ortalaması da 461'dir.

Araştırmalarda ABD, İngiltere, Japonya gibi STEM modelini kullanan çoğu ülkenin ekonomisinin büyüdüğü aynı zamanda PİSA ve TİMSS gibi küresel değerlendirme sınav sonuçlarında da artış olduğu görülmüştür. Bundan dolayı birçok ülke STEM modelini eğitim sistemine entegre etmiş durumdadır.

Devletimizin teknolojik gelişmeye destek verdiğini biliyor musunuz? Ülkemizin 10.Kalkınma Planı(2014-2018) içinde "yenilikçi üretim, istikrarlı yüksek büyüme" bölümünde yer alan "bilim, teknoloji ve yenilik" maddesinde araştırmacı insan gücünün nitelik ve nicelik olarak geliştirilerek özel sektörde istihdamının arttırılması ihtiyacına vurgu yapılmaktadır.

65. Hükümet Programı'nda da insani kalkınma kavramı alanında Türkiye'nin 'yüksek insani gelişmişlik' kategorisinden 'çok yüksek insani gelişmişlik' kategorisinde olan ülkeler arasına girmesi hedeflenmekte olduğu, eğitim bölümünde ise 'eğitimde kalite' en öncelik verdiğimiz alanlardan biri olduğu ve bu kapsamda 'eğitimde kalite seferberliği' başlatılacağı belirtilmiştir.

Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (YEĞİTEK) tarafından 2017 yılında 42.207 öğretmenimize yönelik gerçekleştirilen "Küresel STEM Yaklaşımları" araştırmasının sonucunda, öğretmenlerimiz STEM etkinlikleriyle ders işlemenin faydalı olduğunu (%85,4), bu etkinliklerin öğrencilerin derse ilgisini (%88,3) ve başarısını (%84,4) artırdığını belirtmişler, derslerde öğrencilerimizin STEM etkinlikleri kapsamında tasarım yapmalarının (%90,9) öğrenci başarısını yükselttiğini vurgulamışlardır.

Özgür ERMİŞ
Bayındır İlkokulu

KAYNAKÇA
Türkiye Cumhuriyeti 10.Kalkınma Planı
65.Hükümet Programı
(Akgündüz, ve diğerleri, 2015)
(Gülhan & Şahin, 2016)
(Çorlu & Aydın, 2016)
(Bybee, 2011).
Özdemir 2016

KODLAMA VE GELECEĞİN EĞİTİMİ

NEDEN KODLAMA?

Teknolojik gelişmelerin son hızla yaşandığı günümüz dünyasında, internetin ve bilgi teknolojisinin hayatımızın hemen her alanına etkisinin olduğu yadsınamaz ve engellenemez bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Teknolojik gelişmenin, öngörülebilen gelişmelerin yanında henüz keşfedilmemiş bilginin, insanın hayal sınırlarını zorlayan özellikleriyle gelecekte bilgisayar sistemlerindeki gelişmenin yoğun yaşanacağı öngörüsünde bulunmak hiç de zor olmasa gerek. İnsan hayatında yer alan el emeğine yönelik yaşam biçimi, yerini bilgi teknolojilerinin kullanıldığı otomasyon sistemlerine, insansız üretim teknolojilerine bırakmakta yani emek kavramı aslında değişmekte ve şu an ilkokulda okuyan öğrencilerimizin iş hayatına atıldıklarında beden gücü kullanarak emek verecekleri meslekler neredeyse yok olmuş olacak. Günümüzde bile insan sağlığı yönünden riskli görülen pek çok iş alanında otomasyon sistemlerine geçilmiş, hareket kabiliyeti bakımından insandan daha hassas hareket mekanizmaları bulunan robotik sistemlerin kullanımı yaygınlaşmaya başlamıştır. İşte bu yüzden teknolojiye ayak uydurarak programlama eğitimi alan çocuklarımız gelecekte iş hayatında zorlanmayacaklardır. Geçmişten günümüze kadar hâkim olan eğitim sistemi ve öğretim modelleri incelendiğinde günümüz şartlarının çok altında olması, zorunlu stratejiler geliştirmenin önemini de giderek daha çok ortaya çıkarmaktadır.

Peki Nedir Bu Kodlama ve Neden Bu Kadar Gerekli?

Kodlama yani programlama, sözlük anlamıyla belirli şartlara ve düzene göre yapılması öngörülen işlemler bütünüdür. Kodlama; bilgisayar, tablet, akıllı telefon ya da elektronik devre ve mekanizmalardan oluşan düzeneklere bir işlem yaptırmak için yazılan komutlar dizisi olarak ifade edilir. Bilgi ve teknolojiye erişimde fırsat eşitliği oluşturarak çocukları sadece bilgisayar, tablet başında oyun oynayan, bu komutları yerine getiren tüketici bir kesim değil oyunları tasarlayabilen, üretebilen ve ürettiğini sunabilen bireyler olarak yetiştirebilmemiz gerekir.

Eğitim uzmanlarına göre kodlama eğitimi çocuklara yeni bir düşünme şekli ve problemleri öngörerek çözümler üretebilme becerisi kazandıracaktır. Öğrenciler; tasarım odaklı, sistematik düşünebilen, olaylar arasındaki ilişkileri görebilen, eleştirel bakış açısına sahip, yaşıtlarından farklı bireyler olarak yetişebileceklerdir. Öğrenciler buradan kazandıkları beceriler sayesinde daha yaratıcı bireyler olmakla birlikte, ezberci düşünce yapısından çıkarak daha analitik bir düşünce yapısı geliştirebileceklerdir.

Gelecek nesillerin bilgisayar teknikleri ve uygulamalarını kullanarak bir meslek alanında, sanatta, beşeri bilimlerde veya sosyal bilimlerde karşılaşılan sorunlara alternatif çözümler üretebilecekleri, yeni fikirler geliştirebilecekleri becerilere ihtiyaç duyduğunu düşünen ve küçük yaşta kodlama öğrenmenin önemini kavrayan programcılar; Scratch, Code.org, CodeCombat, Tynker, Lightbot,TechRocket,All Can Code, Code Academy,Coursera,Khan Academy gibi kodlama başlangıç siteleri geliştirerek öğrencilerimizin kodlamayı severek, eğlenerek öğrenebilecekleri uygulamalar hazırlamışlardır.

Yeni olarak kabul edebileceğimiz bu 21. yüzyıl becerilerinin kazanımı için ülkeler müfredatlarında kodlama eğitimine yer vermişlerdir. Örneğin Belçika'da "Bilişimsel düşünce ve programlama", Bulgaristan'da" Algoritmik problem çözme ve programlama", İngiltere'de" computing" olarak yer almıştır. Çocuklarımızın da yaşanan bu teknolojik gelişmelerin ışığında bilgi teknolojilerini içeren mesleklere ve iş alanlarına yönelmeleri, bu becerileri kazanabilecekleri ders programlarının müfredat içerisine entegre edilerek çocuklarımıza deneyim ve beceri kazandırılması günümüzün teknoloji dünyasında ülkemizin hedefleri açısından olmazsa olmaz bir konuma gelmiştir. Milli Eğitim Bakanlığımız da kodlamanın müfredat programı içerisinde yer alması için çalışmalar yapmaktadır.

Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, ortaokul 5. sınıflara bu yıl ilk defa kodlama içerikli derslerin de verileceği bilişim teknolojileri ve yazılım derslerini müfredat içerisine almaya başladıklarını, Google ile imzalanan iş birliği protokolü çerçevesinde, bilişim teknolojileri ve yazılım dersine yönelik öğrenci ve öğretmenlerin kullanacağı öğretim materyallerinin geliştirildiğini bildirerek kodlamanın öğretim programlarımız arasında yerini alacağını ifade etmiştir.

Bill Gates, Steve Jobs, Mark Zuckerberg gibi bilişim alanındaki dünyaca ünlü önemli isimlerin en önemli özelliği küçük yaşta programlamayı öğrenmiş olmalarıdır. Çocuklarımızın kodlama öğrenmelerini sağlayarak, onların teknolojiyi öylesine kullanan bireyler yerine, geleceği şekillendirebilen bireyler olmalarına yardımcı olabilmek ümidiyle.

Nurdan ARMAN
Toptepe İlkokulu

DİJİTAL EĞİTİM PEDAGOJİSİ

"YAZ TAHTAYA BİR DAHA!"

Kara tahtalar ve tebeşirlerin nostaljik birer görüntüden ibaret olduğu günümüzde, her geçen gün değişen ve gelişen teknolojiyle farklılaşan eğitim anlayışları çıkıyor karşımıza.

Ayak uydurmaya çalıştığımız dijital dünya, çoktan sardı dört bir yanımızı. Toplumlara yön veren eğitim-öğretim kurumları da bu değişimin doğal olarak en önemli parçası haline geliyor. Öğretmenler olarak bu süreçteki rolümüz şüphesiz ki çok değerli.

Biz Hangi Çocukların Öğretmeniyiz?

Dijital teknolojideki hızlı gelişmeyle ilişkilendirilen kuşakları X, Y, Z kuşağı şeklinde isimlendiriyoruz.

• X kuşağı bilgisayarın yaygınlaşmaya başladığı 1965 ile 1980 yılları arasında doğanları,
• Y kuşağı internetin yaygınlaşmaya başladığı 1980 ile 1995 yılları arasında doğanları,
• Z kuşağı ise, tabletlerin yaygınlaştığı 2000 ve sonrası yılların çocuk ve gençlerini, esa-sen okul sıralarında yer alan nesli içeriyor.

Dijital kültürün kendi içindeki statik olmayan, dinamik ve zamanla evrilen hali, kuşaklar üzerinde de sosyolojik etkilere sahip olduğunu gösteriyor. Peki öğretmenler olarak bizler;

• Dikkat süreleri kısa
• Zihni konudan konuya atlayan
• İletişimde ve ilişkilerde sabırsız olan
• Anında dönüt isteyen
• Oyun merkezli yaşayan ve öğrenen
• Sosyal çevresi dijital olarak gelişen fakat fiziksel ve psikolojik olarak çoğunlukla yalnız olan kuşakla nasıl ortak bir paydada buluşacağız?

Tüm bu soruları cevaplayacak yeni bir alan var artık: "Dijital eğitim pedagojisi".

Dijital Eğitim Pedagojisi de Ne Ola ki?

Pedagoji, sözlük anlamıyla "eğitim bilimi"; hani biz öğretmenlerin üniversitenin ilk döneminde aldığı "Eğitim Bilimlerine Giriş" dersinin asıl mevzusu. Biz dijital olmayan bir eğitimin pedagojisini öğrenmiştik; oysa şimdi literatüre giren "teknolojik bilgi" ile birlikte bambaşka bir pedagojiyle karşı karşıyayız. Bu değişime uyum sağlamamız şart fakat nasıl?

Öğretmen ve öğretmen adaylarının;

• Teknolojinin eğitime entegre edilmesi konusundaki eksiklikleri giderilmelidir.
• Etkili web 2.0 araçları ile tanıştırılması sağlanmalıdır.
• Geliştirilen teknolojik bilgileriyle özgün materyaller üretmeleri desteklenmelidir.

Böylece 21. yüzyıl öğrenen Z kuşağı özelliklerine hitap eden öğretmen profilleri; teknoloji kullanmaya yönelik bilgiye ve özgüvene sahip öğretmen adaylarının yetiştirilmesi ile beraber, meslek hayatlarında teknolojiyi öğretmenlik becerileriyle birleştirebilen, sınıflarında teknoloji kullanma bilincini elde etmiş öğretmenlerle tamamlanacaktır.

Dijitalim, Dijitalsin, Dijital!

Gün geçmiyor ki hayatımıza yeni bir sosyal medya kanalı girmesin. Facebook, Twitter, Instagram gibi uygulamalar yeni neslin sosyal ve kültürel entegrasyonlarının en önemli parçası. İşte tam da bu noktada öğrenme kuramları ezberimizi bozmamız gerekiyor. Çünkü yeni nesil, yeni teknoloji ile daha hızlı öğreniyor, uyguluyor ve gelişiyor. Peki iyi hoş da her şeyi güzel mi bu dijital eğitimin? Ne yazık ki araştırmalarda en öne çıkan dezavantajı, sağlığa zararlı olması. Uzun süreli elektronik alet kullanımının; uyku bozukluğu, şeker hastalığı ve obezite riskini artırdığını söylemeliyiz. Çocukların tabletleriyle bir başına 'bir şeyler öğrenmesi'nin beraberinde birçok riski de gündeme taşıdığı söylenebilir.

• Çocuklarımız yalnızlaşacak mı?
• Sosyal becerilerinde gerilemeler olacak mı?
• Hareket alanları giderek daralacak; seksek oynamayı unutacak ve kazanlar, çömlekler patlamayacak mı? Ebeveyn ve öğretmenler olarak yine iş bizlere düşüyor:
• Çocuklarımızın sağlıklı kişilik gelişimleri için onlara model olabilmeliyiz.
• Çocuklarımızla dostluk, saygı ve sevgi temeline dayalı ilişkiler kurmalıyız.
• Çocuklarımızın yaşıtlarıyla sağlıklı ilişkiler kurmalarında rehber olmalıyız.
• Küçük yaştan itibaren yaratıcı oyunları da içeren doğa gezileri düzenlemeli, çocuklarımıza doğa sevgisi aşılamalıyız.

Dijital de Olsa Ne Kalemsiz Ne Kağıtsız!

Dijital dünyanın eğitimdeki yansımalarını çok yönlü okuyabilmekte fayda var elbette. Oyun tabanlı öğrenme pek tabii, öğrencilerin bireysel olarak öğrenmelerine yardımcı olurken, kaygı ve endişelerini de azaltıp, öğrenmeyi daha keyifli bir hale getiriyor. Fakat kontrolsüz ve bilinçsiz dijital araç kullanımı, psikolojik ve bedensel gelişimlerden tutun da sosyal ilişkilere kadar birçok olumsuz sonuçlara neden olabilmekte. Bu durumun, zamanla içe dönük, toplumdan izole, kendine yabancı insanların sayısının artmasında stratejik bir rolü olduğunu söylememiz mümkün.

Çocukların kağıt, kalem ve kitaplarla iç içe olmaları sağlıklı gelişimlerine destek olacaktır. Düzenli şekilde okuma ve yazma alışkanlığı edinmelerine yardımcı olarak çocukların çevre ve kendileri ile ilgili farkındalık düzeylerini artırabiliriz. Djital dünyanın farkında olmadan işlediği türlü olumsuzluklardan kurtulmanın yolu olarak bu üç tılsımlı sözcüğü sunuyorum sevgili okurlara.

Çocuklarımız,

• Yazsınlar
• Çizsinler
• Okusunlar.

Dijital de olsa ne kitapsız ne kağıtsız kalmamanız dileklerimle.

Sevgiler.

İrem FENER
Asarcık Yeşilköy İlkokulu

KAYNAKÇA

Alptekin, Zeynep Mine (2017); "Sosyal Medya ve Yeni Teknoloji Aracılığı ile Eğitimin Yeni Nesiller İçin Bağlantısı", 1. Uluslararası İletişimde Yeni Yönelimler Konferansı (546-554).
Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği (2013); "Yeni Eğitim Sistemi ve Dijital Eğitimde Öğretmenin Yeri ve Önemi", Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği Yayınları, İstanbul.
İnci M. A., Akpınar Ü., Kandır A., (2017); "Dijital Kültür ve Eğitim", GEFAD / GUJGEF 37(2) (493-522).
Gürcan A., Özhan S., Uslu R. (2008); "Dijital Oyunlar ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri", TC Başba-kanlık Aile ve Sosyal Politikalar Genel Müdürlüğü, Ankara.
TEDMEM (2013); "Dijital Eğitimde Fırsatlar ve Riskler", TED Yayınları, Ankara.
TOJET (2015); "Eğitimde Teknoloji Okumaları", Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
Tekin A., Polat E. (2014); "Eğitimde Teknoloji Politikaları", Eğitimde Kuram ve Uygulama,10(5): 1254-1266,Çanakkale 18 Mart Üniversitesi .
Tatlı Z., Akbulut H, Altınışık D. (2016); "Öğretmen Adaylarının Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi Öz-güvenlerine Web 2.0 Araçlarının Etkisi", Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, 7(3): 659-678.

Kütüphane deyince aklımıza ilk olarak milli kütüphane, halk kütüphaneleri, gezici kütüphaneler ve klasik okul kütüphaneleri gelirdi. Teknolojinin gelişimi ile birlikte öğrenciler bu alanlardan uzaklaşmaya başladı. Kütüphanelerin eğitime daha iyi hizmet verebilmesi için yapılması gerekenler vardı. Kütüphanelere, teknolojik gelişmelere bağlı olarak kitabın yanı sıra kitap dışı materya alımları da artırılmalıydı. Oluşturulacak yeni mekanlar "yaşam boyu öğrenim" anlayışına göre düzenlenmeliydi. İşte bu amaçla MEB, Z-kütüphaneleri okullarda açmaya başladı. 2015 yılı ile birlikte Z-kütüphaneler ülke genelinde sayıları her geçen gün artarak okulların en eğlenceli yerleri haline geldi. 2015 yılı içerisinde 76 ilde tamamlanarak açılan kütüphanelerden birinin açılışı da bizim okulda gerçekleşti. Öncesinde Z-kütüphane kurulumu için okula çeşitli şartlar sunuldu. Bakanlığın istediği, okulun zemin katı (giriş katı)'nda aydınlık, geniş, öğrencilerin kolay ulaşabileceği ve okul girişine yakın olan bir alandı. Z-kütüphane için ilkokullarda en az 60 m^2, ortaokullarda en az 70 m^2 ve liselerde en az 80 m^2lik mekânlara ihtiyaç olduğu şartnamede yer alıyordu. Okulumuz, bakanlığın istediği ortam için gerekli koşullara uygundu. 2015 yılındaki sürece okulumuz da başvuru formu ile katıldı. MEB'in Z-kütüphane ile ilgilenen biriminin ilçe milli eğitim ve okulla iletişime geçmesi sonucu çalışmalar başladı. Yapım süreci çok uzun sürmeden gerçekleşti. Bakanlık sadece burayı kurmakla yetinmeyip okulumuza bin adet kitap ve teknolojiye uyumlu sekiz adet de bilgisayar hediye etti. Rafları, koltukları, bilgisayarları hazırlanan Z-kütüphane ortamına yerleştirdi. Yapılması gereken, kitapları kataloglama ve dijitalleştirme boyutlarına göre düzenlemekti. Dijitalleşmenin büyük önem kazandığı dönemde kitapların kütüphane içerisinden paylaşım şekli de önemliydi. Kitapların öğrencilere verilip öğrencilerden alınma sürecini aktif bir şekilde takip etmek için yapmamız gerekenler vardı. Klasik elle takip sistemini Z-kütüphanede kullanmak işimizi zorlaştırırdı. Bu yüzden bu işi bilgisayar üzerinden bir yazılım ile yürütmeye karar verdik. Fakat bu süreci kendi ilinde veya yakın illerde Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümleri bulunan okullar, dijitalleşme-kataloglama işini üniversitedeki uzmanlara yaptırdı. Librid Kütüphane Otomasyon Sistemi ile Z-kütüphanelerin koleksiyonlarını kataloglayarak Merkez Arşiv Kütüphanesi'ne entegre ettiler. Z-kütüphane kurulumu

gerçekleştirilen bazı okulların kütüphane kaynaklarının kataloglama ve entegrasyon çalışmaları bu şekilde tamamlandı. Bizim böyle bir olanağımız olmadığı için farklı çözüm arayışlarına girdik. Çözüm yolumuz yine dijitalleşme çerçevesinde olacaktı, oldukça kullanışlı bir kütüphane yazılım programı satın aldık. Önce kütüphanemizde bulunan yaklaşık 3000 kitabı türlerine göre ayırdık. Excel dosyası içerisine türlerine göre ayırdığımız kitap bilgilerini tek tek girdik. Hikaye, roman, şiir… Hepsine numaralar verip farklı raflara yerleştirdik ve raflara bu türlerin ismini verdik. Sonra Excel'e uyumlu olan kütüphane yazılım programımıza türlere göre hazırlamış olduğumuz kitap listesini girdik. Okul içerisinde bulunan öğrencilerin bilgilerini Excel listesi üzerinden aynı şekilde bu program içerisine aktardık. Tabi tüm bunları gerçekleştirmek bize ilk etapta yeterli olmadı.

Z-KÜTÜPHANE

Kitap alışverişleri yine öğrencilerin kitap isimlerini kütüphane yazılım programına elle yazması ile gerçekleşiyordu. Bu bizim kitap konrolümüzü zorlaştırıyordu, bize zaman anlamında büyük sıkıntı yaşatıyordu. Okulumuz bilgisayar öğretmeni yaşamış olduğumuz bu sıkıntının 'barkod' sistemi ile giderilebileceğini buldu. Bu sistem bizim kullandığımız kütüphane takip programı ile uyumluydu. Program içerisinde barkod sistemi ile kitaplarımızı tanıtabileceğimiz bir bölüm vardı. Kitapların arkasında bulunan barkodları sistemimize tanıttık. Daha sonra marketlerde, alışveriş merkezlerinde, mağazalarda kısacası hayatımızın çoğu alanında karşımıza çıkan barkod okuyucu satın aldık. Öğrenci numaralarını da başlarına sıfır ekleyerek on üç haneli barkod numarası durumuna getirdik. Öğrencilerimize kullandığımız kütüphane yazılım programı üzerinden birer kimlik kartı çıkardık. Artık her öğrencinin barkotlu bir kimlik kartı vardı ve kartlarla öğrenciler saniyeler içinde kütüphaneden kitap temin edebilir hale geldi. Z-Kütüphane kavramı ile gerçekten de hem kütüphane hem de öğrenciler zenginleşti. İsminde yer alan zenginleştirilmiş ifadesini kütüphaneyi aktif bir şekilde kullanmaya başladıktan sonra daha iyi anladık. Z-kütüphane sayesinde gerek öğrenciler gerek veliler üzerinde olumlu etkiler yaratan bir süreç yaşadık. Okulun yüzüne yeni bir renk kattı. Kurmuş olduğumuz barkodlu sistem kütüphanedeki kitap alışverişi ile ilgilenen öğretmen ve öğrencilerin işini bir hayli kolaylaştırdı. Bu sayede hangi öğrenci hangi kitabı almış, ne zaman almış, ne zaman kütüphaneye getirmiş? gibi soruların cevaplarını bulmak çok kolay hale geldi. Sınıf bazlı kitap okuma verilerine kolayca ulaşabilir hale geldik. Öğrencileri kontrol etme sürecimiz daha sağlıklı şekilde gerçekleşmeye başladı. Öğrencileri adım adım takip eder duruma geldik. Bu takip sürecinde elde ettiğimiz verileri ders içi değerlendirmelerimizde kullanmaya başladık. Bu veriler ışığında gerek ders gerekse okul içinde özendirme amaçlı ödüllendirmeler yaptık. Öğretmenlerimiz burada edindikleri veriler ile e-okul kitaplık bölümünü daha kolay oluşturmaya başladı. Z-kütüphane, öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarını daha düzenli hale getirdi. Öğrencilerimizi kendisine çeken bir ortam oldu. Kütüphane kurulumundan sonraki süreçte öğrencilerin kitap okuma sayılarında ciddi artışlar görüldü. Öğretmenlerimiz kimi derslerini kütüphanede işlemeye başladı. Bu da öğrencilerin derse olan motivelerini artırdı. Derslere karşı daha istekli hale geldiler Kitaplardan kaçan öğrenciler artık onlarla iç içe olmak için can atar pozisyona geldiler. Renkler, ortamdaki ferahlık, kitaplar, bilgisayarlar… Çocukların gözüne ve aklına hitap eden bu ortam okuldaki kitap algısını değiştirdi. Sonuç olarak hem öğrenciler hem kütüphaneler her açıdan zenginleşti.

Kütüphaneler sadece kitapların yaşam alanı olmaktan çıkıp öğrenci ve kitapların ortak yaşam alanı haline geldi. Böylece çocuklarla zenginleşen, onları zenginleştiren z-kütüphane, adının da hakkını vermiş oldu.

Levet BEDER
Makbule Yusuf ÖLÇER YBO

KAYNAKÇA

http://z-kutuphane.meb.gov.tr/

ANNE, BEN YOUTUBER OLACAĞIM!

Son zamanlarda öğrencilere "İlerde ne olmak istiyorsun?" sorusunu yönelttiğimizde popüler bir cevap alıyoruz: "YOUTUBER" Çünkü Youtuberlar öğrencilerin en sevdiği alandan, dijital dünyadan para kazanıyorlar. Bu kavram şan, şöhret, fenomenlik, para… gibi kavramların hepsini kapsıyor. Öğrencilerin ilgi alanına girdiği için de cazip hale geliyor. Düşünsenize, ebeveyniniz gelip sizi bilgisayarın başından kaldıramıyor. Niye? Çünkü biricik evladı internetten para kazanıyor.

Hız ve Haz Dönemi

Bilişim sektörü ve mobilizasyonla beraber yeni meslek grupları karşımıza çıkmaya başladı. Hiç restoranınız olmadan en büyük yemek şirketine, hiç taksiniz olmadan en büyük taksi ağına ya da hiç oteliniz olmadan en büyük rezervasyon şirketine sahip olabilirsiniz. Nasıl mı? Dijital dünyanın sunduğu yeniliklerle. Velhasıl her şey bir tık uzağınızda…

On yıl önce hiç bilmediğimiz meslek grupları geleceğin meslekleri oluyor, nasıl ki on yıl sonra hangi meslek gruplarının olacağını bilmediğimiz gibi.

İnternetin yaygın kullanılmasıyla beraber hız ve haz dönemini yaşamaya başladık. O yüzden hızlı değişimlerle hazlı bir dönemden geçiyoruz. Tabi ki bu durumda geleceğin mesleklerini değiştiriyor. Belki daha önce hiç duymadığımız alanlar artık en çok kazandıran meslekler ya da geleceğin meslekleri arasında yerini alıyor. Bu kadar hızlı değişimle bugünün para kazandıran beceri alanları yakın zamanda da para kazandıracak mı? Bu değişime ayak uydurabilecek miyiz? diye sormadan edemiyor insan.

Hangisini Öğretiyoruz ya da Söylüyoruz?

- Big data
- Yapay zeka
- Bulut teknolojisi
- Nesnelerin interneti
- 3d yazıcılar ve teknolojisi
- Sanal gerçeklik
- Endüstri 4.0
- Blockchain
- Uluslararası şirket avukatlığı
- Siber güvenlik
- Küresel şirketler, sınırsız üretim

Önceden "Okuma yazma biliyor musun?" diye sorulurken şu an "Kodlama biliyor musun?", "Yazılım biliyor musun?" diye soruluyor. Çünkü dünya ekonomisi artık dijital dünyanın elinde. İş gücü anlamında artık insanların yerini robotlar almaya başlayacak. Her şey sanallaşacak gibi görünüyor. Mesela Whatsapp gibi 53 çalışanı olan bir uygulama, 19 milyar gibi bir fiyata Facebook'a satıldı. Şu an Türkiye'deki en büyük dört şirketin pazar değerinden daha yüksek bir değere. Eğer çağa ayak uydurabilirseniz, şanslısınız.

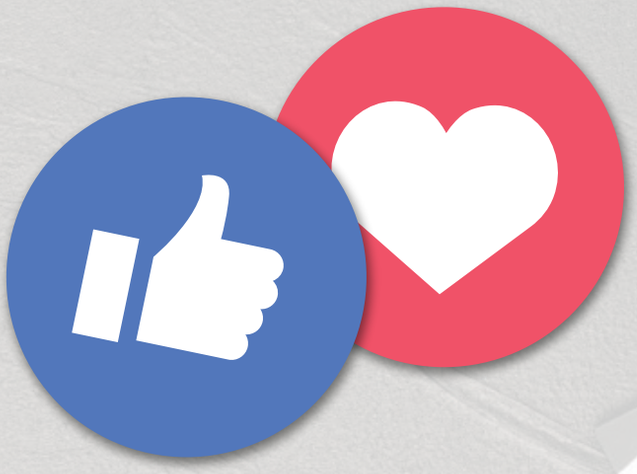

Şu an geleceğin beceri ve alanları hangileri diye bakacak olursak;

İstatistiksel Analiz ve Big Data Uzmanı
Sosyal Medya Uzmanlığı
Siber Güvenlik
Web Analiz ve SEO Mühendisliği
Algoritma ve Yazılım Mühendisliği
Veri Mühendisliği
Kullanıcı Arayüzü Tasarımı
Bilişim ve Siber Hukuk
Dijital ve Online Pazarlama
Oyun Geliştirme
Sanallaşma vb.

Bizlerin değişimiyle başlayacak her şey. Önce bizler öğreneceğiz yenilikleri, sonra öğrencilerimize aktaracağız. Evet, ufuk turuna hazır mısınız? O zaman şimdiden parmaklarınıza kuvvet!

Gülizar ATAK
Şehit Burak ZOR İmam Hatip Ortaokulu

Akıllı telefonlar, bilgisayarlar ve tabletler… Hakikaten bunlar hayatımızın olmazsa olmazları mıdır? Kimilerine göre zamanımızı çalan çok zararlı aletler, kimilerine göre cankurtaran simitleri… Peki biz eğitimciler için durum ne?

Son yıllarda iletişim ve bilişim teknolojilerindeki gelişme o kadar hızlı ki bunun takibini yapmak gerçekten hüner gerektiriyor. Biz eğitimciler de bu trende ayak uydurarak gelişmelerden haberdar olmaya ve teknolojiyi kullanmaya çalışıyoruz. Tam birine alışarak, neredeyse tüm özelliklerini keşfediyoruz ki o da ne! Yeni bir sürüm piyasaya giriyor, okuduğumuz bir yazıdan, medyadan ya da bir arkadaşımızın bize yeni sürümlerden bahsetmesi sonucu, onu ediniyor, kullanıyor, sürekli ve yeniden öğrenmek zorunda kalıyoruz.

Özellikle yollarda çok zaman geçiren bizler, gün boyunca masaüstü, dizüstü ya da notebooklarımızdan ziyade telefonlarımızı kullanmaktayız. Tam da bu nedenle, telefonlar ve tabletler için yazılmış olan uygulamalar işin içine giriyor ve bizi etkiliyor.

Biliyoruz ki mobil uygulama yazılımı müthiş önü açık bir sektör haline geldi. Aynı konu için hazırlanmış onlarca hatta bazıları için yüzlerce uygulama var. Bizler aradığımız uygulamaları bazen ANDROİD'de bazen de İOS'ta bulamıyoruz. Ancak gün geçtikçe yazılımcılar her iki altyapı için de uygulamalarını kullanıma sunuyor.

Kişisel Gelişim de Sınıf Yönetimi de Uygulamalarla Çok Kolay

Bugün biz eğitimciler için hem kendi gelişimimize yararlı olacak hem de sınıflarımızda sınıf yönetimi konusunda bize yardım edecek bazı mobil uygulamalara hızlı bir göz atacağız.

Coursera

Bu uygulama ile 140'tan fazla sayıdaki kolej ve üniversiteden, 1000'in üzerinde eğitim etkinliklerine erişebilirsiniz. İlginizi çeken konularda eğitimleri alanlarının uzmanlarından alma şansına sahip olabilirsiniz. Ders videolarını tek tek izleyebilir ya da daha sonra izlemek için indirebilirsiniz.

DİJİTAL**EĞİTİM İÇİNCEP**TELEFONU **UYGULAMALARI**

Eğitim sonunda sertifika alarak bunu işverenleriniz, iş arkadaşlarınız ya da arkadaşlarınızla paylaşabilirsiniz. Bilgisayar, veri, işletme, bilim, sanat ve diğer alanlarda eğitimler bulunmaktadır. Profilinizi oluştururken ya da daha sonra ilginizi çeken alanları belirterek bu alandaki eğitimleri görebiliyor ve eğitimlerine katılabiliyorsunuz. Ücretsiz bir uygulama olması avantaj ancak uygulama dili İngilizce. Yolda zaman geçiren eğitimcilerimize zamanını en iyi şekilde geçirme olanağı sağlayan uygulamalardan.

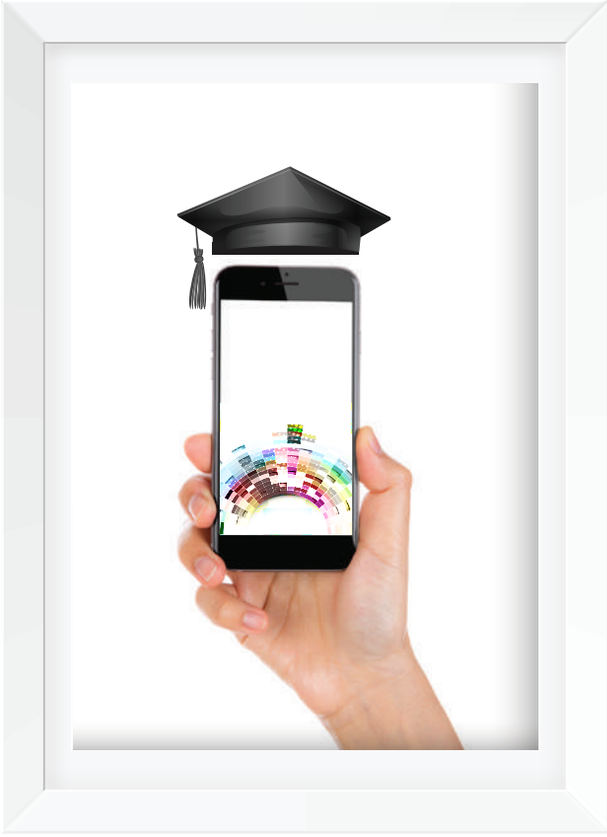

DİJİTAL EĞİTİM İÇİN CEP TELEFONU UYGULAMALARI

EBA

EBA Mobil, Eğitim Bilişim Ağı (EBA) www.eba.gov.tr adresinde sunulan, sınıf seviyelerine uygun, güvenilir ve incelemeden geçmiş doğru e-içerikleri bulabileceğiniz sosyal bir platformdur. Mobil cihazınız ile EBA uygulamasını yükleyerek platformdaki haber, video, ses, görsel, doküman, kitap ve dergi içeriklerine ulaşabilir ve istediğiniz içeriği mobil cihazınıza indirerek dilediğiniz zaman kullanabilirsiniz. Ayrıca EBA hesabınıza giriş yaparak EBA Ders portalından da yararlanabilirsiniz.

TED

Telefon ve tabletlere indirilebilen TED uygulaması, alanında ön plana çıkan insanların konuşmalarını içeren 2000'den fazla videoya ulaşım olanağı sunuyor. İçerikler kategorilere ayrılmış; bilimden eğitime, psikolojiye kadar çok sayıda kategori mevcut. 100'den fazla dilde altyazı ile destekleniyor ve bu sayede yabancı dilde olan bir videoyu Türkçe altyazı ile izleme olanağına sahip oluyorsunuz. TED'de Radio Hour podcastleri de dinlenebiliyor. Videoların çevrimdışı izlenmek için indirilebilmesi mümkün. Ücretsiz bir uygulama, biz eğitimcilerin kişisel gelişimi için çok başvurulan uygulamalardan birisi.

CLASSDOJO

Classdojo uygulaması, öğretmenlerin sanalda sınıf ortamı oluşturmasını sağlayan, öğrencilerin, velilerin ve okul yöneticilerinin tanımlanabildiği bir uygulama. Uygulamayı telefonlarımıza ücretsiz olarak indirip kullanabiliyoruz. Elbette okulda pcden ya da interaktif (etkileşimli) tahtalardan da öğrencilere yansıtıldığında kendi durumlarını sevimli avatarlarla görebildikleri arayüzler mevcut. ClassDojo, oyulaştırılmış (gamification) bir sınıf yönetimi uygulaması. Öğrencilerimize rozetler vererek onların davranışlarını düzeltmelerini teşvik edebiliyor ve geliştirmelerini sağlayabiliyoruz. Ders esnasında bir elinizde akıllı telefonumuz ya da tabletimizle sınıfta ders anlatırken öğrencimizin davranışını bir 'Aferin' rozetiyle ödüllendirebiliyor ve motivasyonunu artırabiliyoruz. Türkçe olarak kullanabileceğimiz bu uygulama ücretsiz.

Belgin TUNÇ
Kutlukent 80. Yıl İlkokulu

KAYNAKÇA

http://akillitelefon.com/2016/08/29/android-ve-ios-de-en-iyi-egitim-uygulamalari/
https://www.slideshare.net/MERYEMTANRIVER/classdojo-kullanm-klavuzu
http://www.egitimdeteknoloji.com/classdojo-ile-sinifinizi-yonetin/

SOSYAL MEDYANIN EĞİTİMDE AKTİF KULLANIMI

Artık bilgi ve iletişim çağında yaşıyoruz. Bilgiye ulaşmak parmaklarımızın ucunda. Yaşamımızda ciddi bir kapsama alanı olan sosyal medyanın eğitim sahasında kullanılması için çok uygun bir çağda yaşıyoruz.

İnternetin yaşamımıza girmesi ile bazı kelimeler de dilimizde yer etmeye başladı: server, IP, link, paylaşım, virüs-antivirüs, indirme vb. Bu kelimeler içerisine ekleyebileceğimiz ve günlük zamanımızın bir kısmını ayırdığımız, hatta yaşamımızın merkezinde yer alan bir kavram daha var: sosyal medya

Sosyal medya bir eğlence, keyif ve mutluluk alanı. İnsanlar, özellikle de genç bireyler bu alanda özgürce ve sıkılmadan vakit geçirebiliyorlar. Sosyal medya insanın diğer insanlarla iletişim kurmasını, yaşamındaki anları paylaşmasını sağlıyor ve doğal olarak daha çok gençlerin ilgi alanına giriyor. Peki, bu alanda eğitimin ve öğretimin biz eğitimciler aracılığıyla keyif alıcı etkinliklerle süslenmesi nasıl bir fikir olurdu sizce?

Facebook, Twitter, İnstagram, Blog, Youtube… Sosyal medyanın en önemli ayaklarını oluşturuyor.

Sosyal medya kullanıcılarının önemli bir çoğunluğunun öğrenci ve öğretmenler olduğunu düşünürsek, sosyal ağların eğitim alanında kullanımı da kaçınılmaz bir gerçeklik hatta gereklilik oluşturuyor.

Bir öğretmenin açacağı bir sosyal medya hesabı aracılığı ile ders saatleri dışında öğrencileri ile iletişim kurması, onlara bilgiler aktarmaya devam etmesi hem eğlenceli hem de faydalı bir etkinlik oluşturacaktır. Bir edebiyat öğretmeninin okuduğu kitaplarla ilgili paylaşımlar yapması, düşüncelerini sosyal ağlar aracılığıyla öğrencilerine aktarması, bir felsefe öğretmeninin dersi ile ilgili konularda bir tartışma konusu ortaya atması, bir din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeninin dini ve ahlaki konularda öğrencileri ile sohbet etmesi… Tüm dersler için uygulanabilecek, masrafsız, rahat ve eğlenceli bir bilgi paylaşım ortamının oluşması hem öğrencileri hem de öğretmenleri mutlu edecektir.

Sosyal medyanın eğitimde kullanılmasına yönelik sık sık araştırmalar yapılmaktadır. Bir araştırmada Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği öğrencilerinden oluşan 102 katılımcı ile sosyal ağların eğitimde kullanılması konusu araştırılmıştır. Öğretim ilke ve yöntemleri dersi için iki grup belirlenmiş, bunlardan birinci grup geliştirilen uygulamayı kullanırken, diğer öğrenci grubu geleneksel yöntemle ders işlemiştir. Dört hafta boyunca dersler sosyal medya üzerinden işlenmiştir. Sosyal tabanlı ağ uygulaması kullanan grup, geleneksel yöntemle ders işleyen gruptan daha başarılı olmuştur. Eğitimde sosyal medya kullanımı başarılı sonuçlar vermiştir.[1]

SOSYAL MEDYANIN EĞİTİMDE AKTİF KULLANIMI

Fatih projesi, EBA, etkileşimli tahta ve tablet kullanımı gibi projelerle zaten teknoloji kullanımını destekleyen MEB, bu tür faydalı etkinlikler için öğretmenlerin atacağı olumlu adımları destekleyen bir kurumdur. Eğitimciler olarak sosyal medya alanlarını faydalı etkinliklerle kullanmak öğrencilerin dersleri ve öğretmenleri ile ilişkisini daha pozitif hale getirecek, eğitimi daha geniş ve sürekli kılacaktır.

Aşağıda, öğrenciler ve veliler için sosyal medya ve mesajlaşma uygulamaları kullanmalarının birkaç avantajını bulabilirsiniz:

• Sosyal medya uygulamaları, öğrenciye ev ödevleri konusunda yardımcı olabilir.

• Sosyal medya uygulamaları, öğrencilerin sınavlar öncesi hangi konulara daha fazla yoğunlaşmaları gerektiği konusunda yardımcı olacaktır. Ayrıca öğrencilerin hangi konularda eksiklerinin olduğunun farkına varmaları için önemli rol oynayabilir.

• Sosyal medya uygulamaları, öğrencilerin proje ve ödevlerinin hazırlık aşamalarında yardım alabilmeleri için bir ışık olabilir.

• Sosyal medya uygulamaları, öğrencinin yazım ve dilbilgisi kuralların daha iyi benimsemesi için bir fırsat olabilir.

• Sosyal medya uygulamaları, rehberlik alanında, özellikle öğrencinin öğretmeni ile konuşamadığı konuları, daha kolay şekilde paylaşabilmesini sağlayabilir.

• Sosyal medya uygulamaları, velilerin çocukları konusunda öğrenim süreçleri hakkında anlık bildirim almalarını sağlayabilir.[2]

• Öğretmenlerin kendilerine ait blog, web sayfası ve diğer sosyal medya alanlarında açacakları hesaplarda yapacakları değerler eğitimi ve ahlaki gelişim alanındaki paylaşımları mutlaka öğrenciler tarafından takip edilecektir.

Sonuç olarak; öğrencilerin severek ve isteyerek yer aldıkları, samimi bir sohbet ortamında, arada sınırlar, kurallar, sınavlar olmadan, öğrencilerimizle faydalı sohbetler, etkinlikler, okumalar yapmamız sosyal medyayı her öğrencinin mutlu olacağı bir eğitim ortamına dönüştürecektir.

Biz eğitimciler bunu gerçekleştirebiliriz. Sosyal medya geniş bakış açısı ve kullanım olanakları ile bizleri bekliyor.

Celalettin TUTKUN
Canik İMKB Anadolu Lisesi

KAYNAKÇA

[1] http://maksinet.com/egitimde-sosyal-ag-kullaniminin-onemi/

[2] http://www.egitimdeteknoloji.com/egitimde-sosyal-medya-kullanimi/

2018 YILINDA **EBA** KULLANIMINDA **SAMSUN** TÜRKİYE **1.Sİ**

SAHİ SİZ **HANGİ KUŞAKTANSINIZ?**

Aynı dönemlerde yaşayan, ortak özelliklere sahip bireylerin oluşturduğu gruplar kuşak olarak adlandırılmaktadır. Herkes bir kuşağa aittir. Bazı insanlar bu gerçeği kabul edip sarıp sarmalarken, diğerleri kendi yaşıtlarıyla anılmak istemiyor. Ancak, burada bir gerçeği gözden kaçırmamak gerekiyor; biz kabul edelim veya etmeyelim yaşayacağımız kültürü doğduğumuz zaman belirliyor. Yapılan araştırmalara göre doğduğumuz dönem karakterimizi, içinde yetiştiğimiz aileden daha çok etkiliyormuş. Peki, kuşak ayrımı neye göre yapılıyor? Uzmanlar tarafından insanlar beş kuşağa ayrılmıştır:

Sessiz Kuşak (1920 -1945 arası doğanlar):

Sessiz kuşak dünyaya gelen en küçük kuşak olarak adlandırılmaktadır. Dünya genelinde yaşanan ekonomik sıkıntılar, kıtlık ve açlık, işsizlik, tasarruf etme gibi yaşam koşullarına maruz kalan kuşaktır. Bu kuşak otoriteye sadıktır ve direktif beklemektedir. Denge düzene itaat eden bir yapıları vardır. İnsanlar uzun süre aynı işte kalır ve o işte ömür boyu çalışmayı tercih ederler. Bu kuşak disiplinli, pragmatik ve istikrar arayışındadır. Güven duygusunu önemserler.

Baby Boomer-Bebek Patlaması (1946-1964 arası doğanlar)

II. Dünya Savaşı'nın hemen sonrasındaki nüfus patlaması yıllarında doğanlar bu kuşağı ifade eder. "Baby boom" yıllık doğum hızında büyük artış anlamına geliyor. Bu kuşak teknolojiden uzaktır, diğer bir deyişle teknolojiyi benimseyememiştir. Teknoloji yaygın olmadığı için çoğu zaman işlerini kendi kendilerine yapmak zorunda kalmış, üretmişlerdir. Bunun yanında, iş sadakatleri yüksektir. Hatta "çalışmak için yaşamışlardır" ifadesi kullanılabilir.

Yukarıda açıkladığımız iki kuşak itaaatkar ve otoriteye sadık olmaları, teknolojiden uzak olmaları gibi açılardan benzerlik göstermektedirler. Buna karşın teknolojik gelişmelere tanık olan 1965 ile 1980 yılları arasında doğmuş olan X kuşağı ve akabinde gelen Y kuşağı pek çok açıdan "sessiz kuşak" ve "baby boomer" ile farklılık göstermektedir.

X Kuşağı (1965-1980 arası doğanlar)

Şu anda 38-53 yaşları arasında olan grubu kapsayan kuşaktır. Türkiye açısından bu kuşak, ara kuşak anlamına gelen geçiş dönemi çocukları olarak adlandırılmıştır. X kuşağının geçiş dönemi olarak adlandırılmasının nedeni; söz konusu yıllarda dünyanın önemli değişim ve dönüşümler yaşamaya başlamasından kaynaklanmaktadır. Dünyaya gözlerini merdaneli çamaşır makinesi, transistörlü radyo, kasetçalar ve pikapla açan X nesli sakinleri pek çok dönüşüm yaşamıştır. Özellikle, teknoloji açısından düşünüldüğünde, bilgisayar sistemlerinin dönüşümü ve buna bağlı değişen iş yapış şekillerine adapte olmaya çalışmışlardır.

Söz konusu dönemde yaşam şartlarında görülen olumlu gelişmeler, bireylerin davranışları üzerinde de etki yaratmış, bireylerin parasal konular dışında, sosyal yaşamla ilgili unsurlara önem vermelerini beraberinde getirmiştir. Maddi refahla birlikte maddiyata verilen önem ikinci plana itilerek postmateryalist diyebileceğimiz daha estetik kaygılara yani Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinin üst kısmında yer alan değer ve kendini ifade etme arayışlarına yönelmişlerdir. ERC 2011 Raporu'na göre; bu kuşak çalışanları esnek, kendine güvenen, teknolojiyi rahat kullanabilen bir yapıya sahiptirler. Daha az hiyerarşik yapıları tercih ederler. Erkeklerin olduğu kadar kadınlarda iş yaşamında aktif olmaya başlamışlardır. Birden fazla kariyer yapmayı tercih etmektedirler. İş yaşamında güvenlik ve maaş unsurlarını ön planda tutmaktadırlar.

Y (Milenyum) Kuşağı (1981-2000 arası doğanlar)

Günümüzde 18 ile 37 arası yaş grubuna dâhil olan kuşaktır. Yetiştikleri dönemin olumlu şartlar taşıması sebebiyle diğer kuşaklardan ayrılan Y kuşağı, teknolojik imkânlar olarak da gelişme gösteren bir dünyada yetişmişlerdir. Türkiye'de 1980 sonrası olarak ifade edilen Y kuşağı, kişisel bilgisayarların ve cep telefonlarının doğduğu, teknoloji dostu, bireysel, özgüveni yüksek, rahat ve küreselleşmeye başlayan dünyanın çocuklarıdır. Kendi kişisel ihtiyaçlarını ve arzularını ön planda tutan ve mutluluğa ulaşmak için düşlerini takip etmesi gerektiğini düşünen bu kuşak "yaşamak için tek doğru yoktur" sözünü özümsemektedir. Önceki kuşaklar için otoritenin talimatına daha gelenekselci olan kuşaklarda dışardaki insanların fikirleri önemli ve buna binaen kendilerini başkalarına beğendirme, kabul ettirme isteği hâkim iken Y nesli kendini kendine beğendirmek ve kendinden memnun olmak istemektedir. Eskiden iş görüşmesine giderken saatlerce hazırlanıp, en temiz, ütülü takımını ve kravatını giyen gençler yerine bugün, içinde kendini en rahat hissettiği kıyafetiyle iş görüşmesine giden bir gençlik var. Çünkü bu günkü gençliğe "kibar ol!" değil "kendin ol!" tavsiyesi verilmektedir.

Evlenirken kendini herkesin giydiği kabarık ve beyaz gelinliği giymek zorunda hissetmeyen gelin, mini beyaz bir elbiseyle dünya evine girmeyi tercih etmektedir. Bugünün öğretmenleri okula giderken takım elbise ve kravat giymek yerine kendini en iyi ifade eden kıyafetiyle işine gitmek istemektedir. Güzel giyinmedeki amacın, başkaları üzerinde olumlu etki bırakmak ve onaylarını almak olduğu düşünüldüğünde; önceki kuşakların dışarıdan gelen takdir ve onay sözlerini önemsemeleri ve bu nedenle "olması gerektiği gibi davranmaları ya da giyinmeleri" fikrine karşılık Y neslinin yalnızca kendi takdirini, kendi onayını yeterli bulması ve toplum tarafından nasıl algılandığını önemsememesi bu değişimi açıklamaktadır sanırım. Bunların yanı sıra Y nesli kendine güvenen, kendini seven, iş ve yaşam dengesini iyi koruyan bir kuşağı ifade etmektedir. Bununla birlikte Y kuşağı şu ana kadar yaşamış en eğitimli, en teknolojiye açık, her şeyi bilgi kaynaklarından öğrenebilen, global olarak dünyayı keşfetmeye çalışan insan topluluğu şeklinde ifade edilmektedir.

Z Kuşağı (2000 Sonrası doğanlar)

18 yaş ve aşağısı bu kuşağı oluşturmaktadır. Bu yaş grubu henüz iş yaşantısına atılmadığı için bu konuda gözlem yapma imkânımız da yok. Diğer kuşaklardan farklı olarak, internet ve teknoloji ile doğdukları tabir edilir. Bu kuşağın çocuklarının oyuncakları, hiç yanlarından ayırmadıkları cep telefonu ve tabletlerdir. Çizgi film açmadan yemek yemeyen, her şeyden çok çabuk sıkılan ve hızlı tüketen bir kuşaktır. Z kuşağı Y kuşağından daha fazla bireyselliğe önem veren, teknolojiyi çok yakından takip eden, facebook, twitter, instagram vb.

SAHİ SİZ **HANGİ KUŞAKTANSINIZ?**

birçok sosyal ağı aktif kullanan, bu mecradan öğrenen, üreten ve paylaşan bireyleri barındırmaktadır. Uzaktan iletişim kurabildikleri için fiziksel olarak da yalnızlıktan hoşlanmaktadırlar. Korumacı yapıda ebeveynlere sahip olan, daha eğitimli bireysel ve bağımsız olan, kendilerine olan özgüvenlerinin yüksek olması sayesinde daha rahat ve açık iletişim kurabilen, kendi istek ve amaçlarının farkında olan, amaçları doğrultusunda yaşayan, yaşamda her şeyin mümkün olduğuna inanan, çevrelerinde ve dünyada olan gelişmelerin farkında olan bir kuşaktır.

Canan Çetin ve Serol Karalar tarafından X,Y ve Z kuşağı öğrencileri üzerinde yapılan araştırma sonucuna göre Z kuşağı öğrencilerinin kendi kendini yönetme, değerlere göre hareket etme ve fiziksel hareketlilik algısının X kuşağına kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Geleneksel eğitim yöntemleri, bu kuşağa uygun görünmemektedir. Günümüz öğrencileri ile sağlıklı bir sınıf iletişimi kurmak, geçmişe göre daha farklı yöntemler gerektiriyor; çünkü onlar rengarenk çizgi filmlerle büyümüş bir kuşaktır. Televizyonun ve internetin multimedya gücü çocuğun hayal dünyasına hâkim olduğu andan itibaren okulun ve öğretmenlerin işi zorlaşıyor; zira ekranda izlediği şeyler çocuğa sesle, renklerle, yazıyla ve etkili senaryolarla hitap ediyor ve çocuğun ilgi-kabul çıtasını yükseltiyor. Çocuk bundan sonra bu kadar etkili olmayan uyarıcılara ya hiç ilgi göstermiyor ya da ilgisini çok kısa sürede kaybediyor. Dolayısıyla sınıfta kuru kuruya anlatılan dersler, evde anne-babanın öğütleri televizyonun büyülü iletişim gücüne alışmış çocuklarımız için fazla cazip olamıyor. Yukarıda beş kuşak hakkında kısa kısa bilgilendirme yaptık. Görünen o ki, kuşaklar arasında hayatı algılama ve değer yargıları arasında bariz farklılıklar mevcut. Bu durum aslında bir anlamda kuşak çatışmasını meydana getiriyor. Kuşak çatışması yaşayan bireylerin ileride bir noktada kesişmesi mümkün mü acaba? Örneğin kendisiyle tartışan çocuğuna "büyüyünce anlarsın" diyen anne gerçekten doğru mu söylüyor? Yaşımız "kemale erince", nüfus cüzdanımız yıpranınca bizden önceki kuşakların baktığı pencereden bakabilecek miyiz hayata? Kuşak çatışması adı verilen bu durumun bugünün küçüklerinin yarın büyüdüğünde düzeleceğini düşünmek bence bir yanılgı. Nitekim öyle olsa ve zihniyet tekerrür etseydi "toplumsal değişme" denilen bir olgudan bahsetmek pek de mümkün olmazdı. Böyle bir fikirsel değişimi ve dönüşümü beklemediğimiz takdirde kuşakların farklılığını kabullenmiş oluruz. Kabullenme noktasında şuraya dikkat çekmek isterim. Farkındaysanız genellikle bir önceki kuşağın kendisinden sonraki kuşakları anlaması, hoş görmesi bekleniyor. Anne-baba ların çocuklarını; öğretmenlerin öğrencilerini anlaması bekleniyor. Aslında burada "beni anlamıyorsunuz" diye haykıran çocuk / genç "bizim kuşağı anlamıyorsunuz" demek istiyor. Evet, elbette anlamaya çalışmak, onların penceresinden bakmaya çalışmak iyi bir iletişim yolu olabilir. Fakat yeterli midir? Kesinlikle hayır. Nasıl ki Y, Z kuşakları, önceki kuşakların kendilerini hoşgörü ile kabul etmelerini istiyorlarsa, nitekim kendileri de önceki kuşakların perspektifinden bakmaya çalışmalıdırlar. Nitekim "empati" denilen şey tek yönlü bir hiyerarşi izlemiyor.

Yazımızda genel gözlemleri ve genel kabulleri yazdık. Ama kuşakları bıçakla kesmiş gibi birbirinden ayırmak mümkün değil tabi. X neslini kapsayan zaman diliminde doğup da kendini Y nesline ait hissedenler de pekâlâ olabilir. Ya da faklı kuşaklara ait hissedenlerin olması muhtemeldir. Sahi, siz kendinizi hangi kuşağa ait hissediyorsunuz ?

Ayşe VURAL YILMAZ
Havza Makbule Yusuf Ölçer YBO

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Orhan, vd.," Kuşakların Değişen Yüzü ve Y Kuşağı ile Ortaya Çıkan Yeni Çalışma Tarzı: Mobil Yakalılar", Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 2014/1, Sayı:19.
Twenge, M. Jean, Ben Nesli, Kaknüs Yayınları, İstanbul, 2009.
Senbir, Hakan, Z Son İnsan mı?, O Kitaplar, İstanbul, 2004.
Erdoğan, Emre, "Kuşak Çatışması Değişimin Fay Hattı mı?" www.urban-hobbit.net/PDF/kusak_catismasi.pdf, (17.03.2018).
Türk, Aycan, Y Kuşağı, Kafekültür Yayıncılık, İstanbul, 2013.
Tokabaş, Ediz, Zehir Bir Kuşak Geliyor, 2014, https://www.academia.edu/2340731/_Z_ehir_gibi_bir_kusak, (15.03.2018).
Çetin, Canan & Karalar, Serol, "X, Y ve Z Kuşağı Öğrencilerin Çok Yönlü ve Sınırsız Kariyer Algıları Üzerine Bir Araştırma," Yönetim Bilimleri Dergisi, C 14, S 28, ss. 157-197.
Yılmaz, Mustafa, "Değişen Öğrenci, Değişen Öğretmen," DEM Dergi, Yıl: 2, Sayı: 6, ss. 120-123.

SAMSUN EĞİTİMİ ÜZERİNE YAPILMIŞ **ARAŞTIRMALARDAN ÖRNEKLER**

Samsun; 1386 okulu, 275.522 öğrencisi ve 18.854 öğretmeni ile dev bir eğitim kadrosuna sahip bir ilimizdir. Samsun eğitimine yönelik çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu araştırmaların büyük bir çoğunluğu alan tarama modelleri ile yapılmış ve her biri belli bir sorunu aydınlatmaya odaklanmıştır. Dergimizin bu bölümünde Samsun'da eğitim adına yapılmış araştırmaları ve sonuçlarını sizlere yansıtmaya çalışacağız. Alan çok geniş ve çeşitli olduğu için hem konuyu daraltmak hem de siz okurlarımızı fazla sıkmamak için, bu sayıda "şiddet ve saldırganlık" ana teması altında seçmiş olduğumuz üç çalışmayı incelemeye ve sizlere sunmaya karar verdik.

1. Sporun öğrencilerin saldırganlık düzeylerine etkisi nedir?

Samsun'un İlkadım, Canik, Atakum ve Tekkeköy ilçelerinde, ortaöğretim kurumlarında okuyan 1868 öğrenciyle yapılan bir araştırma sonucunda ilginç bir durum ortaya çıkmıştır. [1] Tezin sonuçlarına göre spor yapan öğrencilerin saldırganlık düzeyleri, yapmayan öğrencilere göre anlamlı bir şekilde yüksek çıkmıştır. Peki, bunun sebebi nedir? Biz eğitimciler öğrencilerimizin spor yaptıkları zaman hem bedenen hem de ruhen daha sakin ve şiddetten arınmış olabileceklerini düşünürüz. Ve bu yüzden onları spora teşvik ederiz. Fakat elde edilen sonuçlar bunun tersini söylüyor. Araştırmacı, spor yapan öğrencilerin saldırganlık düzeylerinin yüksek çıkmasının, tek bir nedenle açıklanamayacağını ifade etmiştir. Ailenin sosyokültürel durumundan sporun yapılma amacına varıncaya kadar birçok etkenin varlığından söz etmiştir. Sporun; gençlerin kendilerini ifade edebilmeleri açısından bir araç olduğunu belirtirken, spora yönlendirilen çocukların başarıdan çok, sağlıklarına ve kişiliklerine sağlayacağı yarara odaklanmalarının daha doğru olacağını ifade etmektedir. Tüm bunlarla birlikte, beden eğitimi derslerinde 'Fair-Play' (Adil oyun) kavramına değinilmesi gerektiğini, okullarda saldırganlık düzeyleri yüksek görülen öğrencilerin rehberlik servisleri aracılığıyla desteklenmelerinin ve doğru bir şekilde yönlendirilmelerinin uygun olacağını vurgulamaktır.

2. Öğrencilerimizi Siber Zorba Olmaktan veya Siber Zorbalığa Maruz Kalmaktan Nasıl Koruyabiliriz?

Teknoloji her ne kadar gençlere sayısız faydalar sağlasa da gençlerin teknolojiyi kendilerine zarar verecek şekilde kullanılabileceği durumlar söz konusu olabilmektedir. İnsanların farklı kimliklerle kendilerini tanıtabilmeleri için uygun bir ortam olan internet, kişilere saldırganlık ve şiddet gibi duygularını gerçek hayata göre daha rahat ortaya koyabilecekleri bir ortam sağlamaktadır. Samsun'da 1142 ortaokul öğrencisinin katılımıyla yapılan bir araştırma sonuçlarına göre; kız öğrencilerin siber zorba olma düzeyi erkek öğrencilere göre daha düşük bulunmuştur. 8. sınıf öğrencilerinin siber zorbalık düzeyinin 6 ve 7. sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu;7. sınıf öğrencilerinin ise 6. sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

SAMSUN EĞİTİMİ ÜZERİNE YAPILMIŞ **ARAŞTIRMALARDAN ÖRNEKLER**

Öğrencilerin sınıf düzeyi yükseldikçe ve internet kullanım sıklığı arttıkça siber zorbalık düzeylerinin de artmakta olduğu görülmüştür. Ve öğrencilerin sosyo-ekonomik seviyeleri yükseldikçe siber zorbalık düzeylerinin arttığı belirlenmiştir. [2]

Araştırmacıya göre öğrencilerimizin siber zorba olmamaları ve siber zorbalığa maruz kalmamaları için bilişim teknoloji uzmanları, rehberlik servisleri ve avukatlarla işbirliği yapılarak, öğrenci ve velilere yönelik seminerler verilmelidir. Ayrıca; siber zorbalık davranışları ile ilgili olarak bireysel görüşme, grup rehberliği, broşür ve rehberlik panosunun düzenlenmesi gibi faaliyetlerin rehberlik çerçeve planına dâhil edilmesi de önerilmektedir.

3. Lise Öğrencilerinde Şiddet Eğilimini Etkileyen Temel Faktörler Nelerdir?

Samsun'da ortaöğretim öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin nedenlerini bazı değişkenler açısından inceleyen bir araştırma yapılmıştır. 609 lise öğrencisiyle yapılmış olan bu çalışmada, erkek öğrencilerin şiddet eğilimlerinin kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu, yaşı büyük olan öğrencilerin yaşça küçük olanlara göre daha yüksek şiddet eğilimi gösterdiği tespit edilmiştir. Yine araştırmanın sonuçlarına göre şiddet eğilimleri ile lise türleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu, fen lisesine giden öğrencilerin şiddet eğilimlerinin, diğer liselerde okuyan öğrencilere göre daha düşük düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Ailesinin ekonomik durumu kötü olan öğrencilerin şiddet eğilimleri, diğerlerine göre oldukça yüksek bulunmuştur. Ayrıca ailede şiddete uğrayan veya şiddete tanık olan öğrencilerin şiddet eğilimlerinin anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.[3]
Araştırmacı, gençlerin şiddete başvurmalarında birçok etkenin söz konusu olduğunu, aile, toplum, okul iklimi, sosyo-kültürel ve ekonomik durumların belli başlı etkenler olduğunu, şiddetin önlenmesinde de bu sebeple tek yönlü bir çözüm olamayacağını ifade etmiştir. Çözüm önerisi olarak; okullarda şiddet önleme planlarının titizlikle uygulanmasını, aile içi şiddete yönelik ebeveyn seminerlerinin verilmesini, şiddetten uzak bir toplum kültürü oluşturmak için tüm kamu kurum ve kuruluşların el birliğiyle şiddet konusunda işbirliği yapmasını önermektedir.

Hatice TUNCER UÇAR
Canik Kız İmam Hatip Lisesi

KAYNAKÇA

[1] Sercan Gökçiçek, "Ortaöğretim Kurumlarında Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Saldırganlık Tutumlarının Araştırılması: Samsun İli Örneği", Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[2] Abdullah Manap, "İlköğretim İkinci Kademe Öğrencileri ve Siber Zorbalık: Samsun İli Örneği", Ondokuz Ma-yıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
[3] Hatice Tuncer Uçar, "Ortaöğretim Öğrencilerinde Şiddet Eğilimi: Samsun Örneği", Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi

Samsun 2018

Oku, Anla, Yaşa projesi

SAMSUN İÇİN OKUMA VAKTİ

Her Akşam Saat

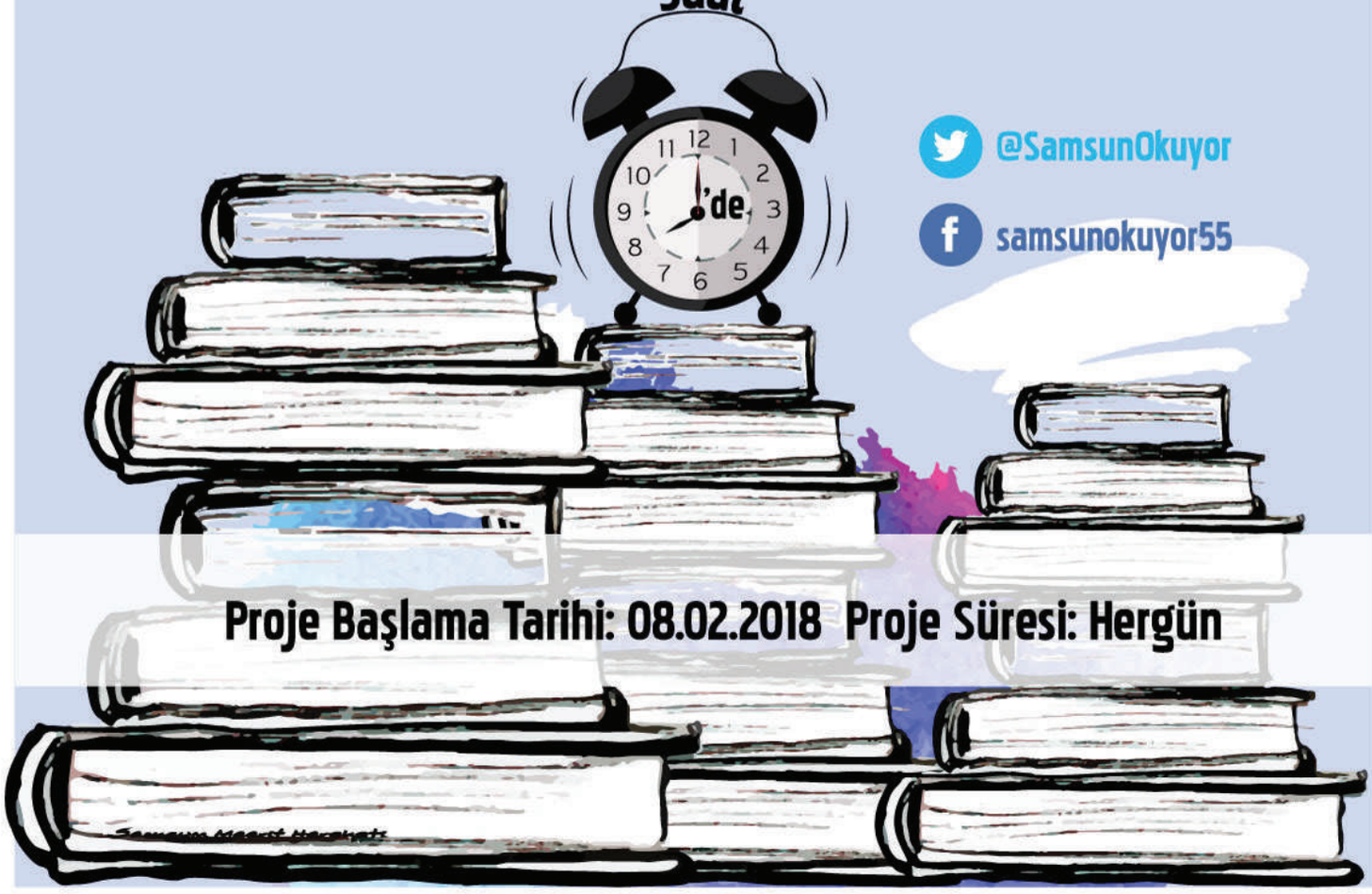

@SamsunOkuyor

samsunokuyor55

Proje Başlama Tarihi: 08.02.2018 Proje Süresi: Hergün

MODERN ÇAĞIN SENDROMU
@Sosyal Medya Bağımlılığı

Bireyin kendisini ya olduğu gibi ya da olmak istediği bir kimlikle diğerlerine tanıtabildiği ve onlarla etkileşim haline geçebildiği, teknolojik etkinliklerden oluşan bir yapı üzerine kurulu 'sosyal medya'; duygu ve düşüncelerimizi, fotoğraflarımız ile videolarımızı, nerede olduğumuzu paylaştığımız, son dakika haberleri takip edebildiğimiz bir mecra haline gelerek adeta hayatımızın odak noktası olmuştur.

Peki sosyal medya bağımlılığı nedir?

Birkaç yıl öncesine kadar **sosyal medya bağımlılığının** gerçek olup olmadığı tartışılıyorken şimdilerde cevabın netleştiğini itiraf etmemiz mümkün. **'Sosyal medya bağımlılığı',** bireyin günlük yaşamının pek çok alanında meşguliyet, duygu durum düzenleme, tekrarlama ve çatışma gibi problemlere yol açan psikolojik bir sorun olarak tanımlanmaktadır. Kişi, sosyal medyadan uzak kaldığında panik ve yoksunluk hali yaşamakta, strese girmekte, kendisini yalnız ve güvensiz hissetmektedir. Gözümüze masum görünen bu bağımlılığın aslında sigara, alkol ya da uyuşturucu bağımlılığından bir farkı yoktur.

Oranlar ile Boyalı İmge ve İmajlar

İnternet kullanan bireylerin oranı %66,8

TÜİK (2017), verilerine göre bilgisayar ve internet kullanımının 16-74 yaş grubundaki bireylerde sırasıyla %56,6 ve %66,8 olduğu görülmüştür.

Her on hanenin sekizi internet erişim imkanına sahip. TÜİK'in (2017), hane halkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması sonuçlarına göre 2017 yılı Nisan ayında hanelerin %80,7'sinin evden internete erişim imkanına sahip olduğu belirtilmiştir. Bu oranın her geçen yıl arttığını söylemek mümkündür.

UNUTMADAN!

- Sosyal medya kullanımı her geçen gün mobile kaymakta,
- Her 10 gençten 9'u sosyal ağ kullanıcısı olmakta,
- İnternette geçirilen zamanın %69'u sosyal medyaya ayrılmakta.

Evet, bizi tatmin eden, o sırada anlamlı olduğunu düşündüğümüz, aslında o anda mantıklı düşünebilsek bizim de anlamsız olduğunu anlayabileceğimiz bir davranış repertuarı. Alışkanlık haline gelmiş bu davranışların, artık davranış boyutundan bağımlılığa dönüştüğünü söylemek olası. Bu durumu inatla kabul etmeyenler mi? Evet, maalesef fazlasıyla mevcut. Artık öyle bir hale geldi ki bağımlılığımız, en ufak bir durumda çöküyor ruhsal çatımız. Eğer durumumuzun farkına varmaya niyetimiz ve belki de cesaretimiz yoksa bizim için yapılabilecek pek de bir şey yok.

Tık, tık, tık, tık… Ekrana bakarak geçiyor değerli hayatımız.

Bu durumu değiştirmenin zamanı bize kalmış. Çünkü "Kimse görmek istemeyen kadar, kör değildir." sözünden hareketle bu körlüğün de kişi istemedikçe bir çözümü yok. İstersek hemen başlayabiliriz. Siz yeni hayatımıza kırmızı+1'in kısır döngüye dönüşmüş tutkusundan vazgeçerek olmuyorsa şayet, **farkındalık yaratma ve dijital detoks** gibi yöntemleri kullanan bir uzmandan destek almamız yararımıza olabilir.

Ha "Sen kim oluyorsun da karışıyorsun bizim yaşantımıza, soslu arkadaşlıklarımıza!" diyecekler de olacaktır elbette. Ama biz aslında bağımlılık denen el bombasının pimiyle fazla oynuyoruz, benden söylemesi…

Büyüyen sosyal ağlara istinaden küçülen dünyanın iradesi zayıf ve **@sosyal** bireyleri olmamamız dileğiyle…
Bir sonraki sayıda "sosyal medya bataklığı" yazısı ile görüşmek üzere…
Hoşça kalın.

Özkan ÖZCAN

KAYNAKÇA
Doğan, U. ve Karakuş Y. (2016). Lise Öğrencilerinin Sosyal Ağ Siteleri Kullanımının Yordayıcısı Olarak Çok Boyutlu Yalnızlık. Sakarya Üniversitesi Journal of Education, 6 (1), ss.57-71.
Gürültü, E. (2016). Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılıkları ve Akademik Erteleme Davranışları Ara-sındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Ensti-tüsü, İstanbul.
Stendberg, I.D. (2014). Influence of Social Media in Stages of Democratization. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. University of Nevada, Las Vegas.
Tutgun-Ünal A. (2015). Sosyal Medya Bağımlılığı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanma-mış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
Türkiye İstatistik Kurumu (2017). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. Ankara.
www.psikologunuz.org/sosyal-medya-bagimliligi/
www.akademikperspektif.com/turkiyede-sosyal-medya-kullaniminin-getirdigi-bagimlilik/

Kız kardeşi, bir okul koridorunda kulağıma hayatta duyduğum en acı hikayelerden birini fısıldayan C., geçtiğimiz yıllarda bir ranzanın korkuluklarına bıraktı acı hayatını.
Hiç unutmam, iki kız kardeşin tanık olarak bulunduğum davalarında hâkim karşısında tırnaklarımı avuçlarıma geçirişimi.

Korkak ve tedirgin bir şekilde yaklaştığında hissetmiştim benimle önemli bir şey paylaşacağını. Gerçi alışıktım; 'Hocam, beni kurtarın…' diye başlayan öykülerin peşi sıra, karanlık dehlizlere çok gittim. Ama bu kez farklıydı… Bu kez aldığım onca psikolojik danışmanlık eğitimine rağmen, meslek hayatımın üçüncü yılında dinlediğim o karanlık öykünün üstesinden zor gelebildim. Şimdi bu satırları yazarken fark ediyorum; benim empati kurmaktan ısrarla kaçındığım, bir türlü kabullenemediğim, etkisi günlerime yayılan o korkunç ve yaralı hikaye, sadece iki kız çocuğu üzerinde değil, olayı öğrenen herkeste dolaylı da olsa travma yaratmıştı.

O zamanlardan beridir her geçen zamanda artan şiddeti, hiç değişmeyen korkunçluğu ve toplum içinde infial yaratan boyutlarıyla gözlerimizin önüne serilen çocuğun cinsel istismarı olaylarına karşı çok daha hassasım. Ancak bir gerçeğin de farkında olmamız gerektiğini düşünüyorum; dünya kötü! Sokaklarında özgürce oynadığımız, herkesin komşusunun çocuğunu koruyup kolladığı o özgür hayatlarımızı, kirlenmeden bırakamadık çocuklarımıza. Böylesi güvenlik tehdidi altındaki yaşam koşulları içinde çocuklarımızın, öğrencilerimizin, gelecek nesillerimizin her anında, her saniyesinde yanında olup, onları tüm tehlikelerden, kötülüklerden ve kötülerden koruma ya da sakınma lüksümüz de maalesef yok!

Peki, Ne Yapacağız!

Vicdani, kalbi ve akli olarak hiçbir biçimde kabul edilemez olan; fiziksel, cinsel, duygusal boyutlar gösterebilen çocuk istismarıyla mücadelede devlet politikalarının, okullarda alınacak önleyici tedbirlerin yanı sıra, ailelerimizi ihmal davranışına, çocuklarımızı istismara karşı bilinçlendirmek ve bu konuda onların farkındalıklarını arttırmak, sorunla gerçekçi biçimde yüzleşmek zorundayız. Her an çocuklarımızın yanında olamayacağımıza göre, onları istismara karşı bilgili ve farkındalık düzeyi yüksek bireyler olarak, tehdit ve şantaja karşı boyun eğmemeleri gerektiği bilinciyle yetiştirmeliyiz. Unutulmaması gereken, çocuğun istismara uğramasından çok daha kötü olan istismar ya da istismar tehdidi karşısında susması ve böylelikle de kendini her türlü şantaja açık halde bırakarak, istismarcıların çoğalmasına ve istismarın uzun bir sürece yayılmasına kapı aralamasıdır.

Eğitimciler Olarak İhmal ve İstismarın Önlenmesinde Nerede Olmalıyız?

Okullarımızda eğitim personelimizin ihmal ve istismar karşısında tanıyıcı ve açıklığa kavuşturucu çeşitli rolleri bulunmaktadır ve eğitimcilerimiz çocuğa karşı işlenen suçu bildirmekle yükümlüdür. Eğitimciler olarak soruna karşı duyarlı olmalı ve sorunu ruh sağlığı kapsamında ele alan bilimsel bir yaklaşım çizgisinde, çok iyi tanıyabilmeli; ihmal ve istismar karşısında çocuğa yaşam becerileri kazandırma konusunda farkındalığımızı artırmalı, donanımımızı güçlendirmeli, gerektiğinde konuya yönelik eğitim faaliyetlerine de açık olmalıyız.

ÇOCUĞUN İHMAL VE İSTİSMARI KARŞISINDA EĞİTİMCİ OLARAK SORUMLULUKLARIMIZ

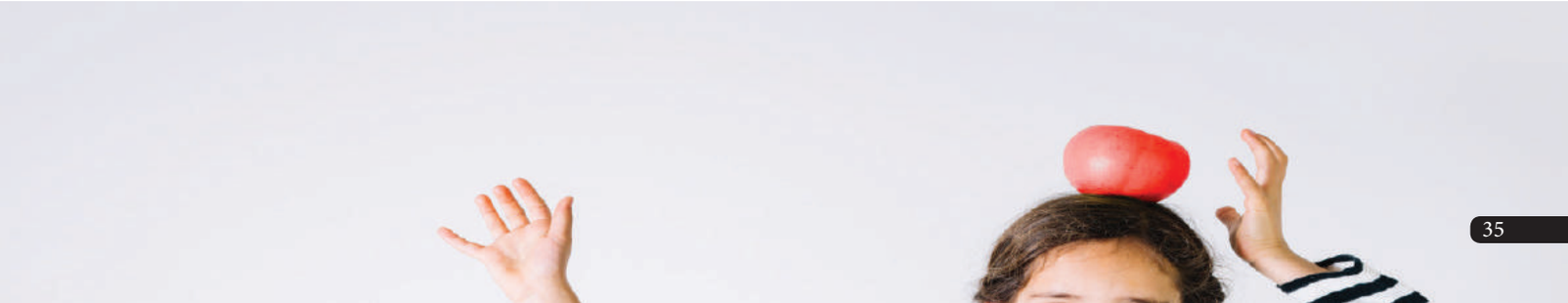

İhmal ya da istismar vakaları da dahil çocuğun korunmasını gerektirecek durumların tespitinde Çocuk Koruma Kanunu'nun 6. maddesi gereğince eğitim kuruluşlarının, bildirim yapması zorunluluğu olduğunun bilinmesi de son derece önemlidir. Türk Ceza Kanunu'nun 279. maddesi gereğince kamu adına soruşturma ya da kovuşturma gerektiren bir suçu görevi gereğince öğrenen ancak yetkili makamlara bildirmeyen veya bildirimi geciktiren kamu görevlileri için altı aydan iki yıla kadar hapis cezası öngörülmektedir.

Burada önemli bir nokta da eğitim personelimizin ihmal ve istismarın bildirilmesi noktasında, suçu araştırma ya da suçun kanıtlarını bulma mercisi olmadığı gerçeğidir. Çocuğa yönelik işlenen suçlar kapsamında yaşantılarını açan öğrencilerimizin anlattıklarının yetkili mercilere hemen bildirilmesi zorunludur. Çocuğun sözleri araştırılarak zaman kaybedilmemeli, bu çizgide eğitim personeli çocuk ya da gencin sözlerinin doğruluğu ya da yanlışlığının araştırılmasının mesleki ehliyet sınırları çerçevesinde olmadığını unutmamak gerekmektedir?

Bu noktada; eğitimcilerimizin çocuğa karşı işlenen ihmal ve istismar suçlarında gerek kendi güvenliği gerekse donanımı açısından ihmal ve istismarın önlenmesi ve açıklığa kavuşturulması aşamasında başta okul psikolojik danışmanları olmak üzere profesyonel ruh sağlığı uzmanları ile işbirliği içinde olmasının önemini de hatırlatmakta fayda görüyorum.

İhmal ve İstismara Uğrayan Çocuğu Nasıl Tanırsınız?

Hoşgörü gibi duygusal gereksinimlerden yoksun bırakıldığı ihmal vakaları, çoğu zaman istismar kadar dikkat çekmemektedir.

Ancak ihmalin, çocuğun kişisel gelişimi ile ruh ve akıl sağlığı üzerindeki etkisi istismar kadar önemli olabilmektedir. Aile içinde özellikle duygusal gereksinimleri karşılanmayan, psikolojik şiddete maruz kalan, 'baban eve bir gelsin!' biçiminde korkutma kültürünün hâkim olduğu evlerde yetişen çocuklar, yabancıların her tür tehdit ve şantajı ile yabancı kişilerden gelebilecek olan olumsuz davranışlara açık hale gelmektedirler.

İhmalden başlayıp istismara giden bir yolda ailelerin bilinçlendirilmesi ve çocuklarda istismar vakalarını tanıyıp, çocuğun istismar ya da istismar tehlikesi karşısında neler yapabileceğinin farkında olması noktasında eğitimcilerimize önemli görevler düşüyor. İstismar; çocuk üzerinde örselenmiş yaşantıya sebep olan, çocuğun gerek psikolojik gerekse akıl sağlığını tehdit eden, çocuk üzerinde düzeltilmesi zor hasarlar meydana getirebilen, çocuğu gerek fiziksel gerekse ruhsal olarak inciten, etkileri çocuğun bütün bir hayatına yayılan, ciddi bir travmadır.

Bugün, okullarımızda başta cinsel olmak üzere her tür istismar vakasının ağırlıklı olarak çocuğun beyanı ile ortaya çıktığı görülmektedir. Ancak dikkatli bir gözlemle, belki de istismara uzun yıllar sessiz kalmış ve bu konuda konuşmayan bir çocuğu tanımak da olasıdır.
Bu sebeple eğitimcilerimizin çocuklarımızda şu tür davranış örüntüleriyle karşılaşması durumunda başta okul psikolojik danışmanları olmak üzere uzmanlardan yardım almaları, durumu uzmanlara bildirmeleri son derece hayati ve önemlidir.

Çocuğun; ani olarak içine kapanması ve sık aralıklarla sebebini açıklayamadığı biçimlerde öfke ya da ağlama krizleri geçirmesi.

İHMAL VE İSTİSMARA UĞRAYAN ÇOCUĞU NASIL TANIRSINIZ?

Yalnız kalmaktan ya da sokağa çıkmaktan korkması. Ansızın ortaya çıkan okula gitmek istememe ya da okul fobisi. Daha önce gözlemlemediğiniz davranış örüntüleri geliştirmiş olması, bedenine dokunulmasına karşı aşırı tepkiler vermeye başlaması, okul performansının aniden ciddi olarak düşmesi.

Aşırı biçimde hareketli davranması ya da tam tersine bakışları ve davranışlarında donuklaşma, hareketsizlik, hissizleşme, göz temasından ısrarla kaçınması.

Konuşma içeriklerinin farklılaşması ve laf salatasına benzer konuşmalar yapmaya başlaması, konuşurken ya da genel olarak tedirgin davranışlar sergilemesi.

Duygusal olarak tepkilerinde aşırılığın dikkat çekmesi.

Ders sırasında sıklıkla uyuması, uyuklaması ve geceleri uykusuzluk sorunu yaşaması.

Yaşına uygun olmayan derecede cinsel ilgi içeren konuşmalar yapması, cinsellik içeren davranışlar sergilemesi.

Asla Unutmamanız Gerekenler

Bir çocuk istismara uğradığında 'uğramadığı' yalanını söyleyebilir. Ancak istismara uğradıkları konusunda çocuklar yalan söylemezler. Ona **inanın!**

İstismara uğrayan bir çocukla konuşurken yalnızca gerektiği kadar bilgi alın ve asla konu ile ilgili olarak sadece kendi merakınızı gidermek için sorular sormayın.

Okulunuzda istismar vakası olması durumunda, çocuğun olaydan dolaylı olarak etkilenen sınıf arkadaşları ile bir uzmandan yardım alarak çok dikkatli biçimde iletişime geçin.

Yasemin ŞENGÖR
Çarşamba Atatürk Ortaokulu

Velilerinizi, çocuğun aile içinde uğradığı 'babana söylerim!' gibi basit tehditlerin dahi, çocuğu her tür şantaj ve tehdide açık hale getirecek, olumsuz bir iletişim biçimi olduğu konu-sunda mutlaka uyarın. Aile içinde tehdit ve şantaj içerikli davranışların varlığını uzmanlara bildirin.

Unutmayın!

Çocuğun ihmal ve istismarı denildiğinde duyabileceğiniz en ağır yaşantılardan biri, bir sınıf rehber öğretmeninin öğrencisinin yüzündeki morarmaların sebebini öğrenmek için çocukla sohbet etmesi sonucunda ortaya çıktı. Sınıfta, koridorlarda her gün gözlerinin içine baktığımız çocuklarımızı, hayatta bir insanın yaşayabileceği en ağır travmalara karşı koruma görevimiz; böylesi bir çağda belki de bir eğitimci olarak üzerimize aldığımız en büyük sorumluluktur.

ASLA UNUTMAMAMIZ GEREKENLER

Kullanın aklımızı
ZEKA OYUNLARI

Zeka Nedir?

Zeka nedir? Bu konuda uzlaşılan bir tanım bulunmamakla birlikte genellikle bazı özellikler üzerinde durulmuştur. Bireyin aldığı eğitimden ne kadar yararlanabildiği, sahip olduğu yeteneklerle öğrendiği bilgiler ve çevresine uyum gösterme becerisi… Bir başka ifade ile kavramları ve algıları kullanarak nesneler arasındaki ilişkiyi kavrayabilme, akıl yürütme ve zihinsel faaliyetleri bir amaca yönelik kullanabilme yeteneğidir.

Bununla birlikte zekayı ölçmeye yönelik çeşitli testler kullanılır. Bu şekilde kişilerin zeka düzeyleri ve farklılıkları tespit edilmeye çalışılır.

Neden Zeka Oyunları?

Zekanın daha çok kalıtımsal olduğu bulgulanmıştır. Bunun yanında onu bir dereceye kadar oynayarak ve eğlenerek geliştirmek aslında elimizde gibi görünüyor. Bunu ispatlayan çok sayıda çalışma ve araştırma var. Bunlara yurt içinden bir örnek, Selçuk Üniversitesinde Dr. Bengü Türkoğlu tarafından yapılan Türk Beyin Takımı'nın oyunları ile oluşturulan Oyun Tabanlı Bilişsel Gelişim Programının çocuklarda 14 puanlık IQ artışı sağladığının tespit edilmesidir. Benzer diğer çalışma ise Berkeley Üniversitesi Nörobilim Enstitüsü Başkan Yardımcısı Dr. Silvia Bunge ve ekibinin çalışmasıdır. Sekiz haftada toplam 20 saat zeka oyunu oynayan çocukların IQ'larının ortalama 13 puan arttığını, ayrıca çocukların düşünme puanları test edildiğinde işlem hız puanlarının da %27 arttığını görmüştür.

Öğrencilerimizi Cep Telefonu, Tablet ve TV Esaretinden Kurtarabilir, Sosyal İlişkilerini Güçlendirebiliriz; Nasıl mı?

Oynamak ve eğlenmek her yaştan insan için elbette arzulanır şeylerdir. Peki ya oynarken öğrenmek? Tam da eğlendiğinizi düşündüğünüz bir anda aslında hızlı karar verme, olasılık hesaplama, planlı hareket etme, problem çözme, analitik düşünme gibi becerilerinizin geliştiğini söylesem? Zeka oyunları tam da bu beceriler için biçilmiş kaftandır. Zihinsel aktiviteleri geliştiren zeka oyunları özellikle çocuklar için faydalıdır. Çocukların kendi potansiyellerinin farkına vara bilmeleri, problemlere özgün çözüm yolları üretebilmeleri ve öğrenmeyi kolaylaştırmaları gibi ihtiyaç duydukları pek çok konuda gelişimlerine destek verebilen zeka oyunları, sosyal açıdan da bir yardımcıdır. Çoğunlukla en az iki kişiyle oynanan zeka oyunları karşılıklı etkileşim oluşturarak kişiler arası ilişkileri de zenginleştirir.

Çocuğun cep telefonu ve tabletle meşgul olması çoğu zaman istenen bir durum değildir. Tek başına herhangi bir üretkenliği olmayan ve sağlıklı düşünmeyi sağlamaktan uzak olan etkinlikler (TV gibi) yerine günlük yaşantıyı eğlenceli kılarak eğitimi destekleyecek, zekayı çeşitli yönlerden günümüzün gerektirdiği becerilerle donatarak çocukların hayata ve onun zorluklarına göğüs germesine kılavuzluk edecek bu tür oyunlar tüm dünyada sevilerek oynanıyor. Ülkemizde ise okullarda seçmeli ders olarak veriliyor; ancak zeka oyunlarının kazanımları bütün dersleri olumlu yönde etkileyeceğinden en az bir yıl seçilip okutulması gerektiğini düşünüyorum. Hatta bazılarınızın zorunlu ders kategorisine alınması gerektiğini söylediğini duyar gibiyim. Bununla birlikte zeka oyunları alanında öğretmen arkadaşlarımızın kurs ve seminerlerle bu alanda hakimiyetlerini artırmaları gerektiğini, hatta ailelerin de aynı eğitimleri almalarının iyi olacağını düşünüyorum.

Devam eden sayılarımızda oyunlar tek tek ele alınarak, oyunların özellikleri, tarihi, kuralları, püf noktaları, pratik çözümleri ve kazanımlarının neler olduğu vb. sorulara cevaplar bulacaksınız.

Zeka dediğimiz şey hayatın her alanında, en ufak sorunun çözümünden en büyük çıkmaza kadar her yerde karşımıza çıkarken zekayı etkileme ve geliştirme yönü ispatlanmış böyle bir dersin kazanımından istifade etmek için daha ne kadar bekleyeceksiniz?
Zeka oyunlarında buluşmak üzere.

Bülent KOCAMAN
Asarcık Armutlu İlkokulu

SAMSUN AKADEMİ

SAMSUN YÖNETİCİ AKADEMİ

SAMSUN ÖĞRETMEN AKADEMİ

SAMSUN AİLE AKADEMİ

21. YÜZYIL OKULU ÖĞRENCİ AKADEMİ SAMSUN

BAŞVURUYA AÇIK OLAN EĞİTİMLER

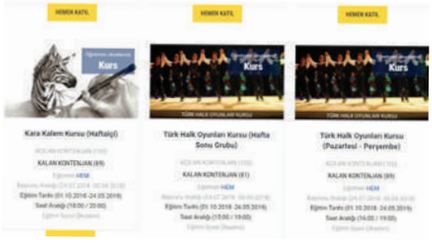

Öğretmenlerimizi Yöneticilerimizi, Velilerimizi ve Öğrencilerimizi

samsunakademi.meb.gov.tr

DAHA BİR ÇOK EĞİTİM BEKLİYOR

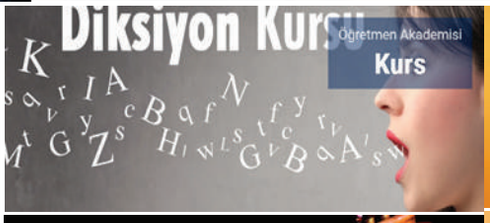

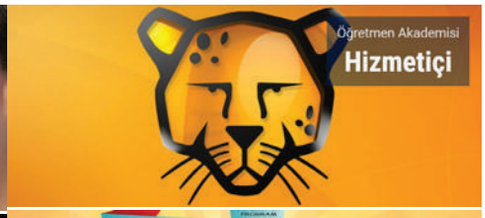

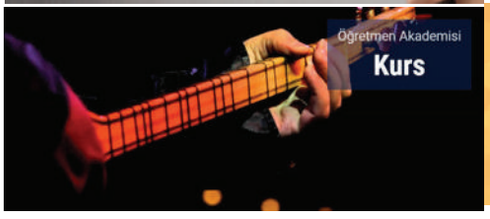

PİSA 2015
RAPORUNA GÖRE
ÜÇ ÜLKE,ÜÇ EĞİTİM

PISA sonuçlarına göre, 'SİNGAPUR, JAPONYA ve ESTONYA' eğitimde neden ilk üçteler?
Bunu anlayabilmek için bu ülkelerin eğitim sistemlerine, öğretmen yetiştirme şekillerine daha yakından bakalım.

Açılımı "Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı" olan PISA, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından üçer yıllık dönemler hâlinde, 15 yaş grubundaki öğrencilerin kazanmış oldukları bilgi ve becerileri değerlendiren bir araştırma.
PISA'da zorunlu eğitimin sonunda örgün eğitime devam eden 15 yaş grubundaki öğrencilerin; matematik okuryazarlığı, fen bilimleri okuryazarlığı ve okuma becerileri konu alanlarının dışında, öğrencilerin motivasyonları, kendileri hakkındaki görüşleri, öğrenme biçimleri, okul ortamları ve aileleri ile ilgili veriler toplanmaktadır.

PISA araştırmasında kullanılan "okuryazarlık" kavramı, öğrencinin bilgi ve potansiyelini geliştirip, topluma daha etkili bir şekilde katılmasını ve katkıda bulunmasını sağlamak için yazılı kaynakları bulma, kullanma, kabul etme ve değerlendirmesi olarak tanımlanmaktadır.

Ülkemizin bu araştırmaya katılma amacı nedir?

Ulusal değerlendirme çalışmalarının yanı sıra, uluslararası düzeyde konumumuzu belirlemek amacıyla eğitim göstergelerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle belirli referans noktalarına göre ülkemizin eğitim alanında hangi düzeyde olduğunun, giderilmesi gereken eksikliklerin ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi gerekir. Ülkemiz de OECD üyesi olarak eğitim düzeyinin yükseltilmesi amacıyla bu araştırmaya katılmaktadır.

Singapur eğitimde nasıl başarılı oldu?

Özellikle son yıllarda yüksek başarı gösterip en üst sıralara yerleşen Singapur'da, işin sırrının nitelikli öğretmenden geçtiği görülüyor.

- İstikrarlı ve tutarlı eğitim politikaları izleniyor.
- Seçkin öğretmenlerle çalışılıyor, öğretmenlere ilk üç yıl düzenli danışmanlık hizmeti veriliyor.
- Kaliteli okul liderleri ile sistem senkronize ediliyor.
- Bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkin kullanımı sağlanıyor.
- Eğitimde fırsat eşitliği konusunda kararlılık esas alınıyor.
- Ayrıca bunlara ek olarak; matematik, fen bilimleri öğretimine ve teknik becerilere önem veriliyor.

Bilgiye kulak ver

Japonya Eğitim Sistemi

• Japon eğitim felsefesine göre Japon halkı yaşam boyu eğitilmelidir. Bu eğitim, hem resmi hem de özel kuruluşlar tarafından verilmelidir.
• Japonya'da öğretmen eğitimine, iki aşamalı bir sınavla öğrenci alınmaktadır. Birinci aşama ülke genelinde yapılmakta, ikinci aşama ise üniversiteler tarafından yapılmaktadır. Üniversitelerin eğitim fakültelerinde veya bölümlerinde yapılan diplomalı eğitim ile diğer fakültelerde uygulanan sertifikalı eğitim olmak üzere iki şekilde öğretmen eğitimi yapılmaktadır.

Temel öğretmen eğitimi üç kategoriden oluşuyor:

• Eğitimin hedefleri, eğitim sosyolojisi, eğitim programı ve öğretim, ahlak eğitimi ve pedagoji gibi dersleri içeren pedagoji alanı,
• Gelişim psikolojisi, rehberlik ve danışma gibi dersleri içeren psikoloji alanı,
• Uygulama ve beden eğitimi ile Japon anayasası gibi ilgili alana ilişkin konular.

Eğitimde önemli koşullardan birisi ise öğretmen yetiştirmek.

Estonya'da bu nasıl uygulanıyor?

• Estonya'da öğretmenler yalnızca lisans ve master seviyesinde eğitilmektedir. Öğretmenlerin başlangıç ve hizmet içi eğitimleri, üniversiteler ve öğretmen temsilcileri ile işbirliği içinde geliştirilen mesleki standarda dayanıyor.

Estonya'da Öğretmen Eğitimi

Yasalar gereği, öğretmenin profesyonelliği mesleki becerilerini geliştirmek ve eğitim yeniliklerini tanımaktır.
• Ülkede öğretmenler görece yüksek bir özerkliğe sahipler. Birinci sınıftan üçüncü sınıfa kadar, bazen altıncı sınıfa kadar aynı öğrencilerle devam ediyorlar ve bu da öğretmenlerin öğrencileriyle güçlü duygusal bağlar kurmalarını sağlıyor. Diğer tüm faktörlere rağmen pek çok eğitimciye göre herkesin benzer eğitim görmesine verilen önem yapbozun çok kritik bir parçası.

Görüyoruz ki;

Başarılı ülkelerde her şeyden önce, öğretmen niteliği çok yüksek; öğretmen yetiştiren kurumlara yalnızca en başarılı öğrenciler alınıyor, öğretmenler öğrenim programının oluşmasına doğrudan katkı sağlıyor ve kendilerini sürekli geliştiriyor. Başarılı ülkelerin diğer sırrı da araştırma temelli öğretim yöntemleri kullanmaları ve okul öncesi eğitime katılımın yüksek olması. Yüksek performans gösteren ülkelerde en az %70 gibi bir oranla 3 yaşından itibaren okul öncesi eğitime başlanıyor.

Hüseyin ÇELİK
Terme Hüseyinmescit İlkokulu

MÜLTECİ ÇOCUKLARIN EĞİTİMİ

İnsanların tarih boyunca değişik gerekçelerle değişik coğrafyalara göç ettikleri bilinmektedir. Göçler toplumların siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel yapılarında önemli rol oynar. Pek çok güçlüğü bünyesinde barındıran göç hareketleri, süreç içerisinde hem göç eden hem de göç alan toplumlarda kültürel değişimleri de beraberinde getirmektedir. Türkiye'de günümüzde öncelikle Suriye kaynaklı 2011 yılından itibaren uluslar arası bir göç hareketliliği ile karşı karşıya kalmıştır.

BUNLARI BİLİYOR MUYUZ?

- 2011 yılı Nisan ayında Suriye'den Türkiye'ye sığınan 252 kişilik ilk sığınmacı grubuyla göç dalgası başlamıştır.
- Göç İdaresi'nin Nisan 2018 tarihli verilerine göre Türkiye'ye göç eden 3.584.179 kayıtlı Suriyelinin yaklaşık %46'sını 0-18 yaş aralığındaki çocuklar oluşturmaktadır.
- Okul çağındaki Suriyeli çocuk sayısı 860.000'dir. 370.000 çocuğun ise okula gidemediği düşünülmektedir.
- 2011 yılından bu yana ülkemizde doğup büyüyen ve eğitim çağına gelen, yaklaşık 400 bin civarında Suriyeli nüfus vardır.
- Samsun'da ise Göç İdaresi'nin Nisan 2018 verilerine göre 5838 Suriyeli bulunmaktadır. Bu sayının yaklaşık üç binini de okul çağındaki çocuklar oluşturmaktadır. Göç sonucunda yaşanan olaylardan en çok çocuklar etkilenir.
- Mülteci konumundaki toplumlarda en zayıf, kırılgan ve en yüksek risk altındaki grubu çocuklar oluşturur.
- Çocuklar maruz kaldıkları psikolojik travmanın yanı sıra, toplumsal ayrımcılık, ekonomik ve cinsel sömürü, çocuk evlilikleri dâhil olmak üzere çok çeşitli risklerle karşılaşır ve ciddi biçimde savunmasız duruma düşer.

Mülteciler içerisinde çocukların ağırlığının çok fazla olması, öğrenim çağındaki çocuklara, bu çocukların eğitimine dikkat çekilmesini zorunlu hale getirmektedir. Eğitim, mülteci çocukların yeni yaşam koşulları nedeniyle ortaya çıkan söz konusu zorlukları aşmasına yardım eden bir araçtır. Eğitim mülteci çocukların ve gençlerin psikolojik durumları için de oldukça önemlidir. Bu kişilerin eğitime devam etmesi durumunda ise hem kendileri için hem de eğitim sistemi için bir takım güçlükler ortaya çıkmaktadır. Bu çocuklar yaşadıkları ani ve zorlu göç süreçleri, farklı geçmiş ve kültürel özelliklere sahip olmaları, ortak bir dili paylaşmamaları gibi nedenlerle okula uyum sağlamak için ek çaba göstermek durumunda kalırlar. Eğitim acil durumlarda hem kurtarma ve koruma, hem de iyileştirme ve gelişimi destekleyici bir araç olarak görülmeli ve tüm afet ve insani yardım çalışmalarının öncelikli faaliyeti olmalıdır.

EĞİTİM İÇİN NELER YAPILABİLİR

Türkiye'nin farklı bölgelerinde yaşayan mülteci öğrencilerin devlet okullarında öğrenim görmelerine karar verilmesi, tek kültürlü tek dilli sınıflarda öğretmenlik yapmak için yetiştirilmiş öğretmenler için çeşitli öğretimsel sorunları ortaya çıkarmıştır. Bu süreçte, öğretmenler mülteci öğrencilerin kültürel kodları öğrenmesinde, değişiminde, okuma yazma becerilerinin kazandırılmasında, dili öğrenmesinde yani kısaca bu çocukların topluma hazırlanmasında kilit noktadadırlar.

Mülteci Öğrencileri Bulunan Öğretmenler

- Mülteci öğrencileri, muhtaç ve beceriden yoksun bireyler olarak değil, okulun birer eşit üyesi olarak kabul etmelidirler
- Eğitsel beklentileri yüksek ve gerçekçi olmalıdır,

İlgileri, öğrenme ihtiyaçları ve bireysel yeteneklerini fark edebilmelidir.

- Göç sonrasında uyum sürecinde davranış problemleri, düşük benlik saygısı olabileceği dikkate almalıdırlar.
- Farklılıkları ve yaşadıklarından dolayı etiketlenmelerinin önüne geçmelidirler.
- Heterojen bir grup olarak düşünülmesinin önüne geçmelidirler.

Mülteci Çocukların Eğitimi İçin Neler Yapılabilir?

Mülteci öğrencilerin sınıflarına uyum sağlayabilmeleri, yaşadıkları olumsuzluklardan kurtulabilmeleri öğretmenlerinin yaklaşımları ve tutumlarıyla yakından ilgilidir. Okullarda yapılacak müdahale programlarının planlanması sürecinde öğretmenlerin önemi ortaya çıkmaktadır. Öğretmenler, çocukların en çok vakit geçirdikleri, doğrudan ve sürekli bir ilişkiye sahip oldukları ve rol model olarak benimsedikleri kişilerdir. Yapılacak çalışmaların etkili olması ve uzun süreli sonuçların elde edilebilmesi amacı ile uygulamaların sınıf öğretmenleri tarafından yapılması önemlidir. Program başlamadan önce öğretmenlere mülteci öğrencilerin akran ilişkileri, yaşadıkları uyum problemleri ve göç süreci ile ilgili eğitimler yapılması önemlidir. Çalışmalarda öğretmenler tarafından duygu tanıma, duygu düzenleme, empati kurma, akranlarla olumlu ilişkiler geliştirme, benlik saygısını arttırma, olası problemlerle baş edebilme, göç öncesi, göç süresinde ve göç sonrasında yaşadıklarını değerlendirebilme, kültürel olarak uyum sağlama gibi müdahale programları kullanılabilir.

OLUMSUZLUKLAR EĞİTİM İLE AŞILABİLİR

Sınıf aktiviteleri mülteci çocukların psikolojik iyiliği ve geldikleri ülkeye uyum süreci üzerine odaklanabilir. Bu tip aktiviteler çocukların duygusal ifadelerini kolaylaştırarak, geçmiş ve şimdiki deneyimlerini kabullenmelerini sağlayarak, ev sahibi ülkedeki çocuklar ve yetişkinlerle ilişkilerini geliştirmelerini destekleyerek, mülteci çocukların psikolojik uyum sürecini kolaylaştırabilir.

Müdahale programı çerçevesinde ergenlerle resim çizme, hikâye anlatma, rol canlandırma, senaryo yazma ve tiyatro oynama gibi hem yaratıcı hem de yapılandırılmış etkinlikler kullanılarak ergenlerin kültürel ve psikolojik uyumları sağlanmaya çalışılabilir.

Farklılıkların öneminin anlaşılması ve kabul edilmesiyle, çocukların benlik saygısı düzeylerinde ve akademik başarı düzeylerinde artış, duygusal ve davranışsal problemlerinde azalma elde edilmesi mümkün olabilir.

Mültecilerin kendi kültürleriyle bağını koparmadan, ev sahibi ülkenin kültürel özelliklerini benimseyerek, onun gelişimini destekleyecek şekilde bir kimlik ve gelecek planı oluşturmaları son derece önemlidir. Bizlerin de mültecilerle ortak paydada buluşarak, onların gelişimini, kültürel ve psikolojik uyum süreçlerini desteklememiz, geleceğimizi korumak ve sonraki nesillere umut dolu yarınlar bırakabilmemize katkı sağlayacaktır.

İsmail UĞUZ
Belediye Ortaokulu

KAYNAKLAR

Sağlam H.İ. ve Kanbur İlksen N. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Sakarya Universitesi Journal of Education Cilt:7 Sayı:2
Sakız H. (2016). Göçmen Çocuklar ve Okul Kültürleri: Bir Bütünleştirme Önerisi. Göç Dergisi Cilt:3 Sayı:1 Sayfa:65-81
(3)Yavuz Ö. Ve Mızrak S. (2016). Acil Durumlarda Okul Çağındaki Çocukların Eğitimi: Türkiye' deki Suriyeli Mülteci Öğrenciler Örneği. Göç Dergisi Cilt:3 Sayı:2 Sayfa: 175-179
Orgm (2017). Geçici Koruma Statüsündeki Bireylere Yönelik Rehberlik Hizmetleri Kılavuz Kitabı. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Genel Yayın No:6555 Tanıtıcı Yayınlar Dizi No:82
Akarçay P. ve Ak G. (2018). Türkiye'deki Suriyeli İlköğretim Çocuklarının Eğitimi ve Yaşanan Problemler. Social Sciences Studies Journal Cilt:4 Sayı:14 Sayfa:548-557
Özer Yeşim Y., Komsuoğlu A. ve Ateşok Özde Z. (2016). Türkiye'deki Suriyeli Çocukların Eğitimi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. The Journal Of Academic Social Science Yıl:4 Sayı:37 Sayfa:76-110
Gümüşten D. (2017). Mülteci Çocukların Eğitimi ve Uyumlarına Yönelik Yapılan Müdahale Programları Üzeri-ne Bir Derleme. Nesne Psikolojisi Dergisi (NPD) Cilt:5 Sayı:10
Erdem C. (2017). Sınıfında Mülteci Öğrenci Bulunan Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadıkları Öğretimsel Sorunlar ve Çözüme Dair Öneriler. Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi Cilt:1 Sayı:1 Sayfa:26-42
Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2018) Göç İstatistikleri, Yıllara Göre Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler (samsun.goc.gov.tr/tr/page/goc_geci-ci-koruma-4713)

POZİTİF DİSİPLİN

Yaşamın pek çok alanındaki başarının sırrı olan disiplinin, sadece ceza veya baskıyla sağlanabileceği gibi yaygın bir kanıya sahibiz. Oysaki disiplini sağlayabilmenin birçok yöntemi vardır.

Bir toplumun yasalarına ve düzenle ilgili yazılı yazısız kurallarına özenle uyulması durumu, sıkı düzen anlamlarına gelen disiplin, ülkemizde eğitimle eşdeğer olarak anılmaktadır.

Öğretmen merkezli eğitimde, sınıfta disiplini ve sessizliği sağlama, 'sınıf yönetimi' olarak algılanıyor. Eğer bir sınıfta öğretmen anlatıyor, öğrenciler de sessizce dinliyorsa, öğretmen sınıf yönetiminde başarılı sayılıyor. Oysaki bu geleneksel anlayışın göz ardı ettiği bir husus var. Dünyada hiçbir akademik bilginin, otokontrolden, sosyal ilgilerden, iyi seçim yapabilme yeteneğinden ve yaşamda etkin rol oynamayı sağlayan sorumluluk duygusundan yoksun kimselere yardım edemediğidir. Çünkü disiplinin sorumluluk, içselleştirme, öz denetim, kişilik kazandırma gibi işlevleri de vardır.

Öğrenciler neden sınıf içi-okul içi düzeni bozar?

Sosyal Psikolog Dreikurs'a göre; insanlar, diğer insanlar tarafından kabul edilmek ve bir gruba ait olma gereksinimindedirler. Öğrenciler tanınma ve fark edilmeyi elde edemediklerinde, ilgisiz sorular sorarak, diğerlerinin sözünü keserek ya da sürekli özel istekte bulunarak dikkat çekmek isterler.

Aradıkları tanınma ve fark edilmeyi, yalnızca öğretmene meydan okuyarak elde edebileceklerini düşündüklerinde de tartışma, zıtlaşma, saldırgan davranma, saygı sınırlarını aşma gibi davranışlar sergilerler. Dikkat çekme ya da güç arama yoluyla statü kazanmada da başarısız olan öğrenci bu kez öç almaya yönelir. Ne kadar sorun çıkarırsa kendini o kadar haklı hisseder.

Sınıfta disiplin nasıl sağlanır?

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin en üst düzeyde gerçekleşebilmesi adına sınıfta disiplin çok önemlidir. Sağlıklı bir öğretim yapılabilmesi için öğretmen duruşu daha da önemlidir. Etkili bir sınıf yönetiminde, öğretmenin her şeyden önce yapması gereken ilk iş, öğrenciyi tanımak olmalıdır. Buna da öğrenciye ismiyle hitap ederek başlayabilir. Unutmayalım ki "Bir kişinin ismi, o kişi için dünyanın herhangi bir dilindeki en tatlı ve önemli sestir." (Dale Cornea)

Bu, seni kişisel olarak önemsiyorum demektir aslında.

Öğretmen merkezli hatalar nedir?

Öğrenciler genelde kurallara karşı çıkmaz, eğitimcilerin kuralları uygulama biçimine karşı çıkarlar.

Başarılı-başarısız öğrenciyi ayırt etmeme(herkese aynı performans notu verme), devamlı olarak not ile tehdit etme, ceza verilirken adil ve sürekli olmama (keyfi cezalandırma) veya öğrenci ile alay edilmesi, öğrencinin görmezden gelinmesi gibi davranışlar, aslında sınıf içi disiplin sorunlarının kaynağını oluşturabilir.

Etkili bir sınıf yönetimi nasıl yapılmalıdır?

Öğrenci merkezli yeni anlayışta 'sınıf yönetimi' dendiğinde, 'pozitif disiplin' anlaşılmaktadır. Demokratik bir sınıf ortamının sağlandığı, öğretmenin pasif, öğrencinin aktif olduğu bu sistemde, yardımlaşma ve iş birliğine kapalı, iç denetimden yoksun, başarısızlığının suçunu başkalarına yükleyen, kurallara uymayan, hatalı anne-baba tutumlarından dolayı çeşitli uyum ve davranış bozukluğu gösteren çocuklara rehberlik yapmaktır. İşte, tam da bu yüzden sınıf yönetimi; sağduyu, bilgi ve sabır isteyen bir iştir ve asla itaat, ödül ve ceza sistemi üzerine kurulmamalıdır.

Disiplinde cezanın yeri var mı?

Etkili bir sınıf yönetiminde cezanın yeri olmamalıdır. İtaat-ödül ve ceza yöntemleri, öğrenci davranışlarını kısa vadede değiştirebilir veya kontrol edebilir. Ancak uzun vadede öğrencinin sağlıklı kişilik veya karakter gelişimine katkı sağlamaz. Bir başka deyişle istenmedik bir davranışı istendik yönde değiştiremez.

Ceza ve ödül, bir madeni paranın iki yüzü gibidir ve genellikle iyi şeyler satın almazlar. Sonuç olarak; her öğrenci bir birey olarak, potansiyeli (zekası, yetenekleri) fiziksel görünüşü, psikolojik ve sosyal özellikleri ile 'biricik'tir ve işlenmesi gereken bir cevherdir. Thomas Edison'un annesi, okuldan gelen mektubu olduğu gibi okusaydı oğluna, Albert Einstein öğretmenlerinin 'geri zekâlı bu çocuk' tanımına inansaydı, Mozart hiç beste yapmasaydı veya Aqatha Cristıne yazmasaydı o muhteşem romanlarını, hayatımız ne kadar eksik kalırdı.

Bizler de birer eğitmen olarak eğitimdeki rolümüz anne-baba, öğretmen, arkadaş olabilir. Her birimiz, birer sosyal mühendis olmalı; birey dediğimiz 'biricik cevheri' kırmadan, örselemeden, en iyi şekilde işlemeliyiz. Zira madde kaynaklarından daha değerli olan 'insan' ve 'zaman' kaynaklarını israf edecek, kaybedecek lükse sahip değiliz.

Derya SARI
Kavak Anadolu Lisesi

KAYNAKÇA

OKUYUCUYA NOT: Paragrafta adı geçen kişilerin hayatları boyunca disleksi hastalığından muzdarip oldukları bilinir ve bu nedenle bu hastalık 'Dahi Hastalığı' olarak da yer alır literatürde. Tıpkı yüzyılın dâhisi Stephan HAWKİNG, Pablo PİCASSO, Leonardo da VİNCİ gibi veya hayatımızda sanatsal kişilikleri ile yer etmiş Walt DİSNEY, Tom CRUİSE, Sylvester STALLONE, John LENNON gibi…

KAYNAKÇA:
-Selçuk Ünv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Ortaöğretim ve Sosyal Alanlar Eğt. Ana Bilim Dalı Eğitimi Araştırma Projesi
-Şahin Aybek yazıları
-Disleksi ile mücadele eden ünlülerin hayat hikayeleri

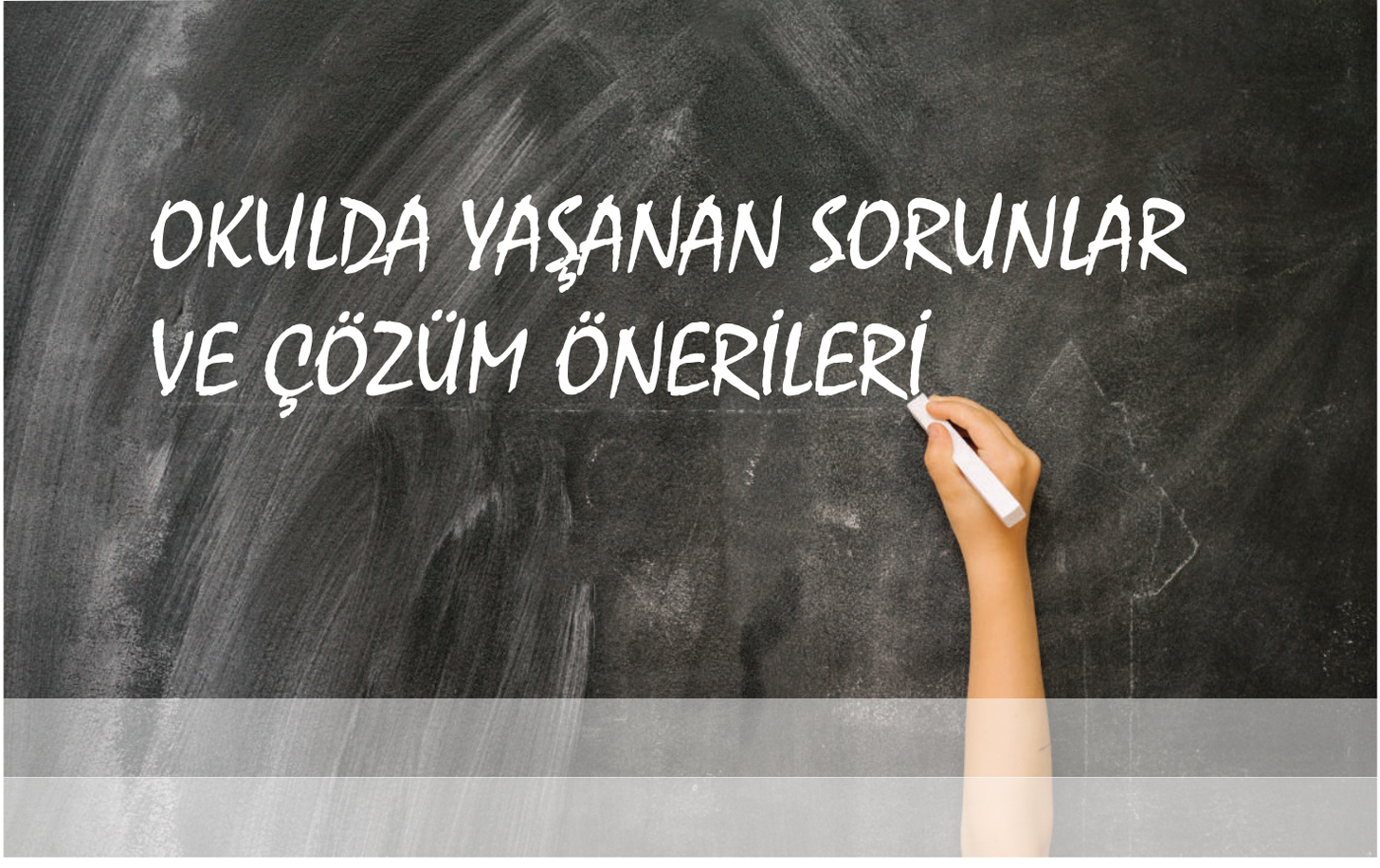

OKULDA YAŞANAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bizler okullarımıza, "kendisi ve toplumu ile uyumlu, bilgi ve görgü düzeyi yüksek, zihinsel ve yaşamsal problemlerin çözüm yöntemlerini öğrenmiş bireyler geliştirmeyi hedefleyen kurumlar olarak" misyon yüklemekteyiz. Okullarımız bu misyonunu yerine getirirken problemlerle karşılaşmaktadır. Okulun yapısı yaşanan problemlerin çeşitliliğini ve niteliğini de farklılaştırmaktadır. Araştırmalarda okulun fiziksel yapısı, görünüşü, öğrenci sayıları, personel yeterliliği, sağlık koşullarına uygun olması, iyi donanımlı olması ve kaynakların olumlu kullanılmasının öğrenci başarısını arttırdığı görülmüştür. Bu olumlu özellikleri taşımayan ve öğrenci sayısının fazla olduğu okullarda disiplin sorunlarında artış olduğu, başarı ve eğitim kalitesinde azalma görüldüğü belirlenmiştir.

Okul yapıları arasında farklar olsa da sınıflarımızda eğitim-öğretim yapılırken benzer sorunlarla karşılaşmaktayız.

Sınıflarda karşılaşılan ortak problemleri şöyle sıralayabiliriz:

- Öğrencilerin ders sırasında kendi aralarında konuşmaları,
- Ödev yapmama,
- Söz almadan konuşma,
- Öğrencinin defterine yazı yazmayı reddetmesi,
- Öğrencilerin ders materyallerini eksik getirmesi,
- Derste konsantrasyonun dağılması, başka şeylerle veya kişilerle ilgilenilmesi,
- Yalan söylemek,
- Öğrencilerin derse hazırlıksız gelmesi,
- Sınıf içinde bir etkinlik yaparken kargaşa yaşanması,
- Sınıf içi kuralların uygulanmasında öğrencilerin zorlanması,
- Grup çalışmalarında grup oluşturma esnasında yaşanan zorluklar vb.

Okullarımızda yaşanan bu problemlere yönelik etkili çözüm yöntemleri vardır. Aşağıda belirtilen çözüm yöntemlerinin yerinde ve zamanında kullanılması problemlerin çözümünde etkili olabileceği gibi öğrencilere de davranış kazandırma açısından faydalı olacaktır.

Sorunu Anlamak

Öncelikle öğrencinin yapmış olduğu davranışın tanımını yapmak, onun davranışını yorumlamamıza yardımcı olacaktır. Örneğin, sınıfta bir konu hakkında konuşan arkadaşının sözünü kesti ise, bu davranışının türü, başkasına saygısızlık mı yoksa yardım mıdır? Eğer söz kesme, tam sözün kesildiği noktaya yerinde bir katkı yapıyorsa, bu katkı "taşı gediğine koyma" niteliğinde ise bu davranış saygısızlık değil yardım olarak adlandırılabilir. Bir başka davranışı tanımlamaya çalışalım: Öğrencinin, arkadaşının elindeki kalemi çekerek alması saldırganlık mıdır? Ya da o kalem kendisinin ise ve öğretmen görmeden arkadaşı o kalemi zorla almışsa? İşte bu ve benzeri davranışların öncelikle anlamlandırılması gerekmektedir.

Görmezden Gelmek
Uyarmak
Derste Değişiklik Yapmak

Görmezden Gelmek

Sınıf içerisinde sorun büyütülecek değerde değilse yapılması gereken fazla önemsemeden olayın sönmesini beklemektir. Böyle durumlarda öğretmen hangi davranışın görmezden geleceğine olayın ipuçlarını değerlendirerek karar verebilir. Örneğin, söz almadan konuşan öğrenciler görmezden gelinerek öncelikle öğrencinin durumunu kendi anlaması sağlanır. Parmak kaldırarak söz isteyen öğrencilerin söylediğine olumlu dönütler verilir, söz almadan konuşan öğrencinin söylediği ise dikkate alınmaz. Bazen öğrenciler bu duruma öğretmenin önem vermediği şeklinde algı geliştirip söz almadan konuşmaya devam edebilirler. Söz almadan konuşmaya devam eden öğrencilerle teneffüste veya uygun bir ortamda incitilmeden konuşularak rahatsız olunan durum anlatılır. Eğer hâlâ devam edilirse sınıf düzeni ve kontrolü için görevlendirme yapılabilir.

Uyarmak

Olumsuz davranışlara yönelik, beklemeden uyarma yapmak önemlidir. Aksi halde yanlış davranış sürer. Öğrenci, öğretmenin gördüğü halde eyleme geçmediğini görürse onay ve cesaret bulabilir. Yanlış davranışın zamanında müdahalesi öğretmenin sınıftan haberli olduğunu gösterir. Bu durumu fark eden öğrencilerin daha sonra yanlış davranış sergilemelerinde caydırıcı olur.

Bazen sınıf içerisinde öğrenciler arasında yaşanan olumsuz davranışlar sonucunda öfke durumları yaşanabilir. Öğretmen, ateşe körükle gitmek yerine, uyarının etkili olabilmesi için duygu birikiminin azalması için kısa bir zaman bekleyebilir. Öğrencilere yapılan uyarılar sözel olabilir. Örneğin, kalemi ile oynamayı sürdüren başkalarının dikkatini dağıtan öğrencimize "Kalemin sıranın üstünde dursa daha iyi olmaz mı?" veya "Kaleminizi sıranın üstüne koyabilirsin." denilebilir. Sözel uyarılar farklı anlam taşımayan bir ses ve duygu ifadesi ile yapılmamalı, yumuşak olmalıdır. Burada uyarının öğrencinin kişiliğine değil yapılan davranışa yönelik olduğu hissettirilmelidir.

Uyarma yöntemlerinden birisi de vücut dilini kullanmaktır. Olumsuz davranışı yapan öğrenci ile göz teması kurularak iletişime geçilebilir. Örneğin, "göz kırpma" yaptığının farkındayım mesajı verilebilir. Ya da "göz kapaklarının yukarı kaldırılması" lütfen yapma, onaylamıyorum anlamında hareket olabilir.

İşaretler öğrenciye eylemlerinin farkında olduğunu, dinlendiğini, anlaşıldığını da anlatır. Vücut dili işaret vermede sınıftaki eşyalardan yararlanarak da kullanılabilir. Masaya parmak veya bir cisimle hafifçe vurmak toplu uyarma işaretleri olarak kullanılabilir. Bu işaretlerin kullanılması dersin akışının bozulmasını önler ve dikkatin tek yöne doğru yoğunlaşmasını sağlar.

Derste Değişiklik Yapmak

Derse ilginin azaldığı durumlarda öğretmen yöntem ve araçlarda değişiklik yapabilir. Derse bir süre ara vermek gerekebilir. Mola vermek, sürdürülen etkinlikten başka bir etkinliğe geçiş olduğu gibi fıkra anlatılarak da yapılabilir. Farklı etkinlik olarak öğrencilerle sınıf içinde kısa oyunlar da oynanabilir. Yoğun duygu durumu yaşandığı zamanlarda ise ortam değişikliği yapmak öğrencilere iyi gelecektir.

Sorumluluk Vermek Öğrenci ile Konuşmak Okul Yönetimi ve Aile İle İlişki Kurmak Ceza Vermek

Öğrenciler derse duygusal olarak hazır değilse anlatılan dersin öğrenilmesi de sağlanamaz.

Sorumluluk Vermek

Derslerde anlatılan konular öğrencinin dikkatini çekecek nitelikte değilse olumsuz davranışlara yönelmeler olabilmektedir. Böyle durumlarda öğrenciye yapabileceği bir sorumluluk verilebilir. Örneğin etkinlikler uygulanırken etkileşimli tahtayı hazır hale getirme, sunum yaparken yardımcılık görevleri verilebilir. Öğrencinin kendisine verilen sorumluluğu ceza olarak algılamamasına dikkat etmek gerekir.

Öğrenci ile Konuşmak

Sınıf içerisinde uygulanan yöntem sonucunda sorun halen çözülmediyse öğrenci ile bireysel görüşme yapılabilir. Ya da olay gurubu ilgilendiriyorsa gurupla birlikte görüşme yapılabilir. Öğrenciyle konuşmadaki amaç diğer yöntemlerle yanlışlığını anlayamayan öğrencinin bu anlayışa ulaşmasını, öğretmenin kararlılığını bilmesini sağlamak, davranışının düzelmesine yardım etmektir.

Okul Yönetimi ve Aile İle İlişki Kurmak

Sınıf içinde yaşanan problemlerle yalnız baş etme konusunda öğretmen zorluk çekebilir. Böyle durumlarda okul yönetimi ve aile ile görüşülerek yardım istenebilir. Öğrencide gözlemlediğimiz olumsuz davranışların kaynağı aile de olabilir. Bazen kültürel özellikler ve ya-şadığımız yerin özelliklerine göre öğrencinin davranışı evde hoşgörülebilmektedir. Fakat aynı davranış okul kuralları açısından olumsuz ise sorun oluşturmaktadır. Öğretmen aile ile yaptığı görüşme sürecini iyi yönetmelidir. Aile ile işbirliği halinde olup problemin çözümü noktasında onun da katkısı sağlanmalıdır.

Ceza Vermek

Ceza olumsuz davranışlara karşı en son başvurulabilir yöntem olmalıdır. Uyguladığımız diğer yöntemler işe yaramadığında düşünülmelidir. Öğretmen, cezadan çok önleyici yöntemlere başvurmalı ama ceza vermemeye çalışmak uğruna dersin engellenmesine de izin verme-melidir. Ceza davranışla orantılı olarak o dav-ranışın yenilenmesini engelleyecek şekilde uygulanmalı, bunun için de öğrenci neyi nasıl yaptığı için ceza aldığını bilmelidir. Sık olmayan, yerinde, zamanında, kurallarına uyularak verilen cezaların olumsuz işlevleri azalır, yararları artar. Bir araştırmada, cezayı zorunlu olduğu zaman uygulayan öğretmenler etkili bulmuştur. Cezanın hemen davranışın arkasından verilmesi ve sınıf dışında uygulanması etkili bir uygulama olarak görülmüştür. Sınıf içerisinde diğer öğrencilerin çoğunun duyacağı şekilde ayıplama, alay etme, küçük düşürme, hakaret etme gibi olumsuz davranışları önlemediği belirtilmiştir. Bunun yanında, sınıf içerisinde diğer öğrencilerin duymayacağı şekilde yapılan uyarıların da olumsuz davranışları azaltan bir yöntem olarak görüldüğü belirtilmiştir.

Ercan NAR
İbn-i Sina Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

KAYNAKLAR

1)BAŞAR, Prof. Dr.H.: "Sınıf Yönetimi", MEB Yayınları, 1999
2)NELSEN,J.;LOTT,L.;GLENN S.; "Sınıfta Pozitif Disiplin", Hayat Yayınları,2001
3)TOSUN,Ü.; "Onurlu Disiplin", Beyaz Yayınları,2002
4)http://www.ogretmenplatformu.com/sinif-ici-sorunlar-ve-co-zum-onerileri/

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

Geleceğe Kulaç Atıyoruz

Güvenle, gülümseyerek "Geleceğe Kulaç Atıyoruz"

"Valiliğimiz himayesinde öğrencilerimize yüzme öğretiyoruz."

Alaçam, atakum, Ayvacık, Bafra, Canik, Çarşamba, Havza, İlkadım, Ondokuzmayıs, Tekkeköy, Vezirköprü, Yakakent'te 2.ve3. sınıflara giden öğrencilerimize Beden Eğitimi Öğretmenleri gözetiminde ve rehberliğinde yüzme kursları verilecektir.

41.000 ÖĞRENCİYE YÜZME EĞİTİMİ VERİLDİ

T.C. SAMSUN VALİLİĞİ

SAMSUN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

SAMSUN İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ

SAMSUN İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SAMSUN İL MÜDÜRLÜĞÜ

BİR KİTAP BİR FİLM

RESİMLERİYLE ÇOCUK

Prof. Dr. Haluk Yavuzer

Bu ilk sayımızda sizlere hakkında bilgi vermek istediğim kitap, Prof. Dr. Haluk Yavuzer tarafından yazılmış, gerek öğretmenlerin gerekse ebeveynlerin çocukları anlamada yararlanabilecekleri önemli bir kaynak:
"Resimleriyle Çocuk"

Kitap, çocuk ve gençlik psikolojisini uzmanlık alanı olarak seçmiş olan yazarın Nisan 1992 yılında ilk yayımını yaptığı bir eser. 2017 Mart'ında 21. basımı gerçekleşmiş olan bu kitapta yazar, çocukların resimlerini, onları tanıma tekniği olarak ele almak için okuyucuya ipuçları vermekte. Çizimlerden, renk kullanımlarına kadar çocukların yaş faktörünü de ele alarak inceleyen yazar, araştırma sonuçlarını bu kitapta okuyucuya ve özellikle biz eğitimcilere sunmuş.

Kitap iki bölümden oluşuyor. Birinci bölümde çocuk resmine kuramsal yaklaşım ele alınırken ikinci bölümde zeka, kişilik ve yakın çevre özelliklerine göre çocuk resminin değerlendirilmesi ile ilgili önemli verilere ulaşmak mümkün.

FİLM

KORO (LES CHORİSTES) 2004

Film biz izleyicilere hem çok keyifli zaman geçirmemiz hem de bireysel farklılıklarla müziğin öğrenciler üzerinde yarattığı sihirli dokunuşu hatırlamamız için mükemmel olanak sağlıyor. Koro en iyi yabancı film dalında Oscar ve Altın Küre adayı olmuş bir film. Ayrıca Fransa'daki Sezar Ödülleri'nde En İyi Müzik ve Ses

Ödüllerini almış. Başrolünde Gérard Jugnot'yu gördüğümüz filmin konusu kısaca şöyle:

Fond de l'Etang, Fransa'da bir kasabada erkek çocuklar için eğitim veren bir yatılı okuldur. 20. yüzyılın ortalarında, disipline çok önem veren bir müdür olan M. Rachin tarafından yönetilmektedir. Etki-tepki felsefesine önem veren müdürün sistemi asi yaratılışlı çocuklar üzerinde hiçbir işe yaramamakta hatta ters tepkiye neden olmaktadır. Bir gün okula M.Clement Mathiue adında yeni bir eğitmen alınır. Orta yaşlardaki bu adam her ne kadar çocukları oldukça haylaz bulsa da onlarla bağ kurmak için tek çare olarak en iyi bildiği aracı kullanacaktır. Çocukların ruhlarını her derde deva olabilecek evrensel bir güçle buluşturacaktır:

"Müzik"

M Mathiue, okulda kurduğu koro ile herkesin hayata bambaşka bir pencereden bakmasını sağlayacaktır.

Belgin TUNÇ
Kutlukent 80. Yıl İlkokulu

BU DEFA ÖDEVLER AİLELERE

Okul yaşamında genellikle çocukların en çok şikâyet ettiği şeylerin başında gelir ödevler. Peki, ödevler gerçekten önemli midir ve verilmeli midir? Bu konuda çok fazla tartışma yaşanırken biz bu yazımızda değerli öğretmenlerimizin ödevleri biraz da ailelere vermelerini isteyeceğiz.

Bugüne kadar birçok öğretmen anne ve babalara şu soruyu sormuştur, "Çocuğunuzu seviyor musunuz?" Eminim hiç kimse cevabı verirken tereddüt etmiyordur. Hemen arkasından bir soru daha soralım ailelere, "Çocuklarınızın sağlıklı gelişmesi için neler yapıyorsunuz?" Bu soruya anne babaların cevapları değişse de ortak noktalarda buluşuluyor. İşte bu yazıda anne ve babalara verebileceğimiz bazı ödevlere değineceğim.

Eğer çocuklarımızı seviyorsak ve onların iyi bir şekilde gelişmelerini istiyorsak, onlara oyun oynamaları için daha fazla zaman ve fırsat vermeliyiz. Bu nedenle önereceğim ödevler genellikle oyun odaklı olacak.

Oyuna daha fazla vakit ayırmalıyız…

Çocuğunuzla konuşmanın, oynamanın ve öğrenmenin çok etkili bir yolunu anlatacağım. Çocuğunuz ile birlikteyken kaliteli zaman geçirmenin ilişkinize nasıl yansıdığını da göreceksiniz.

Sadece lise düzeyinde değil artık ilkokul düzeyinde bile çocukların test çözmeleri ve akademik olarak yüksek notlar almaları aileler için önemli hale gelmiş durumda. Anaokulunda bile teneffüsler kısıtlanıyor, çocuklar kendi başlarına oyun oynayamıyor. Bu çağda özellikle çocukların yüksek akademik başarısı için çabalamanın mantıklı olduğunu düşünüp, çocukların oyun oynamadan da başarılı olabileceklerini düşünüyorsak yanılıyoruz çünkü hangi çağda olursak olalım, insanların yapabildiği ancak makinelerin veya robotların yapamayacağı bir şey var " yaratıcılık ve takım çalışması". Bu beceriler ise oyun aracılığı ile gelişiyor

Çocuklar İle Kaliteli Zaman Geçirmek İçin Ailelere 10 Öneri

1. Çocuklar Kitap Okumuyor, Ebeveynler Okuyor mu?

Kitap Okumayı Teşvik Etmek

Evde kitap okumayı destekleyin ve bunu bir aile alışkanlığına dönüştürün. Çocuklar kitap okumayı bir görev olarak algılamamalıdır, kitap okumak için istekli olmak çok önemlidir. Kitap okumak sadece çocukların yapması gereken bir

durum olarak görülmemeli, hangi yaştan olursa olsun herkesin okuyor olması çocukların bu konuda istekli olmalarını sağlayacaktır. Çocuklarımıza kitap okumayı sevdirmemiz, iyi kitapları onların hayatlarının bir parçası haline getirmelerini sağlamamız onlara bırakacağımız en büyük miraslardan olmalı. Özellikle çocukların yaş ve gelişim düzeylerine göre kitap okumayı eğlenceli hale getirmek gerekir. Yaratıcı okuma etkinlikleri ile kitaplar sadece okunup bırakılmayacak, okuyucu için bir yaşam alanına dönüşüp; canlandırmalar, materyal, aksesuar, nesne veya kuklalar ile kitaptaki olay ve kişiler yeniden ele alınıp, bir bölümünü resimlemek, kahramanı çizmek, bir olayı resmetmek, kitaba kapak çizmek, kitap ile ilgili kolaj çalışması yapmak gibi sanat faaliyetleri sayesinde kitap farklı bir göz ile elden geçirilmiş olacaktır.

2. Sanal İlişkilerimiz Gerçeğin Yerini Alamaz!

Yüz yüze iletişim kurmak yerine akıllı telefonlar ve sosyal medya ile yetişen bu nesil ile ilgili birçok araştırma yapılıyor ve en özet şekli ile söyleyecek olursak bu sanal ortamdaki kalabalık arkadaş listesi sizi ve çocuğunuzu yalnızlıktan kurtarmıyor, bir diğer nokta da bu durum insanları sanıldığı gibi mutlu etmiyor. Telefonu elinizden bırakıp, bilgisayarı kapatarak başlayabilirsiniz. İçinde ekran olmayan herhangi bir şey yapmak, birlikte bir arada bulunmak aslında ne kadar keyifli bunu yeniden hatırlamak gerekiyor. Ne yaparsanız yapın, inanın daha sağlıklı vakit geçirmiş olacaksınız, bunun yanında sevdiğiniz insanlar ile birlikte bir şeyler yapmak da sizi mutlu edecektir. Birkaç önerim olacak; ailece sohbet edebilirsiniz, tabu, monopoly, cranium, jenga, koridor, mangala, satranç gibi oyunları oynayabilirsiniz.

3. Hareket Etmek İçin Doğayla Buluşun

Seksenli yıllarda sokaklarımızda olan serbest oyunun şimdilerde nesli tükenmekte, son yıllarda yapılan araştırmalar çocukların serbest ve yapılandırılmamış oyun zamanlarının istikrarlı bir şekilde azaldığını söylüyor. Evde yeteri kadar hareket edemeyen çocukların fiziksel gelişimleri ve hareket etme istekleri onları hiperaktif olarak ele almamıza yol açabiliyor. Hareket etmek giderek artan çocuk obezitesine, hiperaktivite gibi birçok soruna karşı mücadelede önemli yer tutmaktadır. DEHB (Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu) olan çocuklar açık hava aktivitelerinden sonra dikkatlerini daha iyi odaklayabilmektedirler. Bu nedenle çocukların özellikle doğada bulunmaları, açık alanda serbest oyun oynamaları önemlidir. Açık havada vakit geçiren çocuklar; hayal güçlerini, yaratıcılık ve keşfetme becerilerini daha fazla kullanıyorlar. Birçok araştırma gösteriyor ki ister bahçede çalışmak ister çukur kazmak ya da çamurla oynamak gibi toprakla temasta bulunmak olsun bu vb. faaliyetler çocuğun duygu durumunu olumlu etkilemekte, stres ve kaygılarını azaltmaktadır. Açık hava aktiviteleri iç mekan aktivitelerine kıyasla çocuk gelişiminin her alanını daha olumlu etkilemektedir. Samsun açık alan anlamında çok zengin bir coğrafyada yer alıyor. Bu fırsatı değerlendirmek gerekir. Ailece doğada vakit geçirmek çocuklarınız için yapacağınız en eğlenceli faaliyetlerden olacaktır. Doğa sadece çocuklarınız için değil sizin için de rahatlatıcı bir etkiye sahip olacaktır.

4. Yazıyor Yazıyor!

Bu şekilde birinin bağırdığını artık duymuyoruz, belki hatırlayanımız da azdır. Eski bir filmde bu sahneyi bulmak kolay. Eskiden gazete en önemli haber alma aracıydı. Halen önemini korusa da dijital gazetelere dönüşüyor.

Çocukların okuma alışkanlığını geliştirmek için gazete okunması önemli bir araç olabilir. Sizlere önereceğim bu aktivite evde kendi gazetemizi hazırlamamız olacak. Bunu yaparken eski gazete ve dergileri kullanabiliriz. Konu olarak çocuğunuzun veya sizin merak ettiğiniz durumları, okulda işlenen bir konuyu veya belirli günlerden birini belirleyebilirsiniz. Örneğin; çocuk hakları, hayvan sevgisi, engelliler, doğa, deprem, uzay, sanat, meslekler ile ilgili olabilir. Belirlediğiniz konu ile ilgili resimler ve yazılar bularak kendi gazetenizi yapabilirsiniz, ekleme yapmak isterseniz kendi yazınızı da yazabilir veya resminizi de çizebilirsiniz. Ne de olsa editörü sizsiniz. Hazırladığınız gazeteyi ailece okuyarak sohbet edebilirsiniz, çocuğunuzun hazırladığı gazeteyi sınıfında sunmasını teşvik edebilirsiniz.

5. Şifre Çözücü

Bilimin ve iletişimin en temel iki öğesi matematik ve dil. İkisi arasında bir benzerlik var. İkisi de şifreli bir dil, harfler ve rakamlar, belli bir kural ile bir araya gelerek anlamlı bir bütün oluşturuyorlar. Aslında hepsi örüntüsel ve ilişkisel bir bağ kuruyor ve bu bağın anlamını çözmek de bilimin en temel uğraşılarından oluyor. Gelin hep birlikte çocuklarımız ile bu kadar temel bir beceriyi destekleyecek oyunlar oynayalım. Harfler ile ilgili olarak kendi aranızda belirleyeceğiniz kurallar ile birbirinize notlar yazabilirsiniz. Şifre oluştururken önce kolay şifreler belirleyebilirsiniz, ilerledikçe daha zor şifreler oluşturabilirsiniz. Örneğin; sesli harfleri şu şekilde yer değiştirerek kullanarak başlayabilirsiniz, A = E, I = İ, O = Ö, U = Ü yerine kullanılarak kelime ve cümle kurulacak, "Sanı Savıyörüm","San Düyerli Bır Çöcüksün", gibi olabilir. Biraz daha zorlaştıralım. Şimdi şifremiz de sessiz harfleri de kullanalım, B = D, C = Ç, F = H, G = Ğ, K = L, M = N, P = R, S = Ş, T = V, Y = Z ve son kalan harfimiz J'yi de olduğu gibi kullanacağız, "Şamı Şazızöpün" , "Şam Büzepki Dıp Cöçülşüm" bu iki cümle de aynı aslında şifreyi çözmüşsünüzdür. Çocuğunuz ile bu oyunu oynarken kripto denilen gizli iletişimin veya ülkelerin istihbarat birimlerinin buna benzer bir uygulama ile iletişim kurduklarını söyleyerek onların merakını uyandırabilirsiniz. İlk çağlardan beri insanlar bu yöntemi birçok alanda kullanmaktadır, günümüzde de oyun dili ya da programlama dili denilen kodlama çalışmalarında da benzer bir algoritmik dizilim söz konusu. Bu oyunu rakamlar ve sayılar ile d yapabilirsiniz.

6. Birkaç Deney Yapalım!

Çocukların deney yapmaları, fiziksel olayların nasıl olduğunu anlamaları için somut ve açıklayıcı oluyor. Deney yapmak çocukların merak duygusunu perçinlerken, yeni sorular sormasını da sağlayacaktır. Öğrenmenin temelinde yer alan merak ve soru sorma becerisi gelişen çocukların akademik olarak da gelişmeleri desteklenmiş olacaktır. Şimdi evde yapabileceğiniz iki basit deneyi anlatalım, daha fazlası için araştırma yapmak da sizin ödeviniz olsun.

Yanmaz Balon

Malzemeler: 2 balon, bir mum, kibrit, su.
Deney: İlk balonu havayla doldurun ve yanan bir mumun üzerinde tutun. Burada amaç, alevin balonu patlatacağını çocuklara göstermek. Sonra ikinci balonu suyla doldurun, mumu yakın ve bir kez daha balonu üzerinde tutun. Bu kez balonun alevin sıcaklığına dayanabileceğini göreceksiniz.
Açıklaması: Balonun içindeki su, mum tarafından dışarı verilen sıcaklığı emer. Böylece balonun kendi malzemesi yanmaz ve sonra da patlamaz.

Yüzen Yumurta

Malzemeler: 2 yumurta, 2 bardak su, biraz tuz.
Deney: Bir bardak saf suyun içine bir adet yumurtayı dikkatle yerleştirin. Eğer yumurta bozuk değilse, bardağın dibine düşmesi gerekiyor. Ardından ikinci bardağın içine biraz sıcak su doldurun ve içinde 4-5 yemek kaşığı tuz eritin. Eğer su soğuyana kadar beklerseniz deney daha iyi olacaktır. Şimdi ikinci yumurtayı bardağın içine bırakın. Yumurta, suyun dibine düşmek yerine suyun yüzeyinde yüzecektir.
Açıklama: Buradaki anahtar, hem suyu hem de yumurtayı oluşturan moleküllerin yoğunluğudur. Bir yumurtanın ortalama yoğunluğu, saf sudan çok daha fazladır. Bu yüzden aşağı doğru çekilir. Tuzlu suyun yoğunluğu ise yumurtanınkinden daha yüksektir ve bu yüzden ikinci yumurta dibe düşemez.

7. Nefes Almak Yaşamaktır!

Özellikle 7 ile 10 yaş arasındaki çocuklarımız için nefes alma egzersizleri çok önemli, akciğer ve diyaframlarının gelişmesi için üfleme ve pipet ile bir şey çekmek çok yararlı. Bunu oyunlaştırarak yapmak hem çocuklarımız için geliştirici olacaktır, hem de bizim için eğlenceli bir aktivite olacaktır. Birkaç oyun önerim olacak, sizler buna benzer oyunları artırabilir farklı oyunlar üretebilirsiniz. 5x5 lik kağıt parçalarını pipetlerle bir masadan bir masaya çekerek taşıyın, Bir karton parçasına ip ile yollar çizerek o yoldan bir pinpon topunu üfleyerek ilerletin,
Balon ile plastik bardak taşıyın,
Kağıt havlu rulolarının üstüne pinpon topu konularak belli bir mesafeden üfleyerek düşürmeye çalışın. Masanın üstüne plastik veya kağıt bardakları ters bir şekilde bırakarak pipetler ile üfleyerek masanın diğer ucuna götürmeye çalışın.

8. Müzikli Balonlar

İstediğiniz kadar balon ve asetat kalemi ile oynayabileceğiniz bir oyun. İstediğiniz kadar balonu şişirin. Balon şişirme konusunda çocuğunuzdan da yardım alabilirsiniz. Balonların üzerine konuşmak istediğiniz konuya uygun kelimeler yazabilirsiniz. Benim vereceğim örnek değerler üzerine olacak. Balonların üzerine sorumluluk, saygı, sevgi, adil olmak, hoşgörü, yardımlaşma, paylaşma, dürüstlük gibi değerler yazabilirsiniz. Hareketli bir müzik de kullanabilirsiniz.

Müzik başladığında tüm balonları havaya atıp yere düşmemesini sağlayacaksınız, müzik durduğunda herkes bir balonu alarak üstünde yazan değeri okuyup, onunla ilgili bir cümle kuracak, ya da bir durum anlatacak. Bunu birkaç değer üzerine konuşana kadar devam ettirebilirsiniz. Bu oyunu Matematik, Türkçe veya İngilizce dersleri için de kullanılabilirsiniz.

9. Tangram

Tangram, 7 geometrik parçayı kullanarak çeşitli şekiller yapmaya dayalı bir oyundur. Tangram, bütün aile bireylerinin birlikte oynayabileceği eğlenceli bir oyundur. Bu oyun, için el becerileri gerekmez. Sadece sabır, zaman ve her şeyden önemlisi hayal gücü yeterlidir.

Tangramı oluşturan yedi parça ile insan ve hayvan figürleri, geometrik şekiller yapabilirsiniz. Tangramın en önemli kuralı, yedi parçanın her figürde kullanılması ve parçaların üst üste gelmemesidir.

10. Q – bitz Oynayalım

Altı yüzeyinde farklı şekiller olan küplerin bir araya getirilerek, istenen şekillerin oluşturulmaya çalışıldığı eğlenceli bir oyundur. Q-bitz akıl yürütme becerilerini destekleyen, farklı düşünme becerilerini geliştiren bir oyun olarak zeka oyunları arasında sayılır. Hem çocuğu-nuzun oynayabileceği hem de ailece oynayabileceğiniz bu eğlenceli oyunla kaliteli vakit geçireceğinizi düşünüyorum.

Gazi AYDENİZ
Kazım Özdemir İlkokulu

OYUN ve ÖĞRENME

İlkokul müfredatında yer alan
"tüm derslerde yer alan tüm konular"
oyun metoduyla işlenmektedir.

Öğretmenler hizmet içi eğitimlerde öğrendikleri 25 oyunu ders ve konuların özelliklerine göre dönüştürmüştür. Derslerde kullanmak için toplam 529 ders temelli yeni oyun üretmiştir. Sonuçta öğrencilerin kazanımlarında ve öğretmenlerin motivasyonunda artış tespit edilmiştir.

İş'Te Oyun

"Öğrenmek Eğlenceli Bir İş'tir"

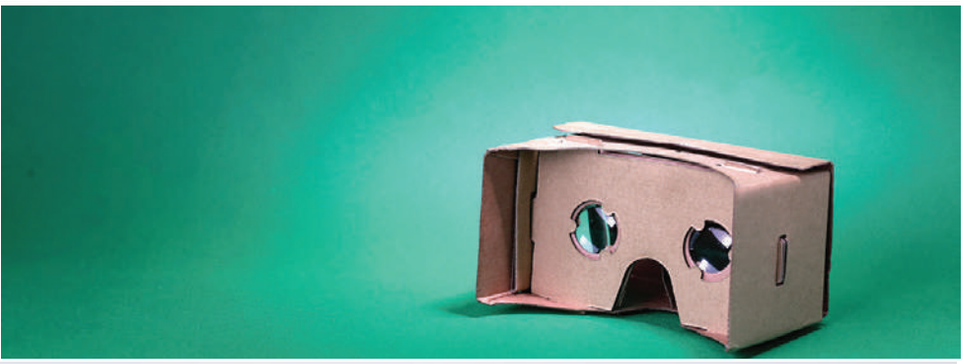

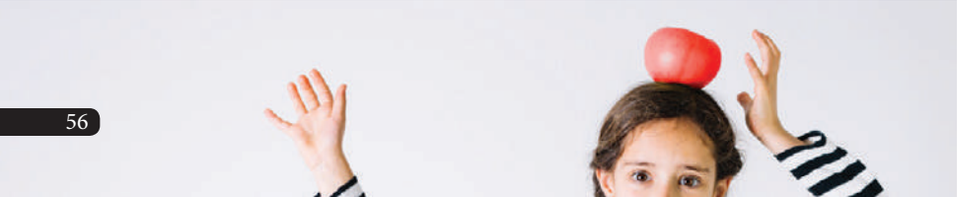

SINIF, OKUL
VE ÇOCUK KİTAPLIKLARI

Kitaplık, çağdaş eğitimin en önemli öğelerinden biridir, iyi donatılmış ve düzenli biçimde çalışan bir kitaplık, genel olarak, öğretimin niteliğini artırdığı gibi Türkçe öğretimi için de iyi bir ortamın yaratılmasına yardımcı olur. Temel Eğitim Türkçe Programı'nda da belirtildiği gibi, anadili öğretimi "Ulusumuzun ve bütün insanlığın duygu ve düşünce ürünlerine dayalı olarak yürütülür"se etkili olabilir; bu ürünler de en geniş ölçüde kitapta bulunur, saklanır ve yayılır.

Türkçe öğretiminde önemli yeri olan kitaplıklar hangileridir?

Sınıf, okul ve çocuk kitaplıklarıdır.

Sınıf Kitaplıkları

İlkokulda çocuklarda okuma beceri ve alışkanlığının kazandırılmasında, kitap sevgisinin uyandırılmasında sınıf kitaplığının önemi büyüktür. Bunun için öğretmenlerin, sınıflarında birer kitaplık kurulması yolunda her çareye başvurmaları yerinde olur. Sınıf kitaplığındaki kitapların özel bir dolap içinde saklanması, uygun bir biçimde tür ayrımına gidilmesi, temiz tutulması da gereklidir. Bunun sağlanamaması durumunda, bir masa da bu amaçla kullanılabilir. Sınıf kitaplığı için edinilen kitaplar, bu masanın üzerinde sergilenir.

Öğrenciler yaşlarına, cinsiyetlerine ve ilgilerine göre değişik kitaplardan hoşlanırlar. Bu bakımdan, sınıf kitaplıklarında çeşitli eserlerin bulunması doğaldır. Bununla birlikte bir sınıf kitaplığı kurarken çocukların yaş ve düzeylerine göre okuma eğilimlerini göz önüne almak uygun olur. Öğrencilerin okumaya karşı ilgilerini çekmek ya da artırmak ve anadili becerilerini geliştirmek için sınıf kitaplığı dışında ama onun bir tamamlayıcısı olarak bir okuma köşesi de düzenleyebiliriz. Sınıf kitaplığı, öğretmenin gözetimi altında, öğrenciler tarafından yönetilmelidir. Her öğrencinin, belirli süreler içinde, hangi türden ne kadar kitap okuduğu bir yere yazılmalıdır. Böylece sınıfımızdaki çocukların okuma eğilimleri konusunda sağlam bir düşünce edinebiliriz.

Okul Kitaplıkları

Okul kitaplığı, sınıf kitaplıklarına göre, daha büyük ve zengin bir kitaplıktır. Okul kitaplığı için okul binasında özel bir yer ayrılması, burasının uygun bir biçimde donatılması ve her zaman temiz tutulması gerekir. Aydınlatmanın doğru, ortamın ferah ve rahatlatıcı olması da önemlidir. Okul kitaplığında yer alacak eserlerin, bütün öğrencilerin ihtiyacını karşılayacak nitelikte olmasına ve kitaplığın istenilen zamanlarda kullanılabilirliğine özen göstermeliyiz.

Çocuk Kitaplıkları

İlkokul çağındaki çocukların okuma ihtiyaçlarının ne kadar büyük ve ilgilerinin de ne kadar çeşitli olduğuna daha önce değinmiştik. Sınıf ve okul kitaplıkları, çocukların bu ihtiyacını belirli ölçüde karşılayabilir. Değişik yaşlardaki çocukların okuma isteklerine yanıt verebilecek en etkili kurum çocuk kitaplıklarıdır. Çağdaş çocuk kitaplıklarında basit eğitim ye öğretim materyali yanında, çocukların dil, beceri ve yeteneklerini geliştiren, aynı zamanda onları dinlendiren, hatta eğlendiren çok çeşitli araç ve gereçler de bulunur. Yurdumuzda, sayıları yeterli olmamakla birlikte, birçok yerde çocuk kitaplığı vardır. Bu kitaplıkların bir bölümü ayrı binalarda, bir bölümü de genel kitaplıkların içinde ayrı oda ya da salonlarda çocuklara hizmet etmektedir. Okuma alışkanlığının temelinin aile içinde atıldığı ve devamının eğitim sistemi içerisinde öğretmenler tarafından devam ettirildiği düşünülürse aileye de çok büyük rol düşüyor. Okumayan, çocuğun okumasında destek olmayan ebeveynlerin çocuklarının gerçek anlamda okuma alışkanlığına sahip olması beklenemez. Çok küçük yaşlarda, çocuğa özel zaman ayırarak, onun ilgi düzeyi ve yaşına uygun kitapları okuyarak temeller atılmalıdır. Bu konuda Prof. Dr. Bülent Yılmaz'ın dikkat çektiği dört nokta vardır;

* Çocukluk dönemi, kişiliğin oluştuğu dönemdir.
* Okuma, sağlıklı ve gelişmiş bir kişiliğin temel taşlarından birisidir.
* Ebeveyn ve öğretmen, çocuğa okuma alışkanlığı kazandırma ve geliştirmede doğrudan sorumlu kişilerdir.
* Okuma alışkanlığı, ancak çocukluk döneminde kazanılır. Bu dört noktanın bilincine varılması, çocukların okuma alışkanlığı kazanmasına etki eder. Genel olarak ebeveynin çocuğuna göstereceği ilgi ve vereceği destek çocukların bugün ve gelecekte okuyan ve ne istediğini bilen bireyler olmasını sağlayacaktır.

Hüseyin ÇELİK
Terme Hüseyinmescit İlkokulu

KAYNAKÇA

www.turkcede.org/ders-disi-turjce-faaliyetleri
www.öğretmeninsesi.com/türkçe/kitaplık.htm
www.mevzuat.meb.gov.tr/html/2529_0.html
www.kendinigeliştir.com/çocuklara-okuma-alışkanlığı-nasıl-kaandırılır
www.bby.hacettepe.edu.tr/yayınlar/dosyalar/Yılmaz.pdf
www.ozgurbolat.com.tr

GENÇLERİN **POPÜLİZMLE** İMTİHANI

Popülist hayatlar

Geçen gün küçük kızım, "Baba bu yaz İzmir'e gidelim mi?" diye sordu. Şaşırdım.
"Durup dururken İzmir'e niye gidelim ki kızım?" dedim.
"Orada dans okulu varmış, ben dans okuluna yazılacağım." dedi.
"Haydaaa! Bu da nereden çıktı kızım?" dedim.
"Ben kararımı verdim, dansçı olacağım." dedi.
Bak sen bizim ufaklığa! Hâlbuki daha düne kadar doktor olmak istiyordu.

Ondaki bu karar değişikliğini pek yadırgamadım aslında. Bu, sadece benim kızıma has bir durum değil. Birçok çocuk, sahnenin ışıltılı dünyasında gördüğü insanların yerinde olmak istiyor. Günümüzün gençlerinde kısa yoldan hayata atılma, popüler olma, emek harcamadan para kazanma sevdası var maalesef.

Teknolojinin, özellikle sosyal medyanın bütün kolları artık hayatımızın en ücra köşelerine bile uzanıyor. Özellikle iradesine hakim olmakta zorlanan gençlerimize sanki sadece zevk ve eğlenceden oluşan çılgın bir yaşam tarzını empoze ediyor bu kollar. Her akşam hayatımızın bir parçası haline gelen TV dizilerindeki oyuncuların, magazin basınındaki sanatçıların şatafatlı hayatları gençlerimizi adeta hipnotize ediyor. Özellikle kendi yaşıtlarının çok popüler olduğunu, istedikleri her şeye kolayca sahip olduğunu gören gençlerimiz, hayatın aslında kolayca kazanılabileceği yanılgısına çok düşüyor.

Her şeylerini, hayranı oldukları sanatçıya ya da gruba uyarlamaya çalışıyorlar. Kılık kıyafetlerinden, şapkalarından, takılarından tutun da konuşmalarına ve hareketlerine varıncaya kadar onlara benzemeye çalışıyorlar. Kızımın internetten sipariş verdiği tişörtü, takıları ve bilumum incik boncukları görünce benim tanımadığım ne şarkıcılar ve gruplar varmış demekten kendimi alamadım doğrusu.

Popüler insanların ışıltılı dünyası yalancı bir mıknatıs gibi çekiyor maalesef gençlerimizi. Günümüzde o çekim gücüne karşı koymak için sağlam bir irade ya da sağlam bir aile terbiyesi gerekir. O popüler insanların kaç tanesinin hayatı mutlu sonla bitiyor ki? Az mı duyduk, bir zamanlar yaşantılarına gıpta ettiğimiz insanların sokaklarda, çöp evlerde ya da huzur evlerinde sessiz ve yalnız bu dünyadan göçüp gittiklerini?

Yazar Olacak Çocuklar

Geçenlerde bir öğrencim, "Hocam ben bir kitap yazdım, birlikte bakabilir miyiz?" dedi "Hıı… kitap yazmak… Aferin, hadi bakalım." dedim. "Hocam yalnız ben Wattpad'de yazdım, bilgisayarda bakmamız gerekiyor." dedi. Önce bu öğrencime ne kadar kitap okudun diye sormam lazımdı. Öte yandan kitap, eline kağıdı kalemi alıp şöyle karalaya karalaya, kağıdın kokusunu duya duya, düşüne düşüne yazılmaz mıydı?

Maalesef çocuklarımız, daha lise sıralarında iken Wattpad'de kendilerine göre kitap yazan, kendilerine yazar diyen, kitap fuarlarında peşlerinde uzun kuyruklar oluşmuş, onlar için çığlıklar atan gençleri görünce onlar gibi olmak istiyorlar. Bir kitap yazmak için kaç kütüphane devirmek lazımdır? Kaç kitabın tozlu sayfalarında kaç gece yıldızlarla nöbet tutarak sabahlamak gerekir? O büyük yazarlar yastık niyetine hep kitaplara sarılmamış mıdır? Halbuki suya yazılan satırlar gibidir onların yazdıklarının çoğu. Kısa zamanda kolay bir şekilde yok olup gider. Birileri onların sırtından yeteri kadar para kazandıktan sonra suyu sıkılmış limona döner bunlar. Gençlerimiz tabi ki kitap yazsın ama önce yeterli bilgi birikimi ile donanıp yazdıklarının da içini doldurmalılar. Bunun için çok kitap okumalılar çok!

Kolay elde edilen şeyler, elden kolay çıkar. Eskiler hangi şartlarda okuduklarını, hayatlarını nasıl zorluk ve yoklukla kazandıklarını hep anlatırlar ve şimdiki çocukların ne kadar şanslı olduğunu söylerler. Kalıcı şeyler elde etmek için emek vermeli, alın teri dökmeliyiz değil mi?

Mutsuz bir Gençliğe Doğru mu?

Önümüzde mutsuz bir gençlik var sanki. Aza kanaat getirmeyen, küçük şeylerle mutlu olmayı başaramayan, şükretmeyi bilmeyen, karnı doysa bile ruhu asla doymayan bir gençlik. Gençlik neden bu hale geldi ve gittikçe neden daha da kötüye gidiyor? Aslında onları suçlamadan önce bu sorunun temeline inmek, gençleri dinlemek, onlarla empati kurmak, onları anlamaya çalışmak daha faydalı olmaz mı? Belki de bu sorunun temelinde gençlerimizin milli, manevi, ahlaki değerlerden köklerini koparmaları yatmaktadır. Evet, mutsuz bir gençliğe doğru gidiyoruz. Gençleri mutsuzluk denizinde sürükleyen etkenlerden biri de hayatın onlara dayadığı zorlu maratonlar değil midir?

Sınavlar, okullar, işsizlik…

Hayatta sınavlar hiç bitmiyor. Ders çalışmaktan, sınavlara girmekten iyice bıkan öğrenciler artık popüler insanları görünce onlar gibi kısa yoldan hayata atılmanın yollarını arıyor. Çünkü çalışmak, bir şeyleri elde etmek için zaman harcamak zor geliyor. Çalışmaya ayırdıkları zamanları teknolojinin kendilerine sunduğu sınırsız dünyanın farklı iklimlerinde harcamak daha cazip geliyor onlara. Bu konuda birkaç öğrencimin fikrini aldım. Bunların iki tanesini sizinle paylaşmak istiyorum.

12. sınıf öğrencim Doğa Gizem Bolluk şöyle diyor:

"Tespitlerinizde haklısınız hocam ama fidanları yetiştirecek olan bahçıvanlar da teknolojiye yenik düşmüş durumda. (Bu tespit çok yerinde)
Mutsuz gençliğin sorumlusu ebeveynler diye düşünüyorum. Çünkü artık okumak, üniversite bitirmek çok şey ifade etmiyor. Üniversite mezunlarının çoğu işsiz. Bizler de bunları gördüğümüz için youtuber veya Wattpad'de yazar olma yoluna gidiyoruz. Yaptığımız yanlış olabilir ama doğruların da yolu kapalı gelecekteki gençliğe.
Fidanı büyütüp güzelleştirecek olan siz bahçıvanlarsınız. O fidanı diken de anne-babalarımız. Yani genç olarak ün, unvan, şöhret istiyoruz. Bunların bize kazandıracağı şeyler hoşumuza gidiyor. Umarım çok geç olmadan farkına varırız gerçeklerin. Gelecekteki gençlerin yılları bizim gibi heba olmaz. Ben bir öğrenci olarak insanlığın ilk haline, Taş Devri'ne, dönmek isterdim teknolojisiz, dertsiz…"

Yine aynı sınıfta Aslı TOK isimli öğrencim şu ifadelere yer veriyor:
"Biz bir öğrenciyiz. Bizler bir at yarışındaki atlar değiliz ki. Hayatımızı şekillendirmeye çalışan gençleriz. Geçen sene başka sınava odaklanmaya çalışırken bu yıl başka sistem… Hangisi doğru hangisi yanlış diye düşünürken gitti altı ayımız…
Kardelen Ayşeler okusun, kendi istedikleri ve mutlu oldukları meslekleri yapsınlar. Şu mesleğin ataması var diye o mesleği seçmesinler.
Sosyal medya…
Popülizmin oyunu… Neden böyle bir hayatı istiyoruz ya da neden istemeyelim? Çünkü insanlar artık hayatı kolay yaşamak istiyor. Sanki gençlerin çoğunun amacı yok. Bugün yaşadık mı tamam bitti. Güzel kıyafetlerimiz var mı var, o da tamam, biraz da para varsa her şey tamam? Hayatta bir adım önde olmak için bir yerlerden sivrilmeye çalışıyor gençlerimiz. Ama bilmiyorlar ki sivrildikleri yerin sonu uçurum."

Gençlik ve Gelecek

Geleceğimiz gençlerimizin omuzlarında şekillenecek. Bu ülkeyi gençlerimize emanet edeceğiz. Ama önce taze fidanlarımızın etrafındaki ayrık otlarını temizlemeli, onları sahte ışık ve bahçıvanlardan kurtarmalıyız. Unutmayalım ki bir fidan, işinin ehli olan bahçıvanların yardımı olmadan düzgün ve sağlıklı büyümez. Onlar bizim bahçemizin fidanları ise biz öğretmenler ve aileler de o bahçenin bahçıvanlarıyız.

Yılmaz İMANLIK
Terme Darüşşifa MTAL

ÖĞRENCİLER**MATEMATİK** DERSİNİ**NEDEN SEVMEZLER?** ENGELLER**PENCERE**SİN**DEN BİR BAKIŞ**

"Aslında matematik tarihi, kurallar harikasıdır. Duraksama dönemleri yaşar ama asla hata dönemleri yaşamaz."
BACHELARD

Çocuklar matematik öğrenirken önlerine engeller çıkar ve bu engeller çocukların matematikte öğrenme başarısını düşürür. Bu engelleri aşamayan çocuklar matematikten soğumaya başlar ve sonuçta matematiği sevmezler. Öğrencilerin öğrenme sürecinde karşılaştıkları öğrenme güçlükleri, kavram yanılgıları ve hatalarının kökeninde yer alan engelleri Guy Brousseau, Matematiksel Öğrenme Ortamları Kuramı'nda dört şekilde ifade etmektedir. Bunlar: Ontogenetik Engelller, Didaktik Engelller, Epistemolojik Engeller ve Kültürel Engellerdir. Bu engeller aşağıda kısaca açıklanarak örnek verilmiş ve engelin aşılması için neler yapılabileceği kısaca açıklanmıştır.

1) Ontogenetik Engeller:

Öğrencilerin hazır bulunuşlukları, gelişim düzeyleri, beceri ve yetenekleri ile ilgili sınırlılıklarından kaynaklanan engellerdir. Öğrenci ile paylaşılacak olan bilgi, onun bilgi, yetenek ve yeterlikleri ile ulaşabileceği düzeyde olmalıdır. Yani Ontogenetik engeller, öğretmenin bilgiyi doğru zamanda, doğru kişi ile paylaşamamasından kaynaklanır. Örneğin, Batenero (1994) yaptığı çalışmalarda, bir öğrencinin olasılık kavramını anlaması için orantısal mantığa sahip olması gerektiğini ve eğer öğrenci yaşı gereği orantısal mantığı anlayabilecek bilişsel düzeyde değilse ondan olasılık kavramını anlamasının beklenmemesi gerektiğini belirtmiştir.

Bu engeli aşmak için ne yapmalı?

Öğretmenler, öğrencilerinin önbilgilerini, hazır bulunuşluk düzeylerini, bilişsel seviyelerini, beceri ve yeterliliklerini doğru bir şekilde tespit ederek onlar için uygun öğrenme ortamları tasarlamalıdırlar. Öğrencinin seviyesini aşan bilgi paylaşımından kaçınmalıdırlar.

2) Didaktik (öğretimsel/pedagojik) Engeller:

Öğretim esnasında tercih edilen öğretim strateji ve yöntem, gösterim, söylem ve kullanılan materyaller ile ilgili engellerdir. Skemp (1976) öğretmenin metodu ile öğrencinin algılanan ihtiyaçları arasındaki uyumsuzluktan bahsetmiştir. Öğretmenler bazen kendi öğrenme ve öğretme tecrübelerinden faydalanarak, öğretimsel yöntemlerini belirler; fakat tecrübeleri her zaman onlara doğru tercihi göstermez. Örneğin rasyonel sayıları sadeleştirme konusunu öğretirken ortak çarpan kavramı üzerinde gereğinden fazla durursa farkında olmadan öğrencilerin pay ve paydanın niçin aynı sayı ile sadeleştirildiğini öğrenmeye ihtiyaçları varken; öğretmen pay ve paydanın ortak çarpanı nasıl bulacakları üzerinde gereğinden fazla zaman harcayabilir. Bu durumda "Niçin?" sorusuna cevap ararken öğretmen "Nasıl?" sorusunun cevabını göstermekle uğraşmaktadır.

Bu engeli aşmak için ne yapmalı?

Didaktik engeller, öğretmenin (veya ders kitabının) tercihlerinden kaynaklı engeller olup bu nedenle öğretmenlerin, öğrenme ortamlarını tasarlarken ve öğrenme sürecini yürütürken, sınıftaki her öğrenciye hitap edebilecek tercihlerde bulunmasıdır. Tercih ettikleri strateji, kullandıkları kaynaklar, örnekler, materyaller ve söylemler tüm öğrencilere ulaşabilmelidir.

3) Epistemolojik Engeller:

Bilgiden kaynaklı ve öğrenilecek konunun doğası ile ilgili engellerdir. Bu engel kaçınılmaz olup bu bilgiyle karşılaşan hemen her birey epistemolojik engele takılır. İrrasyonel sayıların ortaya çıkışı epistemolojik engellere güzel bir örnektir. Pisagorcuların sayıları, temelde geometrik büyüklüklerin ölçülerini temsil etmeye yarayan tamsayı ve tamsayıların arasındaki oran olarak tanımlamaları, irrasyonel sayıların kabulün gecikmesinin sebebidir. Pisagorcuların sayı tanımlamaları ile çelişen ve dik kenarlarından biri 1 birim olan ikizkenar dik üçgenin hipotenüsünün uzunluğu engeli yeni bir sayı kümesinin doğmasına sebep olmuştur. Pisagorcuların karşılaştıkları engel ile (irrasyonel sayıları anlamlandıramama) matematik öğrenen her birey de karşılaşır. Öğrenciler doğal sayıları kolayca anlamlandırırken i, Pi veya √2 gibi sayıları anlamlandırmakta zorlanırlar.

Bu engeli aşmak için ne yapmalı?

Epistemolojik engeller bilginin varoluşundan itibaren kendisini gösterdiği ve bilginin kendisinden kaynaklandığı için aşmak zordur. Bu tür engellerin aşılmasını kolaylaştırmak için öğretmenlerin, kavramların çıkış ve gelişim süreçleri ile ilgili tarihi bilgilere başvurması gerekir.

4) Kültürel Engeller:

Dil, din, ahlak kuralları, toplumsal yaptırımlar, masallar, atasözleri, deyimler gibi bireylerin içerisinde yaşadığı toplumun kültürü ile ilgili olan engellerdir. Kültür ve matematik ilk bakışta farklı iki kelime gibi yorumlanabilir ancak matematikte, insanların ihtiyaçlarına buldukları cevaplar ve bu cevaplara ulaşmak için kullandıkları yöntemler kültürle yakından ilgilidir. Örneğin eski çağ Çinli matematikçilerin, negatif sayıları oldukça doğal kabul etmelerinin temelinde kültürlerindeki (Ying-Yang) fikrinin varlığıdır. Ying gölge, ay, gece, negatiflik; Yang ise ışık anlamında güneş, gündüz, pozitiflik anlamına gelmektedir. Ying ve Yang iki zıt parçayı temsil etmekte aynı matematikteki pozitif ve negatif sayıların birbirine zıt olmalarına karşın tam sayılar kümesini oluşturmaları gibi.

Bu engeli aşmak için ne yapmalı?

Kültür, öğrenmeyi etkileyen bir etken olup öğretmenler tarafından doğru değerlendirildiğinde onlara ve öğrencilerine zengin öğrenme ortamları sunabilecek bir kaynak olarak nitelendirilebilir. Bu sebeple, öğretmenler öğrencilerinin kültürel değerlerini bilmeli ve değerleri etkin bir şekilde kullanmalıdır. Öğrencinin yeni bilgilerle tanıştığı okulda, öğrendikleri onun kültürel değerleri ile çelişmemelidir.

Melike KASIM DEMİR
Tekkeköy Anadolu İmam Hatip Lisesi Fen ve Teknoloji Proje Okulu

KAYNAKLAR

Arslan, S., Kanbolat, O.(2016) .Matematik eğitiminde teoriler.ANKARA:Pegem.
Bachelard,G(1938).La formation de l'esprit scientifigue.Paris:J.Vrin.
Batanero ,C.,Godino,J.D.,V (1994).Errors and difficulties in understanding elementary statistical concepts.
Brousseau,G.(1986).Fondements et methodes de la didactique des mathematiques.Recherches en Didactique des Mathematiques.

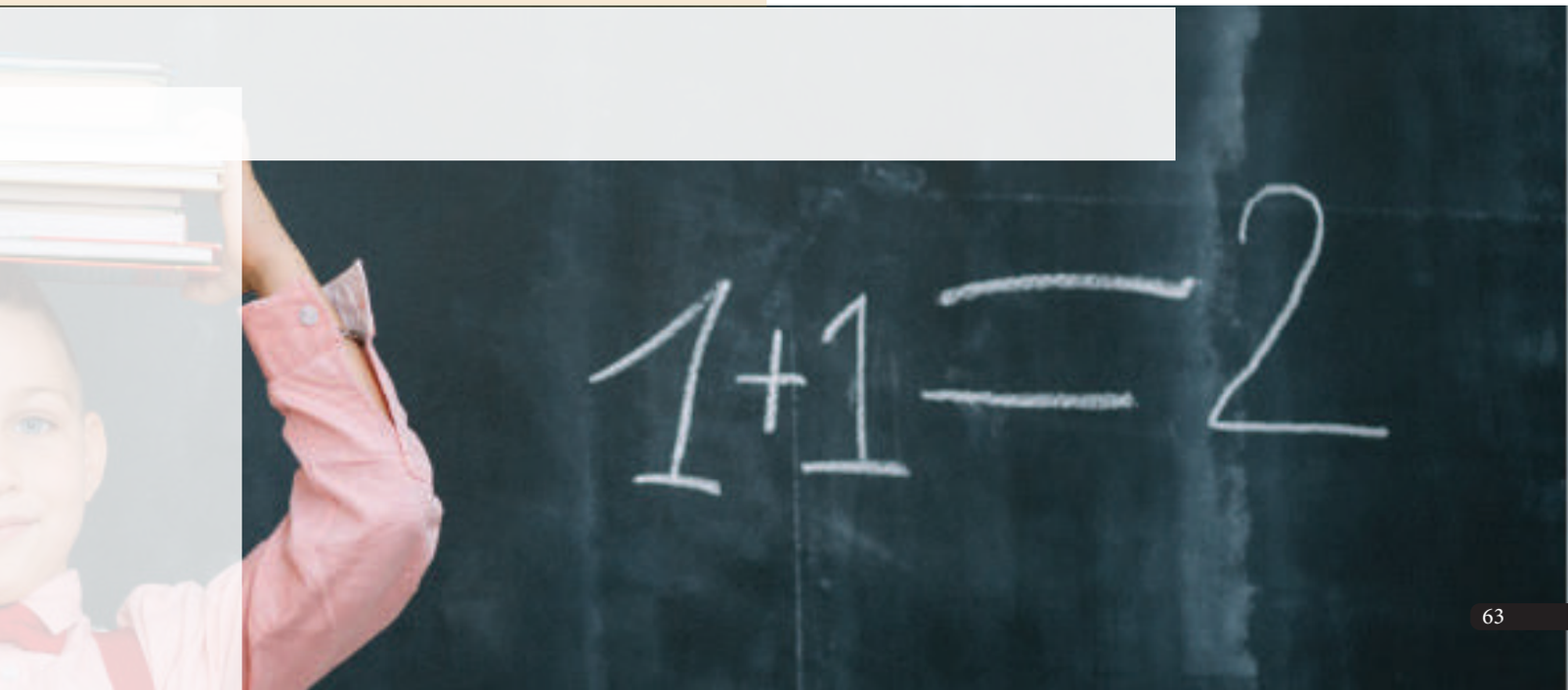

Samsun'da yönetici, öğretmen ve aile akademi semineri

SAMSUN AKADEMİ

Prof. Dr.
Ziya SELÇUK
(Milli Eğitim Bakanı)

Prof. Dr.
Servet ÖZDEMİR

Prof. Dr.
Necati CEMALOĞLU

Prof. Dr.
İsmail AYDOĞAN

Prof. Dr.
Mustafa YAVUZ

Dr. Öğretim Üyesi
Esat ŞANLI

Eğitim Yazarı
Turgay POLAT

SAMSUN YÖNETİCİ AKADEMİ

AKADEMİSYENLERDEN EĞİTİM

OYUN OYNAMAYI **UNUTAN ÇOCUKLAR** VE **OYUNA** YENİDEN**DÖNÜŞ**

Çocuk için zaman oyunla başlar ve yaşamanın ilk yılları ne olursa olsun mutlaka, oyun, oyuncak, neşe, arkadaş doludur. Oyun ve sokaklar çocuk olmadığı zaman eksiktir. Her insan yaşlanmaz belki ama her insan mutlaka çocuk olmuştur ve yaşamının bir döneminde oyunu sevmiştir ve bu mutluluğu tatmıştır. Oyunlarda çağa ve döneme göre değişiyor. İnsan değiştikçe çocuklar da değişiyor, oyunlar da, eğlenceler de, eğlenceye bakış açısı da.

Her geçen gün yaşamımıza biraz daha dâhil olan teknoloji, oyunları da değiştirdi, eğlenceye bakış açısını da. Bu değişim sokak oyunlarını, geleneksel oyunlarımızı bizlere unutturmaya başladı. Eskiden sokaklarımızı şenlendiren şen çocuk kahkahaları daha az duyuluyor artık. Enerji dolu olan çocuklar enerjilerini atmak için patlak bile olsa top peşinden koşar, misketi sever, saklambaç oynar, ip atlar, seksek sekerdi. Oyun çok şeydi, sokaklar çocuk oyunları ile şenlendiği zamanlar.

Takım kurmanın keyfi, lider olmanın hazzı duyulurdu çocuklarda. Annemizden azar işiteceğimizi bile bile terler, kazanmanın gururunu ve kaybetmenin hırsını hissederdik oynarken. Oyun kazanmak için birileri vurulmazdı, kask, tetik, ateş etmek, can almak yoktu. Yakartop oynarken arkadaşımıza can verirdik hatta. Yaşı belli bir olgunluğa erişmişler için tatlı bir anı, anlatırken hayallere ve o günlere döndüğümüz tatlı bir mazi idi çocuk oyunları. Hep özleneceksiniz: Körebe, yağ satarım bal satarım, beştaş, uzuneşek, yakartop ve diğerleri…

Teknoloji Karşısında Geleneksel Oyunlar

Teknolojinin yaşamımıza bu kadar girmediği dönemlerde çocukların oyun alanı evin dışındaki alanlardı. Kısaca bahçe ve sokaklar temel oyun alanlarıydı.

Çocuklarımız göz bebeklerimiz. Elbette onların yarınları için düşünceler içerisindeyiz. Eğitimleri, arkadaş seçimleri, sağlıkları bizim için çok önemli. Duyarlı her veli çocuğunun geleceği için bazı kararlar veriyor ve bu kararların takipçisi oluyor.

Peki, çocuklarımızın önemli bir vakit geçirme alanı olan sanal dünyada, yani internette ne ile iç içe olduğunun ne kadar takipçisiyiz. Türkiye genelinde 8 – 15 yaş arası kız ve erkek 1000'e yakın çocukla gerçekleştirilen Tipeez Çocuk Medya Araştırması 2016'ya göre görüşülen çocukların % 39'u günde 7 saat gibi uzun bir süre internette vakit harcıyor. Çocuklarını internet kullanırken kontrol eden ebeveynlerin oranıysa %35'te kalıyor. Çocukların %32'si yaz tatillerinde bile en çok internete girmeyi seviyor. İnternette en çok ne yapıldığı sorusuna verilen yanıtlarsa çocukların %68'inin en çok sosyal medyada takılarak veya oyun oynayarak zaman harcadığını gösteriyor.

Gerçek oyunların çocuklarımıza kattığı değerler ve kazanımlar maalesef internet ortamındaki oyunlarda yer almıyor. Paylaşma, dayanışma, liderlik, mücadele, kararlılık, azim gibi çocuklarımızın sahip olmasını istediğimiz özelliklerin hiçbirisi sanal oyunlarda bulunmuyor.

Peki, bunun için neler yapabiliriz. Biz öğretmenlere, velilere ne gibi görevler düşüyor.

- Çocuklar, önlerindeki yaşam yolculuğu için gerekli becerileri en çok spor yaparken ve oyun oynarken tanır. Anne babalar ellerinden gel diğince çocuklarını sanal hayattan uzak tutup gerçek hayata bağlayacak oyunlar, etkinlikler ortaya koymaya çalışmalı, hatta bunun için vakit ve enerji harcamalıdır.

OYUNA YENİDEN**DÖNÜŞ**

- Çocuklarımız yaşamlarının yetişkinlik bölümünü bir toplumun içerisinde geçirecekler. Bu sebepten çocukların sosyal becerilerini artırmak için bebeklikten itibaren insan ilişkilerine önem verici olmamız gerekiyor.
- Dijital teknolojilerin aşırı kullanımda; obezite, göz ve duruş bozuklukları gibi birçok fiziksel sağlık sorunlara neden olduğu veliler tarafından göz önünde bulundurulmalı. Oysa sınıf ve bahçe oyunlarının olumsuz yanını bir yana bırakın adeta geliştirici bir egzersiz görevi yapıyor.
- Akraba, aile, komşu, arkadaş ziyaretlerinde mümkün olduğunca çocuklarımızı yanımızda bulundurmalıyız. Ailece veya topluca oynanacak oyunlara bu ortamlarda yer verilebilir. Tabii ki yetişkinlerin katılımı ile.
- Çocuğum dizimin dibinden ayrılmasın kaygısını bir kenara bırakıp ve çocuğumuzla birlikte dışarı çıkabiliriz. Dış dünya ile ilişki içerisinde olan çocuğun keşfetme kabiliyeti gelişir. Dokunma, hissetme, farkına varma gibi özellikleri gelişir ve bunu yaparken yanında sizin olmanız onu hem daha mutlu hem de daha özgüven sahibi yapacaktır.
- Okullarda ise sokak oyunlarına daha çok vakit ayrılabilir. Mendil kapmaca gibi refleks, dikkat, yoğunlaşma gerektiren oyunlara daha fazla vakit ayrılabilir. Dünyada bazı ülkelerde günün belli saatlerinde sokaklar trafiğe kapatıp çocuklar için oyun ve eğlence alanı ve anne-babalar içinse bir sosyal yaşam ortamı haline geliyor. Hatta bu öylesine eğlenceli oluyor ki kendisini oyunlara kaptıran yetişkinler bile oluyor. Hepimizin içinde bir çocuk yok mu zaten?

Celalettin TUTKUN
Canik İMKB Anadolu Lisesi

KAYNAKÇA

http://www.thebrandage.com/cocuklarda-yeni-bagimlilik-dijital-oyunlar

KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNİN SINIFA UYUMU

KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNİN SINIFA UYUMU

Kaynaştırma öğrencilerinin sınıfa uyumunu değerlendirmek için öncelikle kaynaştırma kavramına, sınıf içi uyum için gerekli ön tedbirlere ve diğer etkenlere detaylı olarak değinmek gerekir. Temel eğitim her Türk vatandaşının hakkıdır, bu hak hem ulusal hem de uluslararası birçok düzenlemeyle koruma altına alınmıştır.

Kaynaştırma Tedbiri Nedir ve Nasıl Alınır?

Özel eğitime ihtiyacı olduğu düşünülen bireylerin okul yönlendirmesi veya velinin isteği doğrultusunda Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin (RAM) Özel Eğitim Değerlendirme Kurulunun vereceği en az kısıtlayıcı ortamda eğitim alması raporunu kaynaştırma tedbiri olarak adlandırmaktayız. Peki, öğrencinin özel eğitime ihtiyacı olduğunu nasıl anlayacağız?

Farklı engel türlerinin kendine özgü belirtileri olabileceği gibi genel olarak özel eğitime gereksinimi olan bireylerde görülen akademik başarısızlık, aşırı dikkat dağınıklığı, öz bakım ve günlük yaşam becerilerini yerine getirememek, ilgisizlik, problem davranışların fazlalığı gibi belirtiler şüphelenmemize neden olmaktadır. Tabi ki yukarıda saydığımız bir ya da birkaç sebep bize kesin sonuç vermeyebilir. Şüphe durumlarında okul rehber öğretmeninin bilgilendirilmesi önem arz etmektedir. En az kısıtlayıcı ortam kavramından bahsedecek olursak; özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin, yetersizliği olmayan öğrencilerle aynı sınıfta yani akranlarından ayırmadan derse girdiği sınıfı ifade etmektedir. Kaynaştırma tedbiri alınan öğrenciler kendi sınıflarında öğrenim görmeye devam ederler. Ancak, öğretim sürecinde öğrencinin performans ve yeterliliklerine göre gerekli önlemler alınmaktadır.

Peki, tedbir kararı nasıl alınır? Özel eğitime ihtiyacı olduğu düşünülen öğrenci için; okul rehberlik servisi veya veli tarafından (Okul tarafından Bireysel Gelişim Raporu/Eğitsel Değerlendirme İstek Formu doldurularak) Rehberlik ve Araştırma Merkezinden (RAM) randevu alınarak randevu saatinde gerekli veli görüşmesi, uluslararası test ve zihinsel performans çalışmaları RAM tarafından yapılarak Özel Eğitim Değerlendirme Kurulunda (ÖEDK) görüşülerek önerilecek resmi tedbire kurul tarafından karar verilir. ÖEDK' da alınan kararlar onaylandıktan sonra il/ilçe Özel Eğitim Hizmetleri Kurulu tarafından yerleştirme kararı alınır ve bu kararlar veliye, yönlendirilen okullara ve RAM' a bildirilir. RAM' da zihinsel inceleme yapılmaktadır. Diğer engel türlerindeki tedbirler için hastanelerin vereceği tek hekim veya Engelli Sağlık Kurulu raporlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca ihtiyacı olması ve velisinin talebi doğrultusunda Destek Eğitim hizmetinden faydalanabilmek için, yani özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinden eğitim alabilmeleri için de RAM raporuyla birlikte hastanelerden alınacak engel tür ve oranlarını gösterir Engelli Sağlık Kurulu raporu gerekmektedir.

Kaynaştırma Tedbiri Alınan Öğrenciler İçin Okulda Neler Yapılmalıdır?

Kaynaştırma tedbiri her engel türünde alınabilmektedir. Kaynaştırma tedbiri olan öğrenciler için Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (BEP) hazırlanır. BEP, öğrencinin gelişim özellikleri, öğrenim hızı ve eğitim ihtiyaçları göz önüne alınarak eğitsel performansının belirlendiği yazılı plandır. BEP hazırlamadan önce öğrencinin kaba değerlendirilmesi alınır. Bu değerlendirmede

Kaynaştırma Öğrencilerinin Sınıfa Uyumunu Olumsuz Etkileyen Tutum ve Davranışlar Nelerdir?

öğrencinin yapabildiği ve yapamadığı kazanımlar tespit edilip buna uygun uzun ve kısa dönemli amaçlar seçilir. Bunun için okullarda sene başlarında BEP Birimleri kurulur. BEP Birimi dönem başlarında ve 2. dönemin sonu olmak üzere 3 kez toplanır. Fakat talep halinde tekrar toplanabilirler. BEP'leri BEP geliştirme birimi hazırlar. Kaynaştırma öğrencileri BEP'lerine göre değerlendirilir ve sınav olurlar. Ayrıca okulun fiziki koşulları dahilinde en az bir kaynaştırma öğrencisi olsa bile Destek Eğitim Odası açılabilmektedir. Burada özel gereksinimli öğrenciler, ders saatlerinin %40'ına kadar destek eğitim odasında eğitim alabilirler. Bireysel ders alabilecekleri gibi, benzer performansa sahip kaynaştırma öğrencileri en fazla 3 öğrenci olmak üzere grup halinde de ders alabilirler. Destek Eğitim Odaları, okul idarelerinin talebi doğrultusunda il / İlçe Özel Eğitim Hizmetleri Kurulu kararıyla açılır. Ayrıca fiziki şartları nedeniyle destek eğitim odası açılamayan okullarda il / ilçe milli eğitim müdürlüklerinin onayı doğrultusunda fen laboratuvarları, resim atölyeleri, müzik odaları vb. uygun alanlar destek eğitim odası olarak kullanılabilir.

Kaynaştırma Öğrencilerinin Sınıfa Uyumunu Olumsuz Etkileyen Tutum ve Davranışlar Nelerdir?

Kaynaştırma bir takım işidir, bu takımın oyuncularından birinin hatası bütünlüğe zarar verir. Öğretmenlerin kaynaştırmaya bakışı çok önemlidir. Benim sınıf mevcudunun kalabalık olması nedeniyle kaynaştırma öğrencisiyle uğraşamam, diğer öğrencilerime vakit kalmıyor düşüncesi yanlış bir düşüncedir. Her öğrencinin eğitim hakkı vardır, kaynaştırma öğrencisini sıranın en sonuna yerleştirip sınıftan soyutlamak kaynaştırma öğrencilerinin sınıfa uyumunu olumsuz yönde etkilemektedir. Okul idarelerinin RAM raporu olan göndermek istemeleri de uyumu zorlaştıran dışlayıcı ve kabul edilemez bir yaklaşımdır. Okul idaresi ve öğretmenlerinin bu tür tavır ve davranışları yetersizliği olmayan öğrencilere de olumsuz örnek oluşturacağından kaynaştırma öğrencilerinin baskı ve zorbalığa uğrayabileceği bir sürece kapı açacaktır. Yetersizliği olmayan öğrencilerin velilerinin de dışlayıcı ve okul idaresini baskı altına alan, çocuğuna olumsuz örnek olan tavırları kaynaştırma sürecini olumsuz etkileyecektir.

Kaynaştırma Öğrencilerinin Sınıfa Uyumu İçin Alınacak Tedbirler Nelerdir?

Kaynaştırmanın amacına ulaşması için öğretmen, veli, idare ve okul personeli iş birliği içinde çalışmalıdırlar. Kaynaştırma tedbiri uygulanmaya başlamadan önce okulda bazı önlemler alınması gerekmektedir. Kısaca değinecek olursak; sınıf içi düzenlemeler, içeriği zenginleştirme, farklı öğrenme yöntemleri, sık sık tekrar yapma, olumlu pekiştireçler verme, öne oturtma, fırsat eşitliği sağlama, davranış değiştirme çalışmaları. Tüm tedbirlere rağmen anlamlı farklılık göstermiyorsa öğrenci özel eğitime ihtiyacı olduğu şüphesi ile RAM' a yönlendirilir.

Kaynaştırma öğrencilerinin sınıfa uyumu için birçok etkenin sürece hazırlanması gerekmektedir. Bunlardan bahsedecek olursak; öğrencinin sınıfa uyumu için eğer varsa önce problem davranışı giderilir. Sınıf kuralları belirlenip öğrenciye benimsetilir. Öğrencinin sosyal ve akademik becerileri geliştirecek etkinlikler düzenlenip, ilgisini çekecek materyaller hazırlanır.

Öğretmenin süreçte daha verimli olabilmesi için özel eğitim okul ve sınıfları ziyaret edilip, gözlem yapılır. Farklı öğretim yöntemlerini tecrübe edinip, özel eğitim alan öğretmenlerden alter natif öğrenme yöntemleri ve farklı öğrenme stilleri hakkında bilgi alınır.

Kaynaştırma Öğrencilerinin Sınıfa Uyumu İçin Alınacak Tedbirler Nelerdir?

Alternatif eğitim programlarından biri de Montessori yöntemidir. İtalya'da geliştirilen yöntem, kendi kişiliğini kendi planlama özgür seçimler ve hata yapma özgürlüğünü amaç edinen etkili bir yöntemdir. Öğrenci, canının istediği materyal ya da etkinliği seçerek eğitim öğretime katılacaktır. Bu yöntemde herhangi bir maddeden bile materyal oluşturulabilir, amaç öğrencinin istediği materyali seçip oyun veya etkinliğe katılması sürecidir.

Montessori yöntemi dikkati bir noktada yoğunlaştırmayı hedefleyip zihinsel yetersizlik, otizm, özel öğrenme güçlüğü gibi dikkati toplamada sorun teşkil eden engel türlerinde etkili bir eğitim yöntemi olarak dikkat çekmektedir. Ayrıca, yanlışsız öğretim de özel eğitimde kullanılan etkili yöntemlerdendir. Kısaca bahsedecek olursak; öğrencinin doğru dönütü verene kadar pekiştireç ve ipuçlarıyla desteklenmesi yöntemidir. Kazanılması istenilen beceri kazanılmadan bir diğer kazanıma geçilmez.

Öğretmen, özel eğitimi konu edinmiş film, video, kitaplardan yararlanabilir ve seminerlere katılabilir. Materyal temini ve fiziki ortam düzenlemesi konularında okul idaresinden yardım alınıp, yetersizliği olmayan öğrencilerin sürece hazırlanmasında empati çalışmaları, sosyal kabul çalışmaları, video ve film izlettirme kaynaştırma öğrencilerin sınıfa uyumuna katkı sağlayacaktır.

Bu süreçte en önemli aktörlerden biri de ailedir. Aileye kaynaştırma süreci hakkında bilgi verilir. Kaynaştırma öğrencilerinin sınıfa uyumunda veliyi ikna edebilmek ve işbirliği büyük önem arz etmektedir. Aileye gerçekçi hedefler koyup, ailenin çocuğun yapabildikleri hakkında bilgi sahibi olması sağlanır. Ayrıca özel eğitime ihtiyacı olan diğer çocukların aileleriyle bir araya gelip deneyimlerini paylaşma ailenin kabul durumunu ve uyumunu artıracaktır. Yetersizliği olmayan diğer çocukların ailelerinin de süreç hakkın da bilgilendirilip ailelerin olumsuz tutumlarının sürece zarar vereceği ve her öğrencinin eğitim hakkı olduğunu, bunun yasal hak olduğunun bilgisinin verilmesi faydalı olacaktır.

Uygulanan öğretimi de öğrenci performanslarını dikkate alıp revize etmek yararlı olacaktır. Öğrenme hızları belirlenip öğrenme fırsatları oluşturulup, yetersizlik türleri dikkate alınarak, BEP' in başarılı bir şekilde uygulanması kaynaştırma öğrencilerinin sınıfa uyumuna önemli derecede katkı sağlayacaktır.

Şafak KIRMAN
Muzaffer Tahmaz Özel Eğitim ve Rehberlik Araştırma Merkezi

2 Filozof
2 Eğitim Görüşü

Platon (M.Ö. 427 - M.Ö. 347)

Milattan önce 4. yüzyılda yaşayan ve Devlet isimli eseriyle ideal site düzeni sorununu ele alan Platon için insan ruhunun eğitilmesi ve en yüksek hakikatin bilgisini elde etmeye ehil hâle getirilmesi en önemli unsurdur. Bu yüzden Platoncu devlet, yurttaşlarının ahlaki yüksekliklerinden birinci derecede sorumlu olan büyük bir eğitim teşkilatıdır. Platoncu sitede tüm düzenlemeler, yurttaşı iyiliğe, doğruluğa, mutluluğa sevk eden bir eğitim sisteminin parçasıdır. Zorunlu doğa yasaları gereği suya düşen bir damlanın meydana getirdiği halkalar ilk halkadan düzenle nasıl genişlerse, doğru eğitilmiş yurttaşlar da sonuçta doğru düzenlenmiş bir siteyi meydana getirirler. Görünür doğadaki şeyler, idealarını mümkün olduğunca doğal biçimde, dolaysızca gerçekleştirirler ve mümkün olan en iyi ölçüde bunu başarırlar. Bir ağaçtan, ideasını daha yetkin biçimde gerçekleştirmesini beklemek abestir. İnsan doğasının da doğuştan belirlendiği kanaatinde olan Platon'a göre altın, gümüş, demir ve tunç yaratılışlı insanlar vardır. Eğitimin işlevi doğan çocukların içlerine bu madenlerden hangilerinin katılmış olduğunu ortaya çıkarmaktır. Ama bu ortaya çıkarma doğadaki gibi dolaysızca ve kendiliğinden gerçekleşmez ancak sıkı bir eğitimle ortaya çıkar. Site düzeni için en doğru başlangıç eğitim, eğitim için en doğru başlangıç ise müziktir. Platon, bedenin dans ve jimnastikle ruhun ise müzikle eğitilebileceğini iddia ederek müziği düzenle sıkı biçimde ilişkilendirmiştir.

Yurttaşa verilecek olan müzik eğitiminin temel amacı, aklı ve ruhu ölçülü ve düzenli kılmaktır. Müzik eğitimi, düzeni ve yasayı, bir anlamda kişinin doğal bir özelliği hâline getirmeyi amaçlar. Çünkü Platon'a göre hiçbir şey insanın içine müzikteki ritim ve uyum kadar işlemez.

Devlet'te, özgür yurttaşlar için mutlaka öğrenilmesi gereken üç bilgiden bahsedilir; hesap ve sayı bilgisi (aritmetik), yüzey ve hacim ölçüm bilgisi (geometri) ve yıldızların dönüşünü, hareketlerini ve birbirleriyle ilişkilerini inceleyen bilim (astronomi). Bu üç bilgi disiplini, insanı sürekli değişip duran şeylerin deneyime dayalı bilgisinden, görünmez olan, yüksek ya da tanrısal varlıklara ve bunlara ilişkin yasalara vardıracak olan bilimlerdir.

Farabi (870-950)

Muallim-i Sani (ikinci öğretmen) olarak bilinen 872-950 yılları arasında yaşayan Farabi, eğitim ve öğretim arasında bir ayrım yapan, öğreticileri tasnif edip öğretmenin özellikleri üzerinde duran, öğretim, öğrenim ve araştırma yöntemleri konusunda eğitime ilişkin görüşler ileri süren bir Türk-İslam düşünürüdür. Felsefe, Mantık, Ahlâk, İlimlerin Tasnifi ve Dil Bilimi gibi konularda yüzden fazla esere sahiptir.

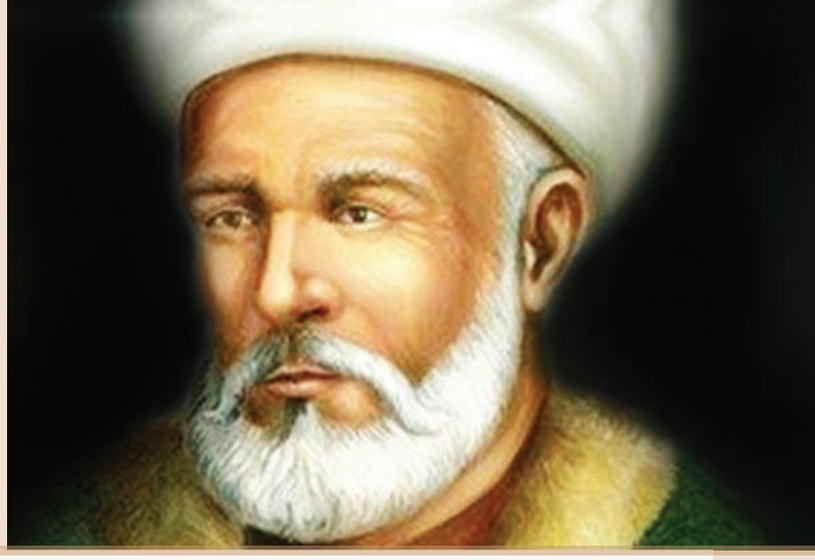

Eğitim felsefesini insanın yaratılıştan getirdiği özellikler olduğu fikrine dayandıran Fârâbî, öğretimle eğitimi birbirinden ayırmış; öğretim için "Talim" eğitim için de "Ta'dîb" kavramlarını kullanmıştır. Mutluluğu Kazanma adlı kitabında, öğretim ve eğitim arasındaki ayrımı şöyle yapar: "Öğretim, milletler ve şehirlerde nazarî (kuramsal) erdemleri var etme demektir. Eğitim ise, milletlerde ahlâkî erdemleri ve iş sanatlarını var etme yöntemidir. Öğretim yalnız konuşmayla başlar. Eğitim, milletlerin ve şehirlilerin kendilerinde bu işleri yapma azmini tahrik etmek suretiyle, amelî (uygulamalı) durumlardan doğan işleri, yapmakta alışkanlık yoluyla başlar: Onlardan doğan huylar (melekeler) ve işler onların ruhlarına hâkim olmalıdır ve onlara âşıkmış gibi yapılmalıdır. Azim, sözle veya işle ortaya konabilir." Yaptığı bu ayrım, esasta öğretimin kuramsal, eğitimin de davranış değiştirmeye ağırlık veren bir uğraşı olduğu anlayışına uygundur. Farabi'ye göre çok zengin özelliklerle donatılan insanlar arasında yaratılıştan gelen kabiliyetlerde farklılık vardır.

Bu kabiliyetler insan tabiatında gizli kuvveti olan ve bu kuvveti göstermek için eğitime ihtiyaç gösteren tohumları meydana getirirler. Bu tohumların gelişmesinde de eğitim mutlak ihtiyaçtır. Her tohum her toprakta filizlenmeyeceğine yani her çeşit bilgi herkes tarafından öğrenilemeyeceğine göre, öğreteceğimiz konular öğrencilerin kapasitelerine göre seçilmeli ve öğretim yapılırken öğretmen mükâleme (karşılıklı konuşma), bilgi aktarımı ve şüpheyi giderme gibi çeşitli eğitim metotlarını kullanmalıdır. Farabi Aile reisi, Öğretmen ve Hükümdar olmak üzere üç tür eğiticiden söz ederken öğrenciye yaklaşımın nasıl olması gerektiğini de aşağıdaki şekilde ifade eder:

"İyi bir öğretmen ne fazla sert ve öfkeli ne de fazla mütevazı ve yumuşak olmalıdır. Birinci halde, o öğrencileri yıldırır ve öğrencinin öğretmenine bağlılığı sarsılır, öğrenmekte olduğu şeylere şevki kırılır. İkinci halde ise, öğrenciler hem öğretmeni hem de öğrenmekte oldukları dersleri küçümserler."

Doğuştan ilim kabiliyetimizin bulunmasını öğretimde ilk şart olarak ifade eden Farabi, yöntem konusunda kolaydan zora gidilmesini istemiştir. Ona göre en kolay, sayılar ve hacimler incelenebilir, bu nedenle öğretimde önce aritmetik, sonra geometri işlenmelidir. Sonra da kendilerinden ayrılmaz biçimde sayı ve hacimlere sahip öteki şeylerin öğretimine geçilmelidir; bunlar da gök cisimleri, müzik, ağırlıklar ve mekaniktir.

Öğretim konularındaki tüm bu görüşlerinin yanında Farabi, bilimsel meseleleri araştırmanın çeşitli yöntemleri olduğunu, bu konunun başlı başına bir bilim sayılması gerektiğini de söyler. "Her meselede aranan, kesin gerçeği elde etmektir. Ama çok defa kesinliği elde edemeyiz. Aradığımızın bir kısmına dair kesinlik, geri kalanlara dair de zan ve kanaat elde edebiliriz. Tek metot bizi sorunlar hakkında çeşitli kanaatlara götüremez. Meseleleri araştırmaya koyulmadan önce, bütün bu yöntemlerin bir sanat olduğunu, bu değişik yöntemleri ve her birinin özelliklerini ayırt eden bir ilme zorunlu olarak ihtiyacımız olduğunu açıkça bilmeliyiz." diyerek bilimsel araştırmalarda yöntem çeşitliliğinin önemini de çağlar öncesinden bize hatırlatır.

Yusuf TEKTAŞ
Havza Makbule Yusuf Ölçer YBO

KAYNAKÇA

Fârâbî, es-Siyâsetü'l-medeniyye, çeviren: Mehmet Aydın ve diğerleri, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1980
Fârâbî, Mutluluğu Kazanma, Fârâbî'nin Üç Eseri, çeviren: Hüseyin Ataya, AÜİF Yayınları, Ankara, 1974

Kitap Analiz

CAHİL HOCA
ZİHİNSEL ÖZGÜRLEŞME ÜSTÜNE BEŞ DERS
Jacques Rancière

"Özgürleştirmeksizin eğitenler aptallaştırır."

Bugün Belçika sınırları içinde bulunan Leuven kentinin üniversitesinde, Fransız edebiyatı okutmanı Joseph Jacotot'nun başından geçen bir zihinsel serüvene hep birlikte tanık oluruz. Bizler için de oldukça zihin açıcı bir serüvendir bu. Fransız edebiyatı hocası ve milletvekili iken sürgüne gönderilmiş, Hollanda Kralı'nın cömertliği sayesinde bir okulda yarım ücretli bir öğretmenlik görevi bulmuştur. Bizim alçak gönüllü okutmanın dersleri öğrencilerin hoşuna gitmiştir. Gelgelelim öğrenciler Fransızca, hoca da tek kelime Flemenkçe bilmemektedir. Tesadüf bu ya Fenelon'un Telemak'ının iki dilli bir baskısı çıkmış ve öğrencilerle arasında tek ortak bağ kurulmuştur. Çeviriden yardım alarak öğrencilerinden Fransızca metni anlamalarını, ilk kitabın ortasına gelince öğrencilerin oraya kadar öğrendiklerini sürekli tekrarlamalarını ve kitabın kalanını anlatabilecek kadar okumakla yetinmelerini ister. Küçük çapta bir felsefi deney olan bu çalışma hocamızın beklentilerini aşar. Joseph Jacotot'nun bu deneyimi ve felsefeci Ranciére'e zihinsel özgürleşmenin koşulları ve mevcut eğitim sistemlerinin eleştirisini içeren inceleme alanı açar. Beş dersten oluşan kitapta yazar öğretmen ve öğrenci, anlatma ve anlama, öğretme ve öğrenme kavramlarını tartışır. Kitapta bu kavramlar ve özellikle Sokratesçi yöntem adeta yapı bozuma uğratılır. Klasik eğitim yöntemlerinde bir zekâ, öğrenmek için mutlaka açıklayıcı başka bir zekânın gücüne ihtiyaç duyar. Pedagoglar sürekli anlatmanın yeni yollarını araştırıp çocuğun anlayıp anlamadığını doğrulama peşindedir. Bu yöntemde *"birine bir şeyi açıklamak her şeyden önce ona kendi başına anlayamadığını göstermek demektir."* (s.14) Böylece öğrenilecek konu ve hoca ile öğrenen arasında sürekli bir mesafe hâkim olur.

Öğrenci ilerlemek için hep başka bir hocaya ve açıklamaya gereksinim duyar. Bundan dolayı Sokratesçilik "aptallaştırmanın kusursuzlaştırılmış bir biçimi" (s.36) olarak görülür. "Açıklayan her hocanın içinde uyuyan bir Sokrates vardır." (s.35) "Her bilgin gibi Sokrates de öğretmek için soru sorar. Oysa bir insanı özgürleştirmek isteyen kişinin ona bilginler gibi değil herhangi bir insan gibi soru sorması gerekir, yani öğretmek için değil öğrenmek için." (s.36) Kitabın ve Joseph Jacotot'nun felsefesinin nirengi noktası da işte buradadır. Hoca yüksek bir kürsüden muhtaç zekâlara bilgi dağıtan kişi değil, onlarla aynı seviyede olan onlarla öğrenen kişidir. Sokrates'in yolu insanı bilgiye götürse bile özgürlüğe götürmez.

"Özgürleşmiş birinin asıl kâdir olduğu şey bilginin anahtarını vermek değil, bir zekânın kendini başka her zekâya ve her zekâyı da kendine eşit gördüğü zaman ne yapabileceğinin bilincini kazandırmaktır." (s. 45) Evrensel eğitimin de ilkelerinden olan Descartes'in "Düşünüyorum, öyleyse varım" sözü bu anlayışta "insanım, öyleyse düşünüyorum" şeklinde ifade edilir. Özellikle son zamanlarda ülkemizin PISA sınavındaki durumu göz önüne alındığında bilgi veren değil özgürleştiren hocaların varlığı önem kazanmaktadır. İyi hocanın sırrı da burada yatar. Sorularıyla öğrencinin zekâsına yol gösteren, zekâyı çalıştırmaya yetecek ama tembelleştirmeyecek kadar gizlice…

Metis Yayınları / Ekim 2014

Salih NURDAĞ
Emine - Ahmet Yeni Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi

"Test Çözeceğine Roman Oku" Yahut

HİKÂYESİ OLMAYAN YAŞAMIŞ SAYILIR MI?

"Tekerleği kullanmayan büyük toplumlar oldu. Ama hikâye anlatmayan hiçbir toplum olmadı".
(Ursula Le Guin)

"Okumak" kavramı, çok gösterileni olan bir göstergedir. Bu kavram sadece belirli bir zemin (kağıt, ekran, duvar vs.) üzerindeki bir yazıyı mekanik olarak seslendirmek anlamına gelmez. Öncelikle zemin üzerine yazılan yazıyı görmek; sonra anlamını kavramak, yani yazıdaki mesajı algılamak "okuma" kavramının ilk planda akla gelen anlamıdır. Oysa bu kavramın daha başka anlamları da vardır. Hatta "okuma" kavramının "medeniyetler" bazında da farklı anlamları söz konusudur. Mesela Türkçe'de "davet etmek", "anlam vermek", "anlamak" (gizli niyeti hissetmek) gibi anlamlarda kullanılır. Yüzünden okumak, tabiatı okumak, aklından geçeni okumak… gibi pek çok deyimde de bu kavramın farklı kullanımlarına şahit oluruz.

Olay ve objelerle insanın ilişkisinin bizzat insan tarafından anlamlandırılması anlamına da gelen okuma, yerine göre *"izleme"*, yerine göre de "dinleme" eylemleriyle örtüşür. Hatta konuyu daha bir genişletip, 'bütün duyularımızın algıladığı her şeyi anlamlandırma' şeklinde de bir okuma tarifi yapabiliriz. Her ne surette olursa olsun, bir algılayıcı pozisyonunda olan insan, algıladığı her şeye belirli bir anlam yükler. Okuma, en genel manada bunu da ifade eder. Burada meseleyi şöyle bir soruya bağlayabiliriz: Peki, *"İnsan ne okur?"* Bu soruya kısaca *"her şeyi"* cevabını vermek mümkündür. Biz burada konuyu daha bir daraltıp, insanın esasında hikâye peşinde koştuğunu ve en yaygın okuma biçiminin de *"hikâye okumak"* olduğunu söyleyebiliriz. Hem de bunu, *"bana hikâye okuma", "bana edebiyat yapma", "bana masal okuma"* gibi bizim söylediğimizin tam tersinin hakim olduğu bir kültürel atmosferde söylüyoruz. Evet, insan hikâye peşinde koşan bir varlıktır. Burada hikâyeyi sadece bir edebiyat türü anlamıyla sınırlandırmıyoruz. Bu bağlamda şiirde de hikâye anlatılır; romanda da hikâye anlatılır; masalda da hikâye anlatılır; türkülerde de hikâye anlatılır (Burada Tanpınar'ın bizim hakiki hikâyemizin türküler olduğu manasındaki görüşünü de hatırlayalım) tiyatroda da, sinemada da… Velhasıl her sanat eserinde insanın hikâyesi anlatılır. Tabii olarak hikâye ve öykülerde de insanın hikâyesi dile getirilir.

İnsan, işte bütün bu çeşitli sanat alanlarında yine kendisinin hikâyesini arar. Biz, bu "arama" işlemine de *"okuma"* diyebiliriz.

Görüldüğü gibi okuma, çok yönlü ve çok çağrışımı olan bir kavramdır. Bütün bu çok yönlülük ve çok çağrışımlılığın hedefi de tektir: Hikâye aramak…

Şimdi, hikâye ve roman türüyle sınırlı tutup, okuma yoluyla aranan hikâyenin, *"bulma"* dışında okuyucuya neler de kazandırdığı meselesine bakalım. Öncelikle belirtelim ki, roman okumak, roman yazarının bizzat kendisiyle sohbet etmek gibidir. Özellikle roman ve hikâyecilerin romanlarındaki şahıslar, o yazarın ailesi gibidir. Okuyucu, roman/hikâye yazarından izin aldığını varsayarak hikâye kahramanına yeni görev ve işlevler yükleyebilir. Yani okuyucu, okuma sürecinde şayet "yaratıcı ve eğlendirici;

hatta kurgulayıcı" bir okuma tutumunu benimsemişse, pekala şu tarz eğlendirici cümleler kurabilir: *"Dün gece Mümtaz'la bir kahve içimi sohbet ettim"* (Tanpınar'ın Huzur romanı bağlamında). *"Bihter'le neden sadece Behlül ilgilensin; ben de Bihter'le flört etmek istiyorum."* (Halit Zi-ya'nın Aşk-ı memnu romanı bağlamında). *"Ben Cumhurbaşkanı olsam Muhsin Çelebi'yi bugün de İran'a gönderirdim."* (Ömer Seyfettin'in Pembe İncili Kaftan hikâyesi bağlamında) Jean Paul Sartre'a göre bir insan her zaman hikâye anlatıcısıdır; kendi hikâyeleriyle ve başkalarının hikâyeleriyle çevrili yaşar; başına gelen her şeyi onlar aracılığı ile görür ve hayatını anlatıyormuş gibi yaşamaya çalışır. Yani okuyucu, okuduğu hikâye ve romanlar aracılığı ile kendi hayatını anlamlı hale getirebilir.

John Dewey, hikâye ve roman okumanın başka bir boyutuna dikkat çeker. Ona göre öğrenen kişi içini açar; gerilir, uzanır, yeni deneyimler yaşar; bu deneyimleri daha öncekilerle bağlantılandırır; bu deneyimi yeniden örgütler; içinde atıl duranı ifade eder ya da ortaya çıkarır. Bu işlem bir *"oluşturma"*dır yani kurgulama. Dolayısıyla hikâye… Bu aşamada kişi aynı zamanda *"öğrenir"*, yani yaratır. Hikâye, kişinin yaratıcı zekasını geliştirir.

Yaratıcı, her olayın ve her hayatın önemini güvence altına alan kozmik sanatçı ya da hikâye anlatıcısıdır. Tanrı, ilk hikâye anlatıcısıdır. Varoluş, hep *"hikâye"* biçiminde kodlanmıştır. Hikâye ve roman okuyan kişi, pek ala *"Hikâyem var, öyleyse yaşıyorum"* der. Yani hikâye okuma kişiye *"var oluşunu"* hatırlatır.

Joseph Gold ise, *"İncinin bir istiridye için önemi neyse, hikâyenin de insanlar için önemi odur."* der. Bu durumda insan hikâye-roman okuyunca, kendisinin de hikâyelerle (tecrübelerle, hayat deneyimleriyle) çevrili ve korunaklı olduğu bilincini geliştirir.

Rollo May'e göre ise, yaratıcılık yalnızca yeni bir şeyi var etme sürecidir. Mesela İngilizce'de roman *"nowel"*dır ve kelimenin kökü *"new"* (yeni) dir. Bu durumda hikâye-roman okuyan kişi, her okumada yeni bir *"şey"*le karşılaşmış olur. Schank ise hikâyenin sınırlarını daha bir genişletir. Ona göre insanlar bir hikâyeler koleksiyonu ya da hikâyeler ambarıdır. Bir ömür boyu hikâye biriktirir ve fırsat bulduklarında uygun bir hikâyeyi seçerek anlatırlar. Bilgi ise esasında yüz binlerce hikâyenin bir koleksiyonudur. Aslında hikâye olarak kodlanmamış hiçbir bilgi yoktur. Bu da, hikâye-roman okuyanın bilgisinin artacağı anlamına gelir.

Bir hikâyeyi ileriye doğru okuruz ama geriye doğru anlarız. Hikâye bizi üç zamanda dolaştırır. Roman-hikâye okuyucusu, okuma sürecinde adeta geçmiş, şimdi ve gelecek zamanı bir arada yaşar. Bu da *"zamanı kuşatma"* anlamına gelir. Hikâye ve romanın *"söylenemeyeni söyleme"* gibi bir imkanı vardır. Bu ne demektir? İnsanın bazı sözleri, yaşadığı ülkede bazı kurumlara ters düşebilir. Mesela söylenecek sözü din *"günah"* (haram); devletin yasaları *"suç"*, toplum ise *"kötü"* sayabilir. Bu durumda kişi adeta konuşamaz olur. Oysa roman ve hikâye (özellikle şiir) kişiyi bu noktada rahatlatır. Çünkü şair veya yazar söyleyeceği sözü günah, suç ya da kötü olmaktan çıkarıp, onu estetize ederek, yani metafora dönüştürerek söyleyebilir. Bu da *"imkansızı mümkün kılma"* demektir ve ancak Allah'ın yapabileceği bir şeydir. Sanatçı böyle bir konuda *"Tanrısal"* bir pozisyona da yükselebilir. "(Tanrı'dır, demiyoruz; eğer öyle denilirse, bu *"şirk"* olur ve başka bir problem doğurur. Sanatçının önemi ve büyüklüğü konusunda bir metafor diyelim) Nitekim mesela eski Türklerde şairler için kullanılan *"Şaman"* "Baksı" gibi kavramlar sanatçının bu yönünü ima eder. Sözün kısası, roman-hikâye okuyan kişi, söylenemeyenlerin söylendiğine tanık olurlar. Pek çok okurun dile getirdiği *"Bu hikâye sanki beni anlatıyor"* tarzındaki cümle de bu gerçeği ima etmiyor mu? Şair Salah Birsel, kurmacayı bir çocuk yetiştirmeye benzetir: Sözcükleri giydirmek, soymak, yatırmak, kaldırmak, koşturmak, oynatmak, sıçratmak, diz çöktürmek…. Roman-hikâye okuyan kişinin *"dil gelişimi"*, *"yaratıcılık zekasının gelişmesi"*, *"hayal gücü"* gibi kazanımları bu anlama gelmez mi? Allah'ın kutsal kitaplarda neden kıssalara geniş yer verdiği daha bir anlaşılmaktadır. Özellikle bütün kutsal kitaplarda yer alan Yusuf Kıssasının neden Kur'an-ı Kerim'de *"ahse-nü'l-kasas"* olarak nitelendirildiğini de anlıyoruz.

"Kıssaların en güzeli", orijinal adıyla *"ahsenü'l-kasas"* ifadesi, anlatılan hadisenin sadece basit bir peygamber hayatı olmadığı, estetik yönden de çok güçlü bir hikâye olduğu anlamına gelmektedir. Neden *"ahsenü'l-kasas"* sorusuna da Tolstoy'dan hareketle cevap verelim: Bir kere Yusuf kıssasında insanı ilgilendiren bütün kurgular mevcuttur. Nedir bu kurgular? Aşk, siyaset, ihanet, kıskançlık, intikam, yol, yolculuk, sürpriz, polisiye vs… Bu durumda hikâye-roman okuyan kişinin "bir taşla birden fazla kuş vurduğunu" söylememiz mümkündür. Burada *"Mantıku't-Tayr"* başta olmak üzere *"Mesnevi"* (Mevlana), *"Kelile ve Dimne", "Binbir Gece Hikâyeleri"* gibi tarihsel doğu metinlerinin hala neden ilgiyle okunduğunu anlıyoruz.

Doğu insanı pek çok işini yüzyıllarca *"hikâye"*lerle halletmiştir. İletişim aracı hikâyeler olmuş; terapi aracı hikâyeler olmuş; eğlence aracı hikâyeler olmuş, fikir edinme ve eğitilme aracı da hikâyeler olmuştur. Hikâyelerin daha pek çok işlevini bunlara ilave edebiliriz. Çocukların dünyasındaki masallar da bu durumun başka bir ifadesi değil mi? Hikâye-roman neden bu kadar önemli ve etkileyici? Hikâye, tecrübe demek; hikâye empati demektir. Başka herhangi bir iletişim unsurunun insanın sadece bir duyusunu harekete geçirmesine karşılık hikâye layıkıyla anlatılırsa bütün insani duyuları (görme, dinleme, kok-lama, dokunma, tatma) harekete geçirir. Bu da hikâye-roman okumanın daha pek çok işlev gördüğü anlamına gelir. Bunları da şöyle sıralayabiliriz:(*)

Her ne kadar insan dıştaki bir objeyi / olguyu kurguluyor görünse de, esasında kurgulanan insanın içindeki *"yarım kalmışlık"* hissidir. Yani insan her kurguda kendi yarım kalmışlığını deşifre eder. İnsan ne zaman ki yarım kalmışlığın ya da zaaflarının farkına vardı, işte o günden beri de kurgu peşinde koşmaktadır. Mesela bir çocuğu ele alalım. Yaptıklarının bilincinde olmasa da çocuk, oyuncakları ile oynarken ilk kurguyu yapar. Elindeki oyuncağı bozup, dağılan parçalardan *"yeni bir şey"* inşa etmeye çalışır. Parçalara ayrılan oyuncak parçalarıyla bozulan oyuncağı yeniden yapmak ister. Burada sorulması gereken soru şudur: Çocuk neyi eksik görür ya da elindeki oyuncakta neyi bulamaz da yeni bir arayışa girer? Burada hikâye-romanın *"arayış"* anlamına dikkat çekelim.

Çocuk bir süre sonra "masal"la tanışır. Masal, çocuğun kurgu yeteneğini en çok kışkırtan şeydir. Dinlediği masal çocuğa bazı *"seçenekler"* sunar. Bu seçenekler karşısında çocuk masalın *"iyi"*lerini ve *"kötü"*lerini birbirinden ayırır. Aynı zamanda kendisini *"iyi"* olarak gördüğü bir masal kahramanına da yakın hisseder; yerine göre o kahramanla özdeşleşir. Çocuk artık kendisi değil, hayranı olduğu ya da özdeşleştiği masal kişisidir. Dolayısıyla çocuk burada kendisini kurgulayıp başka biri olmuştur. Burada da roman-hikâyenin *"değiştirme / başkalaştırma"* anlamı açığa çıkar.

Yukarıda yer verdiğimiz *"çocuk"*un yerine *"sanatçı"* kavramını da koyabiliriz. Ömrü kurgu peşinde geçen biri olarak sanatçı, yaşadığı sürece hep bir eksiklik, yarım kalmışlık ya da zafiyetle kuşatılmış gibidir. O, bu kuşatmayı ancak kurgu yaparak yok edeceğine inanır. Yani yazar hikâye-roman yazarak rahatlar. (Freud bu durum için *"sanatçının boşalması"* tabirini kullanır.) Burada da roman-hikâye okumanın *"insanı rahatlatması", "sorun çözücü"* olmasa da *"sorun çözücü gibi bir işlev içermesi"* anlamı açığa çıkar. Bu durum için Aristo'nun *"katharsis"* (arınma, rahatlama) dediğini de hatırlatalım.

Sanatçı her neyi kurgularsa kurgulasın, sonuçta o *"bir insanın öyküsü"*nü anlatmaktadır. Burada karşımıza *"hikâye kahraman(lar)ı"* kavramı çıkmaktadır. Sanatın türsel niteliğine göre hikâye kahramanları değişik adlarla anılırlar. Mesela sinemada *"film kahramanı"*; tiyatroda *"oyun kahramanı"*; destan kahramanı, masal kahramanı şeklinde devam eder. Bu durum roman sanatında ise karşımıza *"roman kahraman(lar)ı"* terimini çıkarır. İnsan hayatında çokça etkili olan bu durum sebebiyledir ki, herhangi bir *"kahramanı"* olmayan gerçek insan yok gibidir. Her insanın bir anlatı kahramanı olmayabilir, lakin hiçbir insan bir kahramansız yapamaz. Bu ihtiyacı nasıl giderir? Kimi dedelerini / ninelerini, kimi tanıdığı ya da hayran olduğu bir başkasını, kimi de herhangi bir aile büyüğünü kendine örnek alır. Daha doğrusu örnek aldığı kişi *"gibi olmak ister".* Özellikle modern hayatta biraz da medyanın tesiriyle insan hayatını böylesine kuşatan durum için *"idol"* kavramı kullanılır. Sanat-edebiyat terminolojisinde kullanılan *"Bovarizm"* kavramı da bunu ifade

eder. Velhasıl, sadece günümüzde değil, tarihsel süreç içinde de insanları hikâye kahramanları (kurgusal kahramanlar) yönlendirmiştir. Burada roman-hikâye okumanın *"yönlendirme"* işlevine dikkat çekelim.

Burada şunu da soralım:

Hikâye / roman kahramanları neden insan için önemlidir, hatta vazgeçilmezdir? Yukarıda "kurgu" kavramının işlevselliğine dair bazı saptamalar yapmıştık. Bu gerekçelere şunları da ilave edelim: Kurgunun "söylenmeyeni söylemek", "insanlara umut ve gelecek vaat etmek", hatta "reçete olmak" gibi işlevleri de vardır. Bu son işlevleri "hikâye/roman kahramanı" kavramıyla ilişkilendirirsek, kurgunun "model olmak" işlevi de açığa çıkar. Model olmak işlevi ise bizi doğrudan hikâye/roman kahramanı kavramına götürür. Çünkü okunduktan (dinledikten, izledikten) sonra hikâye kahramanı bizi bir türlü rahat bırakmaz. Kafamızın içinde o kahramanın maceraları tekrar tekrar canlanır. Sözleri hep kulaklarımızda çınlar. Acılarını yüreğimizin en derininde hep hissederiz. Hatta öyle anlar gelir ki hikâye kahramanı aradan çekilir ve yerini bize bırakır. Artık ortada bizim maceramız vardır; konuşan ve dramatik-trajik hadiseleri yaşayan sanki biziz. İşte bu an hikâyenin, dolayısıyla kahramanın zaferini ilan ettiği andır. En başta masum bir okuyucu (dinleyici, izleyici) durumunda olan bizler, hikâyenin dünyasına girdikten sonra empatik bir tavırla her şeyi üzerimize alır, bütün sorumluluğu kahramandan devralırız. Bu aşamada adeta "fenâ fî'kahraman" (varlığı kahramanın varlığında kaybolmak) olmuşuzdur. Hikâye kahramanının "model olma" işlevi artık fiilen başlamıştır.

Hikâye kahramanlarının model olma işlevinin hayatımızdaki yeri nedir?

Yani bu durum olumlu ve doğal bir şey midir, yoksa olmaması gereken bir şey mi? Bu soruya "arketip" ve "Bovarizm" gibi edebiyat terimleri ile cevap vermek de mümkündür. "Arketip" terimi "ilk örnek" anlamına gelir. Öyle ki bu ilk örnek insanoğlunun hafızasında öylesine yer etmiştir ki, hiçbir zaman unutulmamış, kültüre ve medeniyete eklemlenerek adeta bir anlam kodu haline gelmiştir. Mesela, menfaat için kardeşin kardeşi öldürmesinin insanlık tarihindeki ilk örneği Hz. Âdem'in oğullarından Kabil'in kardeşi Habil'i öldürmesidir. Özellikle günümüzde Orta Doğu'da her gün Kabil'ler Habil'leri öldürmeye devam ediyorlar. Kabil'in Habil'i öldürmesi arketipi "olmaması gerekeni" işaret eden bir modeldir. Oysa "olması gereken"i işaret eden olumlu arketipler de vardır. Mesela, Hz. Yusuf arketipini ele alalım. Ne yapıyordu Hz. Yusuf? Kendisine iyilik yapıp sahip çıkan kişiye sadık kalmak için, adeta hayatını ve istikbalini tehlikeye atıyor; yani nankörlük yapmıyor. Hz. Yusuf'a iyilik yapıp onu koruyup kollayan kişinin hanımı olan Züleyha, nefsine söz geçiremeyerek Hz. Yusuf'la birlikte olmak ister. Hz. Yusuf, hem edebini bozmamak hem de efendisine ihanet (nankörlük) etmemek için Züleyha'nın isteğini reddeder. Bu reddedilişi kabullenemeyen Züleyha, Hz. Yusuf'a iftira ederek onun zindana atılmasını sağlar. Hz. Yusuf burada kaç ayrı erdemi göstermektedir?

1- Kendisine iyilik edene nankörlük (ihanet) etmemiştir.
2- Edebini korumuştur.
3- Gelip geçici dünya zevklerine itibar etmemiştir.
4- Kendi aleyhine olduğunu bile bile doğru bildiği şeyleri yapmaktan çekinmemiştir. Hz. Yusuf'un erdemlerini daha da artırmak mümkündür. Günümüzde herhangi bir erkek (delikanlı) Hz. Yusuf'un sıraladığımız erdemlerinden herhangi birine uyan bir tavır sergilese, işte o kişi Hz. Yusuf'u model almıştır. O kişi Yusuf ahlaklı, Yusuf yüzlü, kısaca Hz. Yusuf arketipine bağlanmış bir figürdür. İşte hikâye / roman kahramanları bize hep arketipleri hatırlatırlar.

Hikâye/roman kahramanlarının bir diğer işlevi,hayatımızdaki devamlılık'ı sağlamalarıdır.

Bir anlamda "arketip" işlevine eklemlenecek olan bu işlev, Hz. Adem'den bu güne bütün insanları ilgilendiren insani durumların hep tekrar edildiklerini ifade eder. Değişen sadece zaman ve mekândır; bir de eşyadır. Yukarıda da değindiğimiz gibi, menfaat için kardeşin kardeşi öldürmesi ta Kabil ve Habil'le başlıyor. Aynı problem bugün de mevcuttur. Dünyanın her yerinde, tarihin her döneminde şahsi menfaati için kardeş

kardeşi öldürmüştür; öldürmeye de devam etmektedir. Biz, hikâye/roman kahramanı vesilesi ile hangi insanlık probleminin devam ettiğini çıkarsayabiliriz. Buraya kadar söylediklerimizi *"Değerler"* kavramı bağlamında şöyle özetlemek mümkündür: Roman / hikâye okuyan bir kişi şu dört şeyi kazanır:

1- Roman-hikâye okuyan kişi, okuduğu hikâyelerdeki *"iyi"* ve *"kötü"* diyalektiğinden yola çıkarak, neyin iyi neyin kötü olduğu bilincini güçlendirebilir. Bu, roman-hikâye okumanın *"ahlaki"* kazanımıdır.

2- Her ne kadar roman ve hikâyeler hayata dair gerçek bilgileri içermek gibi bir iddia taşımasalar da esasında roman ve hikâye okuyucuları hayata dair pek çok *"doğru"* ve *"yanlış"* bilgiyi öğrenebilir. Bu ise, roman-hikâye okumanın "bilgi" (öğrenme) kazanımıdır.

3- Roman-hikâye okuyucuları yine okuma süreçlerinde kazandıkları tecrübeden yola çıkarak neyin *"faydalı"* neyin *"zararlı"* olduğuna dair de kazanım elde ederler. Bu da roman-hikâye okumanın *"ekonomik"* kazanımıdır.

4- Roman-hikâye okuyucuları, okuma sürecinde kusursuz konuşma, güzel konuşma, etkileyici konuşma gibi dil kazanımları yanında; duygu ve düşüncelerini ifade ederken metaforik düşünme, mecazi düşünme gibi insan hayatını *"estetize"* eden önemli bir kazanım da elde ederler. Bu da roman-hikâye okumanın *"estetik"* işlevidir.

Daha da artıracağımız bütün bu kazanımlar *"bir taşla en az dört kuş vurmak"* değil de nedir?

Sonuç olarak ifade etmemiz gerekirse, bizim burada vurgulamak istediğimiz husus, hikâye/roman kahramanlarının bütün bu işlevleri yerine getirmesinin yolu olarak roman ve hikâye kavramlarının taşıdığı önemdir. Çocuklar için "masal"ın önemi her fırsatta vurgulanır. Çocuk – masal ilişkisinin bir benzerini, "yetişkinler ile roman/hikâye ilişkisi olarak da belirleyebiliriz.

Çocuğun dünyasındaki en önemli kavram *"oyun"*dur. Oyun ise *"yap-boz"*, "bir şeyi kısa zamanda başka şeye dönüştürme" gibi unsurlarıyla adeta Tanrısal bir alanı çağrıştırır. Oyunun bir diğer özelliği de *"gelip geçici"* olmasıdır. Kur'an-Kerim'de geçen "dünya hayatının bir oyun ve eğlenceden ibaret olduğu" mealindeki birçok ayet de bu durumu işaret etmektedir. Bundan dolayıdır ki, *"kurgu"* genelde *"çocuk oyunu"*na benzetilir. (Burada Umberto Eco'nun "Anlatı Ormanlarında Altı Gezinti" adlı kitabında "kurmaca bir oyundur" yaklaşımını hatırlatalım.) Kurgu kavramı *"üstkurmaca"* (metafiction) bağlamında da *"oyun"*la irtibatlandırılır. Üstkurmaca kısaca *"hikâye anlatma oyunu"* (roman yazma oyunu da denebilir) şeklinde tanımlanabilir. Kurgunun, yani roman ve hikâyenin her şeyi başka türlü gösterme işlevi de vardır. Bu bağlamda mevcut kültürümüzde hakim ve yaygın olan *"roman okuyacağına ders çalış; ya da roman okuyacağına test çöz"* dayatmasını tersine döndürüp, *"test çözeceğine ya da ders çalışacağına roman / hikâye oku"* şekline dönüştürmek neden mümkün olmasın?

Prof.Dr. Şaban SAĞLIK
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

(*) Bu kısmı yazarken, (Düşten Düşe Roman Kahramanları" (Yayına Haz. Mustafa Bal-Selma Alpay Aslan), TOBB Etü Yay. Ank. 2014) adlı kitapta yayınlanan "Hem Kahramanda Kendini Görmek Hem de Yaratılana Çocuk Gözüyle Bakmak" (s. 24-29) adlı yazımızdan faydalandık.

BİR ALINTI

Gerçeği Bilmek

Neler biliyoruz?
İnsanoğlu yeryüzünde ne bilgilere sahip oluyor?

Göz görüyor ve zekâ kavrıyor. Bunca bilgilerin sahibi insan bildikleriyle mağrurdur. Acaba neyi biliyoruz? Akıl kendi önümüze, yolumuz aydınlatan bir ışık serpmekten başka bir şey mi yapıyor? Bildiklerimiz, kendimizden çıkıp yine kendi varlığımıza avdet eden ihtisaslardan ibaret değil midir?

İnsan, ihtiyaçlarını giderme endişesiyle yaptığı etrafına saldırma hareketleri içinde kâinatta kendi iştihalarına elverişli olan şeyleri araştırıyor, onları kendi iştihalarının uygunluğuna göre isimlendiriyor ve öyle değerlendiriyor. Sonradan gerçeği tanıdığını söylüyor ve hükümlerine, gerçekle uygun bilgi manasına hakikat damgasını vuruyor.

Gerçeğin bilgisi olan fikir kimin hakikatidir? Zira hepimizin hakikatleri başka başkadır. Hepimiz menfaatimize uygun fikirlere hayran olarak ömrümüzün sonuna kadar o hayranlıkla sarhoş yaşamaktayız. Kimimiz bir resmin, kimi bir kârın, kimi de bir mesleğin hayranıdır. Kiminin de bir sanat ilâhıdır, kiminin bir hüner, sultanıdır. Onunla övünür, onunla gururlanır. Hayatı muhafaza içgüdüsüne bağlanan bütün arzular ve sefaletlerimiz bizde benlik şuurunu yaratıyorlar. Onların gözüyle görüşe de akıl diyor, düşündüğümüzü söylüyoruz; gerçeği bildiğimize inanıyoruz. Bir tüccarın, bir büyük memurun, bir makam ve gurur adamının aklı, onun dayandığı gurur ayaklar altına alınıncaya kadar kutsal bir nesnedir. Bir hâkimin hatalı hükmü, kendi gözünde ilahi hüküm kadar isabetlidir. Bir zümre zihninde esir olan insanın kanaatleri kendine göre hakikatin ta kendisidir. Karşı karşıya harp eden iki ordunun askerleri için ölüm, aynı derecede mukaddestir. İki tarafın silahşörleri için, her ikisi de âdemoğulları olmalarına rağmen, karşı tarafın insanlarını katletmek fazilettir.

Gece karanlığında yola çıkan hırsız için çalmak vazife, polis için de onu yakalamak bir vazifedir. Hakikat şu ki, canlı varlığın ilk ihtiyaçlarını içgüdüler karşılıyor. İçgüdü tatmin olundukça hayatî kuvveti biriktiriyor. Ruh sefaletleriyle ele ele veren hayatî kuvvet kendi kendini deneye deneye insanda ihtiras haline geliyor. Sonunda eşyayı ve olayları ihtiraslarımızın dürbünü ile görüyoruz. Sefaletlerimizin fetvasın böylece boyun eğiyoruz.

Bu hal, bu davranış insanın kat kat sefaletlerini arttırıyor. Önce sade heveslerimizle iştihalarımızın tutkunu zavallılarken, ihtiraslarımızla âleme zararlı oluyoruz. Bu meşum sefaletimiz, mevkinin, paranın, zümrenin kuvvetlerine dayanınca üstümüzde saltanatlar kuruyor. Önce insan insanın sadece kurdu iken,

ihtiraslar silahlanınca insan insanların başına kıyametler koparabiliyor. Bütün bunların sebebi, gerçeği bilmeyişimiz, selâmetin kendi ruh dünyamızdan doğacağını bilmeyişimiz, tatminleri ânında bile ufuklarımızı daraltan kendi ihtiraslarımızın kendi asıl düşmanlarımız olduğunu bilmeyişimizdir. Yeni doğmuş iki insan yavrusu masum bakışlarını dünyaya açar açmaz karşı karşıya birbirlerine yaklaştırın ve birine "Sen işte karşındakinin düşmanısın, onu bir gün öldüreceksin" deyin. Öbürüne de "Sen de ondan intikam alacaksın" deyin. Sonra o iki çift masum gözlere bir bakın. Kendinizden utanırsınız. Gafletinizden ürperirsiniz. Eğer basiret gözüyle bakmışsanız o kadar küçülürsünüz ki yavruların saf bakışı size ilâhî hitap kadar büyük ders olur. O aynada kendinizi görür ve tövbe etmek istersiniz. Lâkin tövbe etmesini istemek lâzım. Bu isteyiş ancak gerçek bilginin eseri olabilir. Gerçeği nasıl bulalım? Nerede arayalım? Bütün gafletlerden bizi kurtaracak olan hakikatin yolunu bulmak için sonsuzluğa götüren bazı denemelerin yapılması lâzımdır. Gerçek ibadet sonsuzluğa çevrilen isteğimizdir. Sonsuzluğa çevrilen samimi istek, insan için selâmetin ilk adımını teşkil ediyor. Bu isteği sık sık tekrarlamak, bu isteği sevmek, onu elde etmek lâzımdır. Bu tekrar, bu isteğin tekrarı, arkası nâmütenahi aydınlıklar dolu ilâhî bir kapıyı zorlamak gibidir. Bu kapıyı kımıldattıktan sonra bizim tarafımıza ışıklar süzülüyor. Yeni denemeler başlıyor: Sanat denemesi, ahlâk denemesi, din denemesi. Hakikati bizden saklayan, örten, onunla aramıza giren engelleri ortadan kaldırıcı hareketin sevgisini bize felsefe ve hikmet sunuyor. İlim bu hareketin usulünü öğretiyor. Sanatın denemesi, bir olan iç dünyamızda binlerce teraneler yaşatıyor. Ahlâkın denemesi ise, hürmetle sevginin kucağında, kâinatta sefil ve küçük bir parça olan varlığımızı, kurtarıcı olan bütünle birleştiriyor. Buradaki içsel istek sonsuza sığmayarak aşkımızın tercümesi ve bu sefil dünyadaki varlığımızın sebebi, hikmeti, mânası oluyor. Bize de "işte bunun için yaşanır" dediriyor. Sonsuzluğa teslim olmayıp sonu olan hâdiselerin sebepleriyle gayelerine dayanan harekette ahlâkî karakter görülmüyor. Bütün varlıkları hayattan şikâyet ettiren tatminsizlikler, sonsuzluğa dalamayışımızdan doğuyor. Şu bütün sonu olan varlıkların âlemine varlığı hapseden perdeleri yırtarak sonsuzluğun kapısını kendi açabilen insan, orada gerçek murada erecektir. Ancak o perde açıldıktan sonra eşyanın gerçeği anlaşılacak, hâdiseler asıl kendi mânalarını kazanacaklardır. Hayatın bir deneme sahası, ölümün bir istasyon olduğu oradan sükûnetle temaşa edilecektir.

Çokluğun vehim olduğu anlaşılacak, her şey Bir'de birleşecektir. Her şeyin bir şey olduğu bilinecek, Bir'inse mekâna sığmayan Dost yüzü olduğu görülecektir.
Şüphesiz ki bilen sever, af eder, sabır eder. Bilen Bir'i bilir. Bir'de yaşar. Bilen bazen ölür ve her an yeniden dünyaya gelir. Bilen her gerçek bilginin, sonsuzluğa iştirak denemesi olduğunu bilir. Hakikat yerde olsun, gökte olsun, bedende olsun, ruhta olsun, şuur dediğimiz şu mahdut cihazla sonsuzluğa açılan bir pencereden bakış sayesinde elde edilebiliyor. Bu sonsuzluğa ve ilâhî araziye açılmayan düşünüşler, bilgiler hep izafîdir. Hepsi bir nispetin ifadesidir. Hepsi sakat, hepsi de itibarî görüşlerdir. Gerçek ilmin yolu sonsuzluğun dünyasından geçiyor. Bilen, varlığı didik didik eden duyguların hepsinden kurtulmuştur. Zindanda, Cennet'te gibi mesut yaşar. Her halinde sonsuzluğun huzurunda olduğunu bilir. Izdırabı içinde o yine düğündedir, dâvettedir. Bütün dünya nimetlerinin bir paslı çividen farksız olduğunu bilir.

Bilen, gururdan, kinden ve bütün hırslardan soyunmuştur. Bilen bahtiyardır. Ne mutlu bildim diyene.

Nurettin TOPÇU/ Var Olmak

Dergah Yayınları, Ağustos 2016

SAMSUN İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

EĞİTİMİN **DİJİTALLEŞMESİ**
EĞİTİMDE DİJİTALLEŞME
NEDİR?

Eğitim
varılacak
bir nokta değil,
sürekli
gidilecek bir
yoldur.

T.C.
SAMSUN VALİLİĞİ
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Kale Mahallesi Atatürk Bulvarı
Yeni Hükümet Konağı Kat:3 / 55030 SAMSUN
03624358063 / 64
samsun.meb.gov.tr